

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C₈

ASIA:

*Washingtonissa olevan Lähetystön rap. no 1.
Ministeri Astori.*

16/4 1932.

LEGATION OF FINLAND
WASHINGTON, D. C.

Huhtikuun 18 p. 1932

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 1445 re. D. 13 32		
29/4.32	9	LIT.
RYHMÄ	LUOKA	ADIA
5	Cg	

Herra Ulkoasiainministeri:

Minulla on kunnia lähettää tämän vuoden raporttini

not. 1 ja 2:

Yhdysvallat ja Kaukainen Itä

Yhdysvaltain Tonavan liittopuuhia kohtaan osoittama

harrastus.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, mitä suurimman

kunnioitukseni vakuutus.

L. Ahon

Vapaaherra A.S. Yrjö-Koskinen
Suomen Ulkoasiainministeri
Helsinki

Salainen.

WASHINGTON D. C. : SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 1

Washington ssa 16 p:nä huhti-kuuta 1932.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No	1/145	re. D. 13 32
29/4.32	50	LEL
RYHÄ		
5	Cg	

Asia: YHDYSVALLAT JA KAUKAINEN ITÄ.

Yht'äkkistä päätöstä valtiosihteeri Stimsonin lähdöstä Geneveen jo aseistariisumiskonferenssin jälleenkokoontumisen alkupäiviksi ensin selitettiin sillä, että katsottiin ajankohdan sopivaksi tärkeiden amerikalaiden suunnitelman esittämiseksi ja pidettiin suotavana itse valtiosihteerin läsnäoloa ensikäden tietojen saamiseksi reaktioneista. Puhuttiin myöskin siitä kuinka laivamatka antaisi valtiosihteerille tilaisuuden levätä viime aikoina potemansa vilustusmisen lopulliseksi selvittämiseksi.

Kun hiljan keskustelin valtiodepartementissa viime tapahtumista Kaukaisessa Idässä, apulaisvaltiosihteeri Rogers erityisesti korosti, että valtiosihteeri Stimson oli erityisesti halunnut nyt mennä Geneveen saadakseen siellä epämuodollisissa keskusteluisissa päästä selville yhteisten toimenpiteiden mahdollisuuksista ja muodoista suurvaltain kanssa Kaukaisen Idän kysymykseen nähden. Onko tämä vain sellainen selitys, joka valtiodepartementissa annetaan kotoista kulutusta varten, mikä ei olisi aivan mahdotonta ottaen huomioon, että tällainen yleinen mielipide, vieläpä leppymättömät Kansainliiton vastustajatkin ovat riitaa nostamatta sallineet entistä läheisemmän yhteistyön Yhdysvaltain viranomaisten ja Kansain-

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen

- 1) Tavallinen.
- 2) Tavallinen ja lisäksi lle.
- 3) Ei tiedoituksiin.
- 4) Ei tiedoituksiin, mutta lle.

liiton välillä Kaukaisen Idän kysymyksessä, joten viittaus tuohon kysymykseen valtiosihteerin Matkankin yhteydessä ehkä lasketaan torjuvan arvostelua, se selvinnee Mr. Stimsonin toiminnasta Genevessä. Luulisihan Yhdysvaltain aseistariisumiskonferenssin delegation puheenjohtajan matkan muutoin olevan siksi luonnollisen, ettei sen mitään lisäselityksiä pitäisi kaivata.

Valtiodepartementissa keskustellessani en ole voinut torjua sitä vaikutusta kuin Japanin asettamat esteet Kansainliiton lähettämän neuvottelukunnan työlle sekä muut Idässä havaittavat oireet olisivat viime päivinä taasen aiheuttaneet erityistä huolestumista departementissa. Tuntuu kuin alettaisiin jälleen epäillä, että Japani sittenkin nyt toimii suunnitelman mukaan, joka tähtää Kaukaisen Idän olojen laajasuuntaiseen harrastustensa mukaiselle kannalle järjestämiseen. Mr. Rogers huomautti ettei heillä ole epäilystä siitä, etteikö Sovjet-Venäjä nykyään koettaisi välttää aseellisia seikkailuja Idässä. Tosiasiassa sillä ei liene kuin 50 à 100 tuhatta miestä joukkoja kerättyä Kaukaiseen Itään. Mutta saadut tiedot osoittavat, että Japani lisää joukkojaan silläkin kulmalla, ja sehän ei ole rauhan toiveita lisäävää. - Tässä tuskin tarvitsee Amerikan asenteen valaisemiseksi korostaa, että japanilaisten järjestämällä itsenäisellä Mandshurialla ei ole toiveita saada Amerikan tunnustusta.

Amerikan hallituksen mahdollisuudet päättäväisen politiikan formuloimiseen ja ajamiseen ovat erinomaisen rajoitetut kongressin käsitellessä asioita omilta sisäisen politiikan näkökannoilta ja pulakauden tehdessä yleisen mielipiteen reaktiot ulkopolitiikkaan nähden entistäkin summittaisemmiksi. Aikaisemmin Kansainliiton ystävään teholta (etunenässä Harvardin rehtori Lawrence Lowell ja Wilsonin aikainen sotaministeri, hiljan eräissä demokraattisissa piireissä milloin mahdollisena presidentti- milloin valtiosihteerikandidaattina mainittu Newton D. Baker) esitetty ehdotus boikott'in käyttämisestä aseena ei saanut myötämielistä vastaanottoa. Alulle pantu agitationi yleisön keskuudessa boikotata japanilaisia tuotteita, ilmoitettiin saaneen naisväen keskuudessa

sellaista kannatusta, että jotkut suuret vähittäisliikkeet huomasi-
vat sen vaikutuksen näkyneen silkkitarvarain menekin vähentymisessä.
Hallituspiireissä pidettiin tällaisen kaksiteräisen asean jättämistä
yleisön käytettäväksi varsin arveluttavana ja vastaisuudessa
vaikeasti kontrolloitavana.

Yleisölle levitettiin tietoja, joiden mukaan englantilais-
amerikalainen boikotti olisi suunnilleen yhtä tehokas Japania koh-
taan kuin yleinen kansainvälinen boikotti. Joskin Englanti vain
ottaa 5 % Japanin viennistä ja toimittaa 7 % sen tuonnista, brit-
tiläinen Intia olisi paras puuvillan saantilähde jos puuvillan
saanti Yhdysvalloista loppuisi. Enemmän kuin 30 % Japanin viennis-
tä normaalisesti menee Yhdysvaltoihin, silkin käsittäessä 85 % täs-
tä viennistä. 1930 28 1/2 % Japanin tuonnista tuli Yhdysvalloista
puuvillan muodostaessa lähes puolet tästä tuonnista. 1931 vuoden
yhtenätoista alkukuukautena Japani osti 80 % enemmän puuvillaa kuin
vastaavana aikana 1930. Neljäs osa Yhdysvaltain puuvillan viennistä
meni 1931 Japaniin. Kysymyksessä on siis puuvillan tuottajille ny-
kyisenä huonona aikana varsin huomattava menekki. - Amerikasta pää-
omaa oli 1930 vuoden lopussa n. 444 miljoonaa dollaria sijoitettu
Japaniin, siitä 162 miljoonaa valtion lainoihin. Mikäli boikotti
kysymys myöhemmin jälleen muodostuu aktualiseksi, sitä ennenkaikkea
katsottane ja arvosteltane edellä mainittujen tosiasian muodos-
tamaa taustaa vastaan.

Varsin räikeän valaistuksen kongressin ja hallituksen ajatus-
kannan ja sitä määrävien näkökohtien erilaisuudesta tarjoo edus-
tajuhuoneen päätös Filippineille myönnettävästä itsenäisyydestä.
Neljäkymmentä minuttia kestäneen keskustelun jälkeen nimittäin 306
äänellä 47 vastaan hyväksyttiin ehdotus itsenäisyyden myöntämisestä
Filippineille heinäk. 4 p:nä 1940. Senaatissa odotetaan syntyvän
samansuuntainen päätös, sillä eroituksella että 8 vuoden asemasta
määrätään 15 à 20 vuotta. Kompromissin kautta aika ehkä määrätään
12 vuodeksi. Koska presidentin veto voidaan 2/3 äänten enemmistöl-
lä kumota, on varsin luultavaa, että tällä istuntokaudella vielä
p.o. suuntainen päätös saa lain voiman.

Edustajahuoneen päätös tässä asiassa on erikoisen merkillinen senkin tähden, että hallitus varsin selvästi valtiosihteeri Stimsonin kautta, erityisesti korostaen asian merkitystä kansainvälisen politiikan kannalta, oli ilmoittanut vastustavansa itsenäistämispäätöstä. Mr. Stimson senaattori Bingham'ille osoittamassaan kirjeessä m.m. lausui: "Jokaisen ulkolaisen silmissä se olisi itsestä raukkamaisuutta, ja arvotonta meidän puoleltamme"... "Se ei olisi maailman rauhan eduksi, vaan päinvastoin". New York Times'issa Arthur Krock esitti hallituksen Kaukaisen Idän asiantuntijain lausuntoja m.m. seuraavasti: "Hollannin Itä-Intiassa vaikeuksia, Intiassa kuohuntaa, Kiina sisäissodan ja invasionin murtama ja Japani konsolideeraamassa omaa Monroe oppiaan kiinalaisella mantereella - tällaisissa olosuhteissa edustajahuoneen ilmoitus, että Yhdysvallat ovat valmiit poistamaan vakaannuttavan vaikutuksensa valkoihoisten panokselta Idässä merkitsee samaa kuin avoin kehoitus jokaiselle epäjärjestyksen synnyttäjälle". "Se poistaa, asiantuntijain käsityksen mukaan perustan, jolle 1930 vuoden Lontoon sopimukset rakennettiin".

Tässä on syytä korostaa, että ulkopoliittiset näkökohdat päätöstä tehtäessä oli työnnetty etäälle taustaan. Etualalla olivat motiivit olivat sisäpoliittisia: maatalousintressit, ennenkaikkea sokerinviljelijäin edut, ja Amerikan Ammattijärjestön pyrkimys suojata amerikalaista työtä halvalta filippiiniläisten työltä.

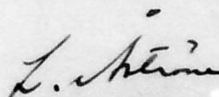
Olosuhteissa missä ulkopoliittiset asiat jo yksin traditionien vaikutuksesta asetetaan etäälle taustaan, ei joudu suuresti kaan ihmettelemään, että sellainen ensiluokkaisen tärkeä politiikan julistaminen, mikä esiintyi Yhdysvaltain tammikuun 7 päivän nootissa^{Japanille,} ja jota laajennellen kosketeltiin valtiosihteeri Stimsonin kirjeessä senaattori Borah'ille (läh. kirj.no.400, helmik.25 p. 1932) Tarkoitetaan lausuntoa, jonka esittämän periaatteen Kansainliittokin sittemmin omaksui ja jossa ilmoitettiin, ettei Amerikan hallitus aijo tunnustaa mitään tilannetta, sopimusta tai välipuhetta, joka aikaansaatetaan keinoilla, jotka ovat ristiriidassa Parisin paktin sitoumusten ja velvollisuuksien kanssa. Tämän julistuksen käsittäkseni terävin

arvostelu on tähän mennessä esitetty amerikalaisen Kansainliiton ystävän ja kansainvälistä politiikkaa harrastavan henkilön Lawrence Lowell'in taholta. Foreign Affairs'in huhtikuun numerossa hän esittää seuraavan lausunnon:

"..... unless wars are to cease entirely or are to be followed by no changes of territory, the Pact of Paris, with an interpretation whereby the signatories are under no obligation to prevent war, yet are at liberty to disregard its results, might well create more causes of strife than it would allay. It would signify that any nation could repudiate its treaties, and disregard those made by others, on the ground of duress. Now the object of international law is to make the rights of nations certain, not to unsettle them; if a wrong has been done to correct it at once, not to leave it as a festering sore for any nation to probe thereafter, or as an excuse for action that would otherwise be without justification. One of the worst international evils is the existence of indefinite claims that can be used on convenient occasions. Our government will not go to war, and unless under great provocation will not suspend commercial intercourse, as Japan knows full well; but while using whatever pacific pressure it can to obtain a fair settlement, it must ultimately recognize the situation that develops; and, if so, is it not wise to make clear that we do not claim an interpretation of the Pact that, if generally accepted, might make the relation of states more uncertain, more full of danger than if the Pact had been unsigned?"

Edellä esitetyt johtopäätöksethän voivat tarjota terveellistä mieltämisaihetta niille, joille kaikenlainen sanktioneja edellyttävä yhteistoiminta Yhdysvaltain puolelta Kansainliiton kanssa sotien ehkäisemiseksi on pelottavaa muiden maiden politiikkaan ja sotiin johtavaa sekaantumista.

Kun aikoinaan keskustelin apulaisvaltiosihteeri Rogers'in kanssa boikott'in aikaansaamisen mahdollisuuksista, hän lopuksi syvänä omana vakaumuksenaan lausui, että jos sanktionien käyttäminen Kansainliiton puolelta Japania kohtaan todella tulee kysymykseen, on aivan ulkopuolella mahdollisuuksien, että Yhdysvallat asettuisivat toimenpiteitä vaikuttamaan tai vastustamaan. Miten tämä olisi ajateltavissa Yhdysvaltain osallistumatta taloudelliseen boikottiin, hän ei ottanut selittääkseen.

Lähettiläs.

LÄ:HB

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C₈.

ASIA: _____

Washingtonissa olevan lähetystön rap. no 2.

Ministeri Aström.

18/11 1932.

Salainen

Washington ISSA OLEVA LAHETYSTÖ

ULKOASIAMINISTERIÖ		
No 1/145 (ae) B. 13 32		
29/4-32	No	Liik.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	Ca	

RAPORTTI n:o 2

Washington issa 18 p:nä huhti kuuta 1932

Asia: YHDYSVALTAIN TONAVAN LIITTO-
PUUHIA KOHTAAN OSOITTAMA HARRASTUS.

Olen tämän vuoden alkukuukausien kuluessa toimittanut lähetyksen tiedoitukset yksinomaan kirjelmän muodossa, koska n.s. pysyväisempään raporttien muoto ei ole näyttänyt tarkoitustaan vastaavalta kysymyksen ollessa pääasiassa vain esiintyneitten ehdotusten puuttuvan käytännöllisen merkityksen valaiseminen. Euroopan politiikkaan nähden Yhdysvallat edelleenkin pysyttelevät odottavalla kannalla, odottaen että Eurooppa itse järjestelee olonsa omaksi pelastukseksi. Jollei valtiosihteri Stimsonin Geneven matkan yhteydessä uusia johtavia ajatuksia tule ilmaantumaan, odottavalla kannalla oloa tultaneen jatkamaan kunnes jotakin ratkaisevaa Euroopassa tapahtuu.

Millä hartaudella täällä seurataan sellaisia Euroopassa esiintyviä aloitteita, jotka mahdollisesti siellä johtavat uuteen järjestäytymiseen, ilmenee siitä suuresta intressistä, minkä Amerika aseistariisumisindelegaatti Mr. Norman Davis onnistui täällä käydessään virallisissa piireissä herättämään Tonavan valtioiden tulliliitto-suunnitelmaa kohtaan.

Kuten olen kirjelmässä tiedoittanut, satuin käymään ministeri Procopeta presidentille esittämässä juuri sinä aamupäivänä,

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen

- 1) Tavallinen.
- 2) Tavallinen ja lisäksi lle.
- 3) Ei tiedoituksiin.
- 4) Ei tiedoituksiin, mutta lle.

jolloin Yhdysvaltain suhtautuminen Tonavan liittoon oli ollut käsiteltävänä. Mainitsin myös millaiseksi presidentti Hoover silloin ilmoitti Yhdysvaltain kannan, nimittäin että Yhdysvallat sallisivat liittoon yhtyvien maiden myöntää toisilleen erikoisetuja vaatimatta niitä suosituimmuuden perustalla itselleen, mutta etteivät Yhdysvallat tulisi suostumaan siihen, että joku liiton ulkopuolella oleva tärkeä talousmaa saisi suurempia etuja suhteessaan p.o. liittoon kuin Yhdysvallat.

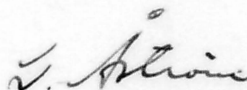
Kun Tonavan liittokysymyksestä ensin esiintyi tietoja sanomalehdissä, niille oli annettu sellainen muoto, että näytti kuin kysymyksessä olisi ollut Ranskan omassa intressissä tekemä aloite. Ottaen huomioon tšekäläisen, varsinkin Hoover moratorion julistamista seuranneiden kokemusten jälkeen vahvistuneen ennakkoluulon Ranskan toimenpiteisiin nähden, on helposti ymmärrettävissä, että nuo alkutiedot nostattivat epäilyksiä suunnitelmaa kohtaan. Mr. Davis aivan työnään oli ottanut selittääkseen juurta jaksan asian syntyä, osoittaen sen Kansainliiton finanssikomitean aloitteeksi, jonka takana saattoi edellyttää pikemminkin olevan Englannin kuin Ranskan. Nämä asiat Ministeriössä luonnollisesti tunnetaan varsin tarkasti. Mainitsen vain tässä millä perusteilla asiaa tšekäläisestä valtiodepartementista saatujen tietojen mukaan ryhdyttiin tutkimaan Amerikan kannan määrittämiseksi. Asialle on senjälkeen valtiodepartementissa osoitettu suurta huomiota ja departementin korkeammat virkamiehet ovat siitä mielellään keskustelleet.

Vielä senkin jälkeen kuin suunnitelman toteuttamiselle on Europassa ilmaantunut esteitä, näyttää siltä kuin valtiodepartementissa pidettäisiin juuri tätä asiaa jonkulaisena toivon pilkahdukseksi Europan olojen järjestymisen alalla. Vielä eilen, keskustellessani valtiosihteri Rogersin kanssa, hän lausui olevansa vakuutettu siitä että asia vielä toteutuu, että oli suurella tyydytyksellä vastaan otettu tiedot, ettei Iso-Britannia enempää kuin Ranskakaan tule vaatimaan erikoisia kauppaetuja suhteissaan suunniteltuun liittoon, ja että Yhdysvallat niinollen ilolla omasta puolestaan suhtautuvat asiaan auttavaisessa hengessä, olemalla asetta-

matta kauppasopimusten perustalla esteitä liiton syntymiselle.

Eräs departementin virkamies, joka oli asiaa käsitellyt, sanoi Yhdysvaltain tyydytyksellä näkevän tullirajain lukumäärän Euroopassa vähenevän. Joskin tulliliiton synnystä saattoi aluksi koitua haittojakin Amerikalle, oli kuitenkin edellytettävissä, että aikaa myöten, olojen järjestyttyä uudelle pohjalle, siitä saattoi olla hyötyäkin.

Asiallahan Suomen ulkoasiainhoidon kannalta ei ole välitöntä intressiä, mutta välillisesti Yhdysvalloissa herännyt harastus useiden Euroopan maiden tulliliittoon, sekä ilmaistu kanta, jonka mukaan Yhdysvallat eivät edellytä hyväksyvänsä sitä, että joku tärkeä talousmaa hankkii erikoisetuja suhteissaan tuollaiseen liittoon, voi luoda valaisua asioihin mikäli kysymykseen tulee muiden, Suomea lähempänä olevien maiden yhteenliittyminen tulliasiaan järjestämiseksi.

Lähettiläs.

LÄ:HB

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C₈.

ASIA:

Washingtonissa olevan lähetystön rap. no 3.
Ministeri Astren.

9/5 1932.

LEGATION OF FINLAND
WASHINGTON, D. C.

Toukokuun 9 p. 1932

*Toel
Savel*

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No. 3/145/ae. D. 1382		
23/5.32.32		LML
ASIA	OSASTO	ASIA
5	C2	

Herra Ulkoasiainministeri:

Minulla on kunnia lähettää tämän vuoden
raporttini no. 3, joka koskee
Kauppapoliittisia reaktioneja Yhdysvalloissa.
Vastaanottakaa, Herra Ministeri, mitä suurimman
kunnioitukseni vakuutus.

L. Astrom

Vapaaherra A. S. Yrjö-Koskinen
Suomen Ulkoasiainministeri
Helsinki

Salainen.

WASHINGTON, D. C. SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 3

Washington i:ssä 9 p:nä touko-kuuta 1932.

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
3 145 lae.	28/5.32
28/5.32	ASIA
5	CS

Asia: Kauppapoliittisia reaktio-
neja Yhdysvalloissa.

Kun tässä joitakin viikkoja sitten olin valtiodepartementissa tapaamassa apulaisvaltiosihteeri Rogers'ia, jouduin odottamaan luoksepääsyä, koska, kuten hän sittemmin selitti, hänen virkahuoneessaan tapahtuneet neuvottelut kauppa- ja valtionvarain departementtien edustajien kanssa tärkeästä asiasta olivat kestäneet odottamattoman kauvan. Tämän "tärkeän asian" hän sanoi olleen kysymyksen niistä vaikeuksista, joita Amerikan vienti oli kohdannut eri Euroopan maissa näiden sovelttaessa tuontia rajoittavia eri luontoisia määräyksiä. Liikemaailman taholta esitetyt valitukset olivat tehneet välttämättömäksi asian perusteellisen tutkimisen ja toimenpiteiden suunnittelun.

Asiasta näkyi sittemmin erilaisia tietoja sanomalehdissäkin ja kun viimein joku päivä sitten tapasin Mr. Rogersin, viittasin tuohon aikaisempaan keskusteluun ja sanomalehtikirjoituksiin ja kysyin, mitkä noiden departementtien välisten neuvottelujen tulokset olivat olleet. Hän, kuten näytti, mielihyvällä lausui ^{suunnilleen} seuraavaa:

"Niin valitettavaa kuin onkin, että kvoota- y.m. tuonnin rajoitusjärjestelmistä aiheutuu hankaluuksia muutoinkin vaikeasti ylläpidetyille Amerikan viennille, me ymmärrämme näiden toimenpiteiden

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen

- 1) Tavallinen.
- 2) Tavallinen ja lisäksi lle.
- 3) Ei tiedoituksiin.
- 4) Ei tiedoituksiin, mutta lle.

välttämättömyyden nykyoloissa Euroopan maiden talouselämän itsesuojeluksen kannalta. Me haluamme, hän sanoi, vain valvoa ettei Amerikan kaupan diskriminointia kvotamääräysten säätämisen ja soveltamisen yhteydessä tapahdu. Tarkoituksemme ei suinkaan ole ahdistella pienempiä ja heikompia maita, vaan ylläpitää kauppapolitiikkamme johdettavaa periaatetta. Koska useimmat valitukset ovat kohdistuneet kvotamääräysten soveltamiseen Ranskassa, ja varsinkin kun Ranska on taloudellisesti vahvin kvootajajestystä soveltavista maista, pidimme paikallaan olevana asiana ensi kädessä ryhtyä selvittämään kysymystä Ranskan kanssa. Annoimme siis edustuksellemme Parisissa tehtävän keskustella asiasta Ranskan asianomaisten kanssa. Huomiotamme oli kiinnitetty siihen seikkaan, ettei ollut mitään yhdenmukaista perustaa kvotamääräysten pohjana. Milloin oli minkin vuoden tuonti, milloin vuosien sarjan tuonnin keskimäärä otettu perustaksi ja meidän viejämme olivat useinkin saaneet sen käsityksen, että perusta oli valittu niin että Amerikan vienti joutui kärsimään suhteellisesti eniten. Keskusteluissa ranskalaiset olivat ilmoittaneet määränneensä perustan silmällä pitäen päämäärää saada tyypillinen vuosi tai vuosien sarja lähtökohdaksi. Amerikalaiselta taholta oli huomautettu, ettei heillä ollut mitään sanomista, jos perusta olisi määrätty yhdenmukaisella pohjalla. Joskin se olisi epäedullista jollekin Amerikan tuotteelle ja epäedullista toiselle, silloin ei ainakaan voisi väittää diskrimineerausta esiintyvän."- Ranskalaiset olivat olleet erittäin myönteisiä keskustelujen aikana ja toiveita oli, että asiat järjestyisivät tyydyttävälle kannalle.

Mr. Rogers lopuksi huomautti, että asian esille ottaminen Ranskan kanssa oli vain esimerkki tapaus, joka m.m. oli tarkoitettu osoittamaan, että Yhdysvaltain viranomaiset tarkasti valvovat nykyisissäkin olosuhteissa, ettei mitään muuta maata suosita Yhdysvaltain kustannuksella. Hän erityisesti korosti Yhdysvaltain hallituksen tulevan nykyisissäkin oloissa, missä vain diskrimineerausta huomataan, käyttämään tariffilain 338 sectionin sille antamia valtuuksia tuontikieltojen ja tullikoroitusten asettamiseen.

Mainittu, ulkolaisten diplomaattien välisissä puheissa usein

"kiristys-sektioniksi" mainittu tariffilain kohtahan usein on tullut kosketelluksi allekirjoittaneen Ministeriölle osoittamissa kirjoituksissa puheen ollessa kauppasopimuksesta tai Yhdysvaltain kauppapolitiikasta yleensä. "Ehdottoman suosituimmuuden" hankkiminen amerikalaisille tuotteille muissa maissa tariffialennuksia Amerikassa myöntämättä, on luonnollisesti ollut mahdollista vain mainittuun tariffilainkohtaan sisältyvän uhkauksen olemassaolon kautta. Mr. Rogersin samoin kuin muiden hallituksen puolesta kauppapolitiikasta lausuntoja esittäneiden viranomaisten lausunnoista päätellen Yhdysvaltain hallitus tulee nykyisissäkin oloissa voimakkaasti pitämään tuota uhkaa esillä.

Hallituksen ulkopuolella olevilla tahoilla kyllä alkaa esiintyä epäilyjä tuollaisen, uhkailuun perustuvan politiikan jatkamisen suotavuudesta. Onhan kaiken aikaa ollut joitakin vaikutusvaltaa vaille olevia, niinkin herkkätunteisia henkilöitä, että ovat pitäneet tuollaisen, kiristystä muistuttavan politiikan vähemmän arvokkaana ja jo sen perustalla toivoneet Amerikan siirtyvän kannalle, joka tekisi mahdolliseksi neuvottelut ja sovittelut etujen saavuttamiseksi muissa maissa. Ei kuitenkaan ole suuriakaan toiveita, että Amerikan kauppapolitiikan perusteissa piakkoin tapahtuisi muutosta, sillä kukaanhan ei voi kieltää nykyisen politiikan tehokkuutta. Saavutetaanhan sen avulla Amerikalle suosituimmuus myöntämällä mitään tullien alennuksia tai muita etuja.

Demokraattisen puolueen taholla nykyinen tilanne ilmeisesti on varsin laajoissa piireissä synnyttänyt reaktioneja, jotka kuvastuvat pyrkimyksissä kauppapolitiikan suuntaamiseksi uusille tolille. Mitään välittömiä tuloksia näistä pyrkimyksistä ei ole odotettavissa. Mutta koska ne ehkä jossain muodossa tulevat näkyviin siinä tapauksessa että demokraatit ensi presidentinvaaleissa pääsevät voitolle, voi olla syytä niihin tässä viitata.

Lähetystö on tiedoittanut useissa kirjelmissä demokraattien taholta esitetystä n.s. tariffiehdotuksesta, joka kuitenkin ei muodoltaan ollut muuta kuin ehdotus nykyiseen tariffilakiin sisältyvään tariffikomissionia koskevain määräysten muuttamiseksi. Joskin sekä

edustajahuone että senaatti on ehdotuksen hyväksynyt, millään taholla ei ole epäilystä etteikö presidentti Hoover tekisi sen vetollaan mitättömäksi. Tämä on koko ajan ollut kaikille selviö. Kun kerran kysyin senaatin finanssikomitean demokraattiselta johtomieheltä, mikä oli koko ehdotuksen tarkoitus näissä olosuhteissa, hän vastasi että ehdotus oli yksinkertaisesti käsitettävä^{olevan} "just an academic declaration of policy", se ei tarkoittanut^{olla,} muuta kuin teoreettinen politiikan julistaminen. Koskettelen sitä tässä ei aktuaalisesti tärkeänä asiana, vaan viittauksena mahdollisesta tulevaisuuden suunnasta.

Tällöin on huomattava ehdotuksen tarkoittavan, ei ainoastaan tariffikomitean toimivallan laajentamista (m.m. myöntämällä oikeuden siirtää tavaroita vapaalistalta tullien alaiselle listalle ja päinvastoin) ja ratkaisuvallan palauttamista presidentiltä kongressille, vaan myöskin sen seikan korostamista, että kuluttajain intressit tähän saakka ovat suureksi osaksi jätetty huomioon ottamatta yksipuolisesti pitämällä silmällä tuottajain suojelemista, ja että nykyään kaivataan tullien alentamista. Edellisestä asiasta huomautetaan määräyksissä joilla perustettaisiin erityinen kuluttajain asiamiehen toimi tariffikomissionin yhteyteen. Asiamiehellä olisi oikeus järjestää kuluttajain intressien valvomista ja ottaa aloitteita kuluttajain kannalta tarpeellisten tietojen hankkimiseksi jonkun asian käsittelyn yhteydessä. Tullien alentamistendenssi tulee esille varsin ylimalkaisessa ja epämääräisten mutkain taakse asetetussa muodossa. Presidentille annettaisiin kehoitus panna alulle liike kansainvälisen taloudellisen konferenssin aikaansaamiseksi "tarkoituksella a) alentaa liialliset tullit ja poistaa diskriminoivat ja kohtuuttomat menettelytavat kaupassa sekä muut taloudelliset rajoitukset jotka haittaavat kansainvälistä kauppaa, b) estää kostotulleja ja taloudellisia sotia, ja c) edistää oikeudenmukaisia, tasa-arvoisia ja ystävällisiä kauppasuhteita kansojen kesken".

Jos tuollaiset ylimalkaiset lauseet sisältyisivät voimaanastuneeseen lakiin niiden käytännöllinen merkitys tietenkin olisi vähäinen. Akateemiseksi politiikan julistukseksi selitetyssä ehdotuksessa nuo lauseet ylimalkaisuudestaan huolimatta voivat tarjota perustaa po-

poliittiselle agitationille. Mikäli keskusteluista johtavien demokraattien kanssa tällä hetkellä voi päätellä, se on viittaus siitä mitä tietä demokraatit valmistelevat maaperää vapaamielisemmälle tullipolitiikalle.

Tullisuojausajatus on kuitenkin niin juurtunut demokraattisellakin taholla yleisön mieliin että viittaus tullialennuksiin liitetään ehdotukseen kansainvälisistä neuvotteluista. Useiden johtavien demokraattien mielessä liikkuu ajatus vanhasta amerikalaisesta, vastavuoroisia myönnytyksiä edellyttävästä n.s. suositumuudesta. Sellaisille Europan maille, jotka Amerikkaan vievät pääasiallisesti tullinalaisia tavaroita, tämä tietenkin olisi erittäin toivottava asia. Mutta nykyinen uhkaan perustuva ehdoton suositumus lienee Amerikalle yleisesti katsoen siksi paljon edullisempi ja tšekäläistä mentalitettia vastaava, että näyttää varmimmalta laskea sillä todennäköisyydellä, että nykyinen järjestelmä tulee vielä kauvan säilymään, esiintyvän muutosehdotusten jäädessä toistaiseksi eleeksi.

L. Ahtinen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C₈.

ASIA:

Washingtonissa olevan lähetystön rap. no 4.

Ministeri Aström.

23/5 1932.

LEGATION OF FINLAND
WASHINGTON, D. C.

Toukokuun 25 p. 1932

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
4/145 he. i. 32		
3/6.32	9	111
5	Ca	ACIA

Herra Ulkoasiainministeri:

Minulla on kunnia lähettää tämän vuoden raporttini
no. 4, joka koskee

"Reflatio"- ja pulanparantamisyrittämiä Yhdys-
valloissa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, mitä suurimman
kunnioitukseni vakuutus.

L. Aaltonen

Vapaaherra A.S. Yrjö-Koskinen
Suomen Ulkoasiainministeri
Helsinki

Salainen.

WASHINGTON, D.C. SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 4

Washingtonissa 23 p:nä touko-kuuta 1932

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
4/1145 Re. i. 32	
7/6 - 32	LIIT.
5	ASIA
Ca	

Asia: "Reflatio"- ja pulanparantamispyrkimykset Yhdysvalloissa.

Tänään saapuneissa Suomen lehdissä on sähkösanomia ja niihin liittyviä kommentarioita, joissa kosketellaan edustajahuoneen päätöstä hyväksyä n.s. Goldsborough-bill. Useimmissa tapauksissa sähköisessä lausutaan käsitys että p.o. lakiehdotus ei saavuta senaatin hyväksymistä tai ainakin että presidentti Hoover vetollaan tulee estämään sen laiksi tuleminen. Toisissa tapauksissa nähdään lakiehdotuksessa selvä osoitus siitä, että Yhdysvalloissa järjestetään perusteellinen inflatio.

Joskaan täällä Washingtonissa ei yleensä ole omistettu mainitulle lakiehdotukselle juuri muuta huomiota kuin se minkä on aiheuttanut sen Euroopassa synnyttämät, hetkeksi dollarikurssissa näkyneet reaktiot, voi olla syytä sitä valaista.

Amerikalaisen järjestyksen mukaan lakiehdotusten, ainakin muodollisesti, on tultava yksityisiltä kongressin jäseniltä, ja tässä tapauksessa oli kysymyksessä asiallisestikin yksityinen, verrattain tuntemattoman jäsenen esittämä ehdotus, joka voitiin lukea varsin lukuisain tilanteen parantamista koskevain ehdotusten joukkoon, joiden käytännöllisestä merkityksestä ei olla selvillä. Li-

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen

- 1) Tavallinen. lle.
- 2) Tavallinen ja lisäksi lle.
- 3) Ei tiedoituksiin.
- 4) Ei tiedoituksiin, mutta lle.

säksi on pidettävä mielessä että tänä vuonna on edessä, ei ainoastaan presidentin vaali, vaan myöskin edustajahuoneen jäsenten ja senaatin jäsenten kolmanneksen vaali. Sellaisissa olosuhteissa kongressissa puhutaan ja osaksi jossain sen elimessä päätetäänkin paljon sellaista, joka on tarkoitettu valitsijakunnalle osoitetuksi eleeksi, asianomaisten puhumis- tai päättämishetkellä ajattelemattakaan asiaa mahdollisena toteuttaa.

Goldborough bill (lakiehdotus) sisälsi seuraavaa:

Täten selitetään Yhdysvaltain politiikan olevan, että dollarin keskimääräinen ostokyky vuosina 1921 - 1929:ään, työdepartementin tukkutavarain markkinain perustalla toteamana, on palautettava ja ylläpidettävä luoton ja maksuvälineiden kontrollin kautta. Federal Reserve Board, Federal Reserve pankit ja valtiovarainsihtööri velvoitetaan täten toimeenpanemaan mainit^{tu} poliiti^{ka}ka.

Siis aika pitkälle tähtäävä ohjelma. Jos ennen asian käsittelyä Amerikassa olisi välttämätöntä, kuten monissa muissa maissa, hankkia ja ottaa huomioon valtion asiantuntija-elinten selvitys, päätöstä kait ei edustajahuoneessakaan olisi syntynyt, sillä Federal Reserve Board ilmoitti jyrkästi vastustavan kannan asian suhteen. Valtiovarainsihteerikin piti että häneltä vaadittaisiin liiojkoja. Hänen ilmoitetaan päätöksestä kuultuaan lausuneen, ettei hän pidä siitä enempää kuin jos kongressissa päätettäisiin, että hänen on juostava 100 yardia 10 sekunnissa. (Mr. Mills on takäläisten standardien mukaan lihavahko mies.) Presidentti Hoover, nuhdellesaan kongressia sen tuloksettomasta toiminnasta, luetteli tämän päätöksen moitittavien joukossa, lausuen päätöksen asettavan Federal Reserve Board'in niskoille toimeenpanovelvollisuuden, joka on mahdoton täyttää.

Edustajahuoneen pankki- ja raha-asiain komitean mietintö asiassa (vajaa 2 siv.) näyttää pääasiallisesti kiinnittävän huomiota asioihin, jotka kaipaavat korjausta velkojen maksamisen ja talouselämän elvyttämisen kannalta korostaen ensi sijassa, että nykyinen hinta-taso on sellainen, ettei maan velkoja voida maksaa ja että

jollei hintatasoa saada kohoamaan, maan talouselämä on kulkemassa vararikkoon. Nykyinen hintataso tuottaa, huomautetaan, vääryyttä kaikille joilla on velkoja, dollari kun on nyt niin paljon arvokkaampi että sillä ostaa tavaroita 1,60 dollarin edestä, pitäen mielessä 1921 - 1929 vuosien dollaria. Mainittujen vuosien hintataso palauttaisi oikeudenmukaisuuden velallisen ja velkojan välille, tekisi entisen elintason säilyttämisen mahdolliseksi, ja oikeuttaisi palkkain säilyttämisen ennen pulaa vallinneella tasolla. - Puhuessaan siitä mitä voidaan tehdä asian auttamiseksi, komitea viittaa siihen että Federal Reserve System Benjamin Strongin johdolla aikoinaan vuosikausia stabilisoi hintatason arvopaperi operatioilla avoimilla markkinoilla sekä asianmukaisella korkopoliitikalla. Nykyään, vuosikausia kultaa holveihinsa koottuaan Reserve System on siinä asemassa että se pystyy panemaan liikkeelle 4 miljaardin edestä seteleitä, säilyttäen sittenkin lainmukaisen 40 % reservin, ja käyttämällä valtaansa alentaa reservivaatimuksia se voisi laskea liikkeelle 9 miljaardin edestä seteleitä. Kumpikin määrä riittäisi hintatason nostamiseksi, kunhan vain maassa tiedetään, että Federal Reserve System kongressin toimeksiannosta korottaa hinnat mainitulle tasolle. Lisäksi kuvataan miten kaikki toiminta täten elpyisi ja työttömyys häviäisi.

Olen selostanut komiteanmietintöä osoittaakseni kuinka kevyesti ja yksinkertaisesti asiaa käsiteltiin. Tarvitsee vain lukea se läpi saadakseen sen vaikutuksen, että kysymyksessä on tyypillinen valitsijoille osoitettu ele, työttömiä ja velallisiahan maassa on paljon. Voi sentähden olettaa komitean välittäneen varsin vähän Reserve Boardin vastalauseita. Saattoihan edellyttää, että pätevillä asiallisilla syillä päätös kyllä senaatissa tai ainakin presidentin käsissä tehtäisiin mitättömäksi.

Itsessään kysymys hintatason säännöstelemisestä operatioilla avoimilla markkinoilla jo pitkät ajat on ollut pohdinnan ja korkeilujen alaisena. Lukuisat taloustieteilijät ja lukuisat pankkimiehetkin ovat sitä lämpimästi suositelleet ja Federal Reserve Sys-

tem on jo jonkun aikaa ostellut Yhdysvaltain arvopapereita suunnilleen 100 miljoonan dollarin edestä viikossa. Alusta lähtien kuitenkin selitettiin, että jos tulokseksi tulisi tavarain hintain kohoaminen, tämä tulos tulisi näkyviin vasta kuukausien kuluttua. Toistaiseksi tätä tulosta ei ole saavutettu. Nämä operatiot ovat epäilemättä lisänneet useiden pankkien suoritusvalmiutta; lainannon lisääntyntä avokätisyyttä ei ole ollut huomattavissa, vielä vähemmän siitä johtuvaksi odotettua tavarain kysynnän kasvua ja hintain nousua. Alkaa jo kuulua moitteita, että toimenpide onkin vain aiheuttanut lisää hoardingia pankkien taholla.

Goldborough ehdotuksen ja hallituksen toimenpiteiden välillä on siis paralellisuutta puheen ollessa vapailla markkinoilla tapahtuvista operatioista.

On eräillä tahoilla huomautettu, että Federal Reserve'ltä puuttuu varsinaiset valtuudet tällaisiin operatioihin, joten sitä myöten p.o. ehdotus selvittäisi tilannetta. Mutta silmällä pitäen operatioiden tähänastisia tuloksia ja ottaen huomioon, ettei Federal Reserven operatioille suinkaan ole olemassa rajattomia mahdollisuuksia käsittää, ettei hallitus halua saada niskoilleen velvoitusta vakauttaa hinnat määrätylle tasolle mainitunlaisten operatioiden avulla. Kukaan asianomainen ei sano tietävänsä mitkä seuraukset senluontoisten velvollisuuksien täyttämisyrietyksistä tulisivat olemaan.

Dollarin ostokyvyn alentamisyrietykset t.s. tavarain hintain korottamisyrietyksethän tavallisen terminologian mukaan ovat inflatiopyrietyksiä. Täällä on tuon peloittavan inflatio-san^{on}an asemasta otettu käytäntöön "reflatio" sana, joka käsitetään osoittavan, että kysymyksessä on vain pyrietyks^{on} rahan ostokyvyn kontrolloidusta entiselleen palauttamisesta. Inflatio-sanaa taas käytetään kun puhutaan kongressissa esiintyneistä ehdotuksista laskea liikkeelle setelejä ilman katetta esim. veteraanikorvauksina sekä myöskin kun maalailaan jatkuvain budjettivajausten seurauksia.

Itse asiassa arvopaperien avoimilla markkinoilla ostamiset

muodostavat vain toistaiseksi näkyvässä olevan viimeisen renkaan toimenpiteiden ketjussa, jolla on tarkoitettu estää pulan pahenemista ja auttaa sen ohi pääsemistä.

Joskin on aikoinaan tullut tiedoitetuksi tärkeimmistä toimenpiteistä, voi tässä olla aihetta katsauksen luomiseen raporttisakin niihin ja niiden toistaiseksi todettaviin vaikutuksiin.

Dramaattisissa olosuhteissa presidentin aloitteesta lokakuulla järjestetty National Credit Association, maan pankkien vapaaehtoinen organisaatio varojensa mobilisoimiseksi ja keskinäisen avun järjestämiseksi, oli ensimmäinen, myöhempien toimenpiteiden valossa väliaikainen järjestely. Sen syntymisellä selvästikin oli rauhoittava ja rohkaiseva vaikutus. Se tosiasia että lokakuulla 523:een kohonnut pankkivararikkojen määrä rajoittui marraskuulla 175, selvästi viittaa siihen, että mainittu järjestö pelasti useita pankkeja vararikosta. Seuraava toimenpide oli Railroad Credit Corporation'in perustaminen tarkoituksella auttaa heikkoja rautateitä kiinteiden sitoumustensa täyttämässä. Seurasi sitten lainsäädös, jonka ^{mukaan} liittovaltion maakiinteistöpankkien (Federal Land Banks) pääomaa lisättiin tarkoituksella vahvistaa näiden tärkeiden maatalousluottolaitosten asemaa, jotta ne pystyisivät noudattamaan vapaamielistä lainauspolitiikkaa maanviljelijöitä kohtaan.

Suursuuntaisin ja tärkein tähänastisista toimenpiteistä oli Reconstruction Finance Corporation'in perustaminen tammikuulla. Sille myönnettiin valtion varoista 500 miljoonan dollarin pääoma, jonka ohessa sille annettiin oikeus hankkia erimuotoisia velkasi-
toumuksia myymällä 1,500 miljoonaa. 50 miljoonaa pääomasta oli nimenomaa osoitettu maatalouden avustamiseen käytettäväksi. Yhtiön johtajaksi kiinnitettiin Lontoon suurlähettilään paikasta luopuva, entinen varapresidentti ja chicagolainen suurfinanssimies Dawes. Yhtiön toiminnasta alkaa jo olla kokemuksia. Selostan niitä seuraavassa, ^{varain} valtiosihtööri Mills'in lausunnon perustalla.

Viime vuoden syyskuun ja tämän vuoden maaliskuun välillä hintataso oli alentunut 7 %, tuotanto 9 %. Viikottain ilmoituksia antavain Reserve System'in jäsenpankkien lainananto ja sijoitukset

olivat pienenneet 2,750 miljoonalla eli 12 %:lla ja niiden talletukset vähenneet 3,300 miljoonalla eli 16 %:lla. Pankkivararikot jälleen lisääntyivät. Tammikuulla 342 lakkauttivat maksunsa. Talletusten perimiset säikyttivät pankit sanomaan irti lainoja ja myymään arvopapereita likviditeettinsä säilyttämiseksi ja kieltäytymään antamasta uusia luottoja. Arvopaperien hinnat pörssissä asteettain alenivat heikentäen kaikkien pankkien asemaa, joilla noita arvopapereita oli toisasteisena reservinä. Sama uhka ulottui säästöpankkeihin ja vakuutuslaitoksiin. Koko maan luottorakennus näin ollen oli vaarassa.

Reconstruction Finance Corporation'in perustaminen tiesi liittovaltion luoton asettamista maan luottorakennuksen tueksi. Huhtikuun lopussa lainoja oli pääasiallisesti annettu pienille pankeille, 86,4 pankeista sijaitessa paikkakunnilla joiden asukasluku on alle 25,000 ja vain 5.3 lainatuista varoista on mennyt miljoonakaupunkien pankeille.

Toiminnan tuloksia nähdään pankkivararikkojen vähenemisessä. Federal Reserve Bulletin'in mukaan maaliskuussa 45 pankkia lakkautti maksunsa ja 28 avasi jälleen ovensa. Talletukset edellisissä kohosivat yhteenlaskettuina noin 16 miljoonaa, jälkimmäisissä n. 15.5 miljoonaan. Verrattuna tammikuulla maksunsa lakkauttaneiden pankkien 219 miljoonan talletuksiin ja jälleen avanneitten 11 miljoonaan, parannus on varsin ilmeinen. Huhtikuulla tilanne tosin oli jälleen jonkuverran huonontunut sikäli, että maksunsa lakkauttaneiden pankkien lukumäärä oli 68, jälleen avattujen luvun ollessa 15. Edellisessä tapauksessa oli kysymys n. 35.5 miljoonan talletuksista, jälkimmäisessä tapauksessa ei täysin 6.5 miljoonan.

Pankkien asemaa on lisäksi helpoitettu Federal Reserve lakiin tehdyllä muutoksella (Glass Steagall bill) jonka kautta Reserve System'in pankkien katemääräyksiä lievennettiin hyväksymällä katteeksi aikaisemmin siihen tarkoitukseen käyttökeltottomia, täysin hyviä arvopapereita. Näiden määräysten kautta on sitäpaitsi lisätty 750 miljoonaa kultaa Federal Reserve pankkien tarvittaessa käytettäviin reserveihin.

Vielä mainittakoon hallituksen aloitteesta suoritettu toimenpide, jonka suoranaiset tulokset ovat jääneet odotettuja pienemmiksi, mutta jonka välillinen vaikutus terveellisen valistustyön ja propagandan ^{kautta,} on ollut huomattava. Tarkoitin 2 % "baby bonds'ien" liikkeelle laskemista pankeista poistettujen varojen liikkeeseen vetämiseksi, ja niiden myynnin yhteydessä järjestettyä "anti-hoarding" kampanjaa.

Edellä-oleva lyhyt katsauskin osaltaan osoittaa, että yrityksiä pulan vastustamiseksi ja voittamiseksi on tarmokkaasti koetettu. Mikäli asian järjestely on riippunut kongressin toimenpiteistä, niihin on käyty käsiksi puolueettomassa hengessä sikäli, että puolueenäkökohtain ja taktikoimisten ei ole sallittu estää pikaista päätöksiin pääsemistä. Mutta toistaiseksi ei vielä ole näkyvissä merkkejä pulan lievenemisestä. Se epäily on edelleenkin yleinen, ettei pulan aiheuttamiin olosuhteisiin mukautuminen vielä ole edistynyt niin pitkällä joka alalla, että noususuunta varsin vielä olisi käsillä. Rohkeaa toimintaa paralysoivaa pelkoa on vielä kovin yleisesti olemassa.

Jos saisi uskoa niihin puheisiin, joita viime viikkoina tuon tuostakin on kuullut yksityisissä keskusteluissa, tilanne olisi "vakavampi kuin yleensä luullaan", mitä odottamattomia asioita voisi lähitulevaisuudessa sattua, kultakannasta luopumista, Yhdysvaltain luoton romahtamista, suurten pankkilaitosten maksulakkautuksia, akuuttinen kriisi kuukauden tai kolmen sisään, työttömyyden tavatonta kasvua ensi talveen mennessä nykyisestä vähintään 8 miljoonasta toiselle kymmenelle ja työttömäin avustamisen täydellistä romahtamista ja siitä johtuvia levottomuuksia.

Toistan näitä pessimistisiä puheita tässä, koska aikaisempi kokemus on osoittanut, että intensiiviset, täällä liikkuvat puheet jossain muodossa värittävätkin Europassa Amerikasta liikkuvia tietoja. Omakohtainen havaintoni on ollut, että noiden puheiden esittäjät ovat poikkeuksetta olleet demokraatteja, jotkut ^{mitä} tärkeimmässä asemassa olevia, jotka luottamuksellisesti puhuen pukevat huolestumisensa pessimistisiin ennusteluihin. Joskaan heidän vilpittömyyttään ei tarvitse epäillä, heidän puheitaan kuitenkin on pidettävä

vahvasti ennakkoluulojen, ja lähestyvän presidenttivaalin aiheuttaman hermostuneisuuden värittäminä. Onhan se muuallakin alituisesti uusiutuva kokemus, että ryhmä joka ei itse osallistu varsinaiseen hallitukseen, suhtautuu liioittelevalla pessimismillä asioihin. Tosiasioita, jotka auttaisivat kohottamaan tulevaisuutta peittävää verhoa, eivät nuo pessimistit vedä esille. Kysymys on ilmeisesti vain tunneväritys yleisesti tunnettujen tosiasiain selittelyssä.

On kuulunut puheita siitäkin, että kabinetin rinnalle pohdittaisiin muodostettavaksi jonkunlainen molempain puolueiden jäsenistä, maan eri harrastuspiirejä edustava presidentin neuvosto. Mutta toiseksi viralliselta taholta ei ole minkäänlaisella vihjauksella osoitettu onko tässä kysymys muusta kuin huolestuneiden henkilöiden omien toiveidensa suuntaisista puheista.

Mitä silloin tällöin esiintyviin kultakannasta luopumista koskeviin puheisiin tulee, ne leimataan europalaiseksi propagandaksi ja virallisella taholla siteerataan Federal Reserve'n päällikön lausunto, jonka mukaan kenelläkään ei ole vähintäkään syytä epäillä, etteivätkö Yhdysvallat sekä pysty että vakavasti halua pysyä kultakannassa.

L. Stimson

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C8.

ASIA:

Washingtonissa olevan lähetystön rap. no 5.

Ministeri Astori.

26/5 1982.

Toukokuun 26 p. 1932

ULKOASIAINMINISTERI		
NO	5/145	D. I. 32
9/6.32	9	LIH
	ASIA	
5	08	

Herra Ulkoasiainministeri:

Minulla on kunnia lähettää tämän vuoden raporttini

no. 5:

Katsaus tilanteeseen budjettikysymyksen ympärillä.

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, mitä suurimman kunnioitukseni vakuutus.

A. S. Yrjö-Koskinen

Vapaaherra A. S. Yrjö-Koskinen
Suomen Ulkoasiainministeri
Helsinki

WASHINGTON, D.C. SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 5

Washington i ssa 26 p:nä touko-kuuta 1932

KOKOAMINMIN	
5/145	372
9/6.372	372
5	372

Asia: Katsaus tilanteeseen budjettikysymyksen ympärillä.

Käytännöllisesti katsoen siitä saakka kuin kongressi joulukuulla kokoontui keskeisimpänä sen käsiteltävistä kysymyksistä on ollut ensi vuoden budjetin tasapainoon saattaminen. Harras toivo kongressissa, samoin kuin kautta maan, on että kongressi hajaantuisi kesäkuun 10 päivän seutuvilla, ennen presidenttiendokkaita nimittäviä puoluekonventionoja. Siitä huolimatta budjetin tasapainonsaattamiskysymys on yhä edelleenkin avoin, vieläpä siinä määrässä, ettei vielä nytkään edes ole selvillä mitä uusien verojen ja säästämisen keinoja tarkoituserän saavuttamiseksi tullaan lopullisesti käyttämään. Näin ollen tällä hetkellä ei ole vielä mitään positiivisen tiedoittamisen aihetta. Koska asia ei sellaiseenaan millään tavoin välittömästi koske julkisten asiain hoitoa Suomessa, voi näyttää asiattomalta, että asian nykyisessä vaiheessa siitä tiedoitetaan. Teen sen siitä huolimatta ottaen huomioon, että kysymyksen ympärillä vallitsevassa sekavassa tilanteessa kaikellaiset tilapäisilmiöitä koskevat sanomalehtien sähköiset viestit Suomessakin synnyttää väriä käsityksiä ja harhaan käyviä johtopäätöksiä, jollei ole käsillä katsaus tilanteeseen vaikuttaviin seikkoihin.

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen

- 1) Tavallinen.
- 2) Tavallinen ja lisäksi lle.
- 3) Ei tiedoituksiin.
- 4) Ei tiedoituksiin, mutta lle.

Koettaessaan muodostaa käsitystä todennäköisimmästä kehityksestä asiassa tällä hetkellä, on taipuvainen uskomaan ettei täysin tasapainoon saatettua budjettia poliittisista syistä saada syntyään kesäkuun 10 päivään. Jatketaanko istuntoja vielä myöhemmin ei ole varmaa. Puoluejohtajat senaatissa puhuvat siitä välttämättömyytenä, mutta sellaisia puheita esiintyy jokaisen pitkän kongressin loppupuolella kiihoittimena nopeampaan työtahtiin. Tosi kuumien ilmojen alkaessa kongressi tavallisesti huomaa voivansa työnsä lopettaa aikaisemmin suunniteltuun aikaan. Nyt kun on vaalivuosi ja valitsijat yleensä poikkeuksellisen kiihtyneessä mielentilassa, voi edellyttää käyvän niinkuin usein ennenkin, nimittäin ettei istuntopäivä jatketa, eikä ylimääräiseen kesäistuntoon huomata olevan aihetta. Jos näin käy, tämä tiedoitukseni saapuu perille suunnilleen niihin aikoihin jolloin voi edellyttää sanomalehtisähkeiden ilmoittavan maailmalle kongressin pitkien vaivojen tuloksista. Se silloin tarjonnee jonkuverran hyödyllistä taustaa tulosten selittämiseksi.

Kuten aikoinaan tiedoitiin, kesäk. 30 p:nä 1931 päättynyt Yhdysvaltain liittovaltion tilivuosi päättyi 903 miljoonan dollarin vajaukseen ja huomattavasti suurempaa vajuusta odotettiin kuluvalta tilivuodelta. Joulukuulla vajuus arvioitiin tulevan kohoamaan 2 miljaardin paikkeille. Se jo huhtikuun alkupuolella ylitti kahden miljaardin määrän ja on tällä hetkellä jo yli 2 1/2 miljaardia dollaria. Suurimman lisäerän arvioituun määrään on aiheuttanut Reconstruction Finance Corporationille myönnetty pääoma.

Kysymyksen ollessa liittovaltiosta, jonka luotto edelleenkin on mitä ensiluokkaisin, vajuudet merkitsevät vain että valtionrahasto laskee liikkeelle vastaavan määrän velkasitoumuksia. Tämän mahdollisuuden olemassaolo poistaa välittömän ja ehdottoman puristuksen, joka muullaisissa olosuhteissa kohdistuisi kongressiin. Finanssiasioita ymmärtävien elinten ja yksilöjen taholta on koko ajan painostettu budjetin tasapainoon saattamisen toivottavuutta ja tarpeellisuutta. Valtiovarain sihteeri Mills ja presidentti Hoover ovat molemmat voimakkaain sanoin teroittaneet asian ensiluokkaista merkitystä. Niin edustajahuoneen kuin senaatinkin asiantuntijat ovat pontevasti

yhtyneet samoja asioita vakuuttelemaan. Puoluejohtajain välillä on asian suhteen ollut täysi yhteisymmärrys, mutta joukot ovat pettäneet. Toivottuja päätöksiä ei ole saatu syntymään. Edustajahuoneen finanssikomitea hylkäsi oleellisilta kohdilta hallituksen alkuaan suosittaman suunnitelman ja laati uuden toisille perusteille rakennetun. Edustajahuone hylkäsi molemmat aikaisemmat ja hyväksyi omalta kohdaltaan oleellisesti muutetun suunnitelman. Senaatissa koetetaan palauttaa aikaisemmissa ehdotuksissa olleita veromuotoja. Tällä hetkellä puhutaan vilkkaammin edustajahuoneen kannan muuttamiseksi siihen suuntaan, että sen erälle ylellisyystuotteille päätämät tullit muutettaisiin yleiseksi teollisuuden tuotantoveroksi, josta vain ruokatarvikkeet ja muut välttämättömimmät kulutustuotteet olisivat vapautetut. Budjetti asiaa on suuresti viivytelty koettamalla salakuljettaa siihen tuontiveroja, t. s. tulleja. Olen niistä meitä koskevalta osalta tiedoittanut kirjeissä. Tällä hetkellä ei näytä olevan vaaraa muun meitä mahdollisestikaan koskevan tavaran kuin puutavarain suhteen. Yhtä suurta sekamelskaa kuin on ollut on myöskin esiintynyt säästöjä koskevissa suunnitelmissa. uusien verojen päättämisessä. Tässä ei ole syytä kajota ristiriitain yksityiskohtiin kun kerran vielä ovat ratkaisematta. Kaiken takana on ollut innokasta lobby-toimintaa, käytävissä agiteeramista: Ammattijärjestöjen palkanalennuksia vastaan, veteraanien, ja eri teollisuusalojen puolesta agitatiota. Jotkut senaattorit ovat kertoneet saaneensa satoja painostus-kirjeitä päivässä, jonkun veromuodon ollessa pohdittavana.

Puhuessaan Reconstruction Finance Corporationin perustamisesta ja valtion luoton asettamisesta maan luottorakennuksen tueksi, valtiovarainsihteri Mills huhtikuun 25 p:nä pitämässään puheessa kuvaili budjetin tasapainoon saattamisen merkitystä liittovaltion luoton säilyttämiseksi, lausuen ettei kovempaa iskua kansalliselle luottamukselle ja luotolle voitu antaa kuin olla tällaisina aikoina noudattamatta tervettä finanssipolitiikkaa saattamalla budjetti tasapainoon. "Tämä tietää tarkkaa säästäväisyyttä ja uusia veroja, mutta vaihtoehtona on vain jatkuva lainojen otto, ja sen seurauksena kohoava valtionvelka ja valtionsitoumusten arvon alene-

minen sekä lopuksi kontrolloimaton inflatio ja ikävä tilinteon päivä".

Toukokuun 5 p:nä presidentti Hoover osoitti kongressille viestin, jossa hän mitä jyrkimmin nuhteli kongressia sen siihenastisesta toiminnasta budjetin suhteen, korostaen ettei mikään tällähetkellä ollut niin välttämätöntä kuin budjetin tasapainoon saattaminen. "Mikään ei ole siinä määrin omiansa rohkaisemaan maata kuin pikainen ja rohkea yhteinen toiminta tilanteen käskemällä vaatiman lainsäädännön aikaansaamiseksi ja yhtä päättäväinen epäviisaan ja tarpeettoman lainsäädännön nujertaminen". Yksityiskohteisesti osoitettuaan millaista lainsäädäntöä tilanne vaatii, hän lopuksi suuntasi iskun "lobbya" vastaan: "Meidän valtiomme on kaiken kansan valtio, muodostettu suojelemaan ja edistämään yhteistä hyvää. Kun jonkun ryhmän tai luokan vaatimukset ovat ristiriidassa kaikkien menestyksen kanssa, niiden on väistytävä. Erityiset maamme ryhmät ovat itsepintaisesti ja viivytystä tuottaen harjoittaneet painostusta suunnitelmia vastaan, joiden kautta olisi saatu aikaan suuria säästöjä tai tuloja. Näiden ryhmäin edustajat eivät ole käsittäneet, että kaikkien ryhmäin uhraukset ovat oleellisia kansakunnan pelastamiseksi. He eivät ole huomanneet edessä olevain probleemien vakavuutta. He eivät huomaa, että tuottavat toiminnallaan häviöitä omien ryhmiensä jäsenille lamaannuksen, työttömyyden, alenevain hintain muodossa, jotka häviöt ovat paljon suuremmat kuin uhraukset, jotka syntyisivät heidän vastustamiensa ehdotusten toteuttamisen kautta. Valtio ei voi asettua organisoitujen vähemmistöjen komennettavaksi. Se kaivaisi pohjan kansanvaltaisen hallituksen alta. Tiedän että nuo puuhailut eivät edusta maan tahtoa ja kieltäydyn uskomasta että tämä maa on pystymätön saamaan tahtonsa kuvastumaan lainsäädännössä!"

Tämä viesti, samoin kuin sitä seurannut sanomalehdille annettu samansuuntainen lausunto tiesi itseasiassa presidentin vetoamista kansaan. Tulos oli edullinen sikäli, että presidentti herätti myötämielistä reaktioita kautta maan. Kongressin jäsenetkin joutuivat

tuntemaan tämän reaktion vaikutuksia, ja lainsäätäjän toiminnassa oli huomattavissa selviä paranemisen merkkejä, senaatin finanssikomitean kiirehtiessä kompromissiehdotuksen käsittelyä. Ristiriidat kuitenkin taasen ovat kasaantuneet.

Budjettivajauksen suuruus ja lainsäädäntö-tilanteen vaikeus johtuvat, paitsi yleisestä tilanteesta, m.m. liittovaltion veropolitiikan tähänastisesta luonteesta ja poliittiseen elämään vakiintuneista epäsuotavista traditioneista. Asian valaisemiseksi tässä voi olla syytä kosketella paria piirrettä kummassakin.

Liittovaltio saa tulonsa pääasiallisesti tuloveroista. Käyttäen esimerkkinä 1930 tilivuoden tuloja verotulojen kokonaismäärästä 3,626 miljoonasta dollarista, kaksi kolmannesta, 2,411 miljoonaa saatiin tuloveroista, ainoastaan 16 % eli 587 miljoonaa tulleista ja 17 %, 628 milj. muista veroista, pääasiallisesti tupakkaverosta, 450 milj. Suhteellisesti pieni määrä veronmaksajia on maksanut pääosan tuloveroista. 1928 tilivuonna 4071,000 veronmaksajasta 382,000 veronmaksajaa suoritti 1,128 miljoonaa dollaria, muut 3,689,000 veronmaksajaa suoritti yhteensä vain 36 miljoonaa dollaria. Suuret tulot, riippuen useimmiten liikevoitoista, vaihtelevat suuresti ja pulakautena ne suureksi osaksi jäävät saamatta. Kuluvan verovuoden tuloverotulot on arvioitu 1,335 miljoonaa pienemmiksi kuin 1930 vuoden vastaavat tulot. Tulevan tilivuoden verotulojen on laskettu jäävän 1,700 miljoonaa pienemmiksi kuin 1929 vuoden verotulot. On välttämättömyys näissä olosuhteissa kohdistaa verotus entistä laajempiin kansankerroksiin. Vuotena jolloin suoritetaan edustajahuoneen jäsenten ja senaatin jäsenten kolmanneksen vaali, tämä on erinomaisen vaikea asia maassa, jossa edustajaehdokkaat aikaisemmin ovat tottuneet puhumaan valitsijoilleen verojen helpoituksista ja suurtuloisten maksettaviksi siirtämisistä.

Vuosien kuluessa olen moneen kertaan joutunut viittaamaan niihin epäterveisiin traditioihin, jotka Yhdysvalloissa, pääasiassa vapautussodan jälkeisten aikain sekavissa oloissa alkunsa saaneina, aiheuttavat vaikeuksia asiallisesti perustellun lainsäädännön aikaansaamisessa ja epäterveen, puolueellisen lainsäädännön estämisessä.

Lujasti järjestyneet vähemmistöryhmät ovat muualla kait kuulumat-
tomassa määrässä onnistuneet valtiorahaston verottamisessa. Eri-
tyisesti tästä on hyvä esimerkki sotaveteraanien painostuksesta
aikaansaadut päätökset. N.miljaardi, eli neljännes koko budjetis-
ta menee veteraanieläkkeisiin ja avustuksiin. M.m. tarkoituksella
estää vapautussodan jälkeen ilmenneiden epäkohtain jättiläismäi-
sessä mittakaavassa uudistuminen, veteraanikorvaukset alusta läh-
tien järjestettiin vakuutusten muotoon. Mutta se ei ole estänyt
sellaisen tilanteen syntymistä, että nykyään jo 367,000 entistä
maailmansodan sotilasta, kaksi kertaa suurempi määrä kuin maailman-
sodassa haavoittui, ovat jo saaneet eläkkeitä vammoista, jotka
eivät millään tavoin ole sodasta johtuneita. Viime vuonna ajettiin
läpi ja tänä vuonna on kovasti yritetty lainsäädäntöä, jonka kautta
valtionrahasto velvoitetaan suorittamaan käteisellä ennakkomaksuja
sotakorvauksista. Tänä vuonna kysymykseen tulisi 2 1/2 miljaar-
dia ja se ehdotetaan suoritettavaksi laskemalla liikkeelle paperi-
rahoja. Mitä päätöksiä kongressissa asiasta syntyneekin, tiede-
tään presidentin panevan veton päätöstä vastaan. Tällä kertaa luo-
tetaan myös, ettei vetoa saada kongressin kvalifisoidulla enemmis-
töllä kumoon. Yleinen mielipide kautta maan näyttää vihdoin-
olevan heräämässä veteraanisuorituksia vastaan. - Paraikaa on
matkalla Washingtoniin eri osista maata veteraani ryhmiä, jotka
tulevat harjoittaakseen painostusta lainsäätäjiin. Tästä puuhasta
ei kuule sympaattisia kommentteja.

Toinen pulmallinen kysymys liittyy työttömyysavustukseen.

Suuriko työttömäin lukumäärä tällä hetkellä tosiasiallisesti on,
ei ole mahdollista sanoa. Luotettavimmalla taholla lasketaan työt-
tömät ainakin 8 miljoonaksi, ja työttömyyden kautta saamatta jää-
vät työntekijäin palkkatulot 20 miljardiksi dollariksi. Federaa-
li hallitus on koettanut jyrkästi pitää kiinni käsityksestä, että
työttömyysavustuksesta on huolehdittava yksityisten avustuksilla
ja kuntan sekä osavaltioiden toimesta, eikä liittovaltion varoilla.
Kongressissa on kyllä esitetty miljardeja kysyviä ehdotuksia pyö-
räin liikkeellepanemiseksi federaalivaltion hankkimilla varoilla

(esim. Lafolletten ja Costigan'in ehdotukset). Mutta tilanne ei näytä sallivan tällaisten yritysten läpiajamista. Alkaa kuitenkin jo muodostua yleiseksi käsitykseksi, että liitto valtion taholta tulevaa avustusta ei voida kokonaan välttää.

Tällä hetkellä näyttää olevan toiveita jonkulaisen avustuksen järjestämisestä varoilla, jotka eivät tule budjetissa näkyviin, käyttämällä Reconstruction Finance Corporation'in palveluksia.

Presidentti Hoover'in ohjelma oli alkuaan seuraava: 1:ksi R.F.C:lle on annettava valtuus taata osavaltioiden obligatioita tai lainata niille suorastaan avustustarkoituksiin, korkeintaan 300 miljoonan dollarin kokonaismäärään; 2:ksi R.F.C. takaa tai myöntää lainoja asianmukaista vakuutta vastaan tuloja tuottaville, yrityksille, jotka siten voivat lisätä työtilaisuuksia, ja ehdolla että ne itse hankkivat osan pääomasta ja lupaavat järjestää pikaisesti ja tuntuvasti uusia työ tilaisuuksia; 3:ksi R.F.C:n oikeus lainainottoon on korotettava 3 miljardiin (alkuaan 1 1/2 miljardia).

Demokraattiselta taholta on esitetty toinen alkuaan Mr. Owen D. Young'in laatima ehdotus, joka saatettiin julkisuuteen päivää ennen kuin presidentin ehdotus. Pääasiallinen eroitus oli siinä, että Young'in suunnitelma sisälsi ehdotuksen valtion obligatioiden myynnillä hankittavan 500 miljoonan myöntämisestä julkisiin rakennustöihin. Kaikki merkit viittaavat siihen, että hätä-avustusta liittovaltion puolelta todellakin saadaan järjestetyksi edellä mainituista ehdotuksista kompromissaten.

Puoluejohtajat vakuuttelevat tilanteen kongressissa siinä suhteessa olevan erikoisen, että puoluenäkökannat merkitsevät vähemmän kuin sota-aikaa lukuunottamatta koskaan ennen. Katsotaan tämän vahvistavan toiveita päätöksiin pääsemisestä. Tuo väite on tosin siinäkin mielessä paikkansa pitävä, että kun esimerkiksi paljon aikaa kuluttaneista tuontiveroista (tulleista) on päätöksiä tehty, demokraattien joukossa on löytynyt yhtä innokkaita näiden toimenpiteiden kannattajia kuin republikaanienkin joukossa ja republikaanien joukossa niiden vastustajia. Tämä esimerkki vain valaisee puolueyhymityksen epämääräisyyttä tänäkin presidentinvaalivuotena.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA:

Washingtonissa oleva lähetystö rap. no 6.
Ministeri Astromi.

28/5 1932.

Finnish Legation

Toukokuun 31 p. 1932

ULKOASIAINMINISTERIO		
№ 6	1146	15/6 32
15/6 32		L.H.
		ASIA
5	08	

Herra Ulkoasiainministeri:

Minulla on kunnia lähettää tämän vuoden raporttini

no. 6:

Edessä olevat presidenttiehdokkaiden vaalit.

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, mitä suurimman kunnioitukseni vakuutus.

L. Astor

Vapaaherra A. S. Yrjö-Koskinen

Suomen Ulkoasiainministeri

Helsinki

WASHINGTON, D.C. SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 6

Washington i:ssä 28 p:nä touko-kuuta 1932.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
15/6.32	6/146 Pa.	D. i. 32
5	08	ASIA

Asia: Edessä olevat presidentti-
ehdokkaiden vaalit.

Kesäkuulla molemmat puolueet pitävät puoluekokouksensa presidenttiehdokkaan nimittämistä varten ja vaaliohjelmasta päättääkseen. Molemmat kokoukset pidetään Chicagossa. Republikaanien osavaltioittain valitut delegationit kokoontuvat 14 p:nä, demokraattien vastaavanlaiset edustajat 27 p:nä. Voi siis edellyttää tämän raportin saapuvan perille asian käydessä aktueelliksi, joten voi edellyttää muutamien tilannetta tällä hetkellä valaisevien seikkain tiedoittamisen hyödyttävän myöhemmän kehityksen valaistuksena.

Joskin nämä puoluekokoukset jo viikkokausien ajan budjettisekamelskan rinnalla ovat olleet yleisimpänä keskustelunaiheena Washington'issa, asian ympärillä ei kuitenkaan huomaa sellaista valtiollisten intohimojen kuohuntaa kuin esimerkiksi edellisten presidenttikandidaattivaalien edellä. Tämä osaksi johtuu siitä, ettei kysymys republikaanien ehdokkaasta aiheuta kiinnostusta. Pidetään selviönä, että nykyinen presidentti Hoover ja varapresidentti Curtis tulevat valituksi käytännöllisesti katsoen yksimielisesti. Muuten republikaanisia kandidaatteja ei ole ilmoit-

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen

- 1) Tavallinen. lle.
- 2) Tavallinen ja lisäksi lle.
- 3) Ei tiedoituksiin.
- 4) Ei tiedoituksiin, mutta lle.

tautunutkaan kuin kaksi aivan syrjäin jäävää henkilöä (France ja Coxey), eikä edellytetä hajamielisiä äänestyksessä annettavan kuin ehkä yhdelle nyt tunnettujen ehdokkaiden lisäksi, jollekin progressiiviselle insurgenttirepublikaanille (ehkä senaattori Norris'ille). Tunnettu kirjailija ja presidenttivaalispecialisti Mark Sullivan arvioi kokouksen 1,154 edustajasta korkeintaan 40:n antavan äänensä jollekin muulle kuin Hooverille. On vakaantunut tavaksi tarjota toimesta ensimmäistä nelivuotiskauttaan olevalle presidentille ehdokkuus seuraavissa vaaleissa ja tämä tapa on monet kerrat ennenkin säästänyt republikaanista puoluetta niiltä repiviltä sisäisiltä erimielisyyksiltä ehdokkaaseen nähden, jotka demokraattisen puolueen leirissä usein ovat vaikuttaneet voimia hajoittavasti kautta vaalikauden.

Puolueohjelma, josta täytyy tulla monellaisia eri virtauksia ja harrastuksia tyydyttävä, tulee luonnollisestikin olemaan mahdollisimman ylimalkainen ja vähänsanova. Edellytetään sen pääkohdaksi tulevan pulan vastustamistoimenpiteitä koskevat kohdat. Erään ohjelmakohdan muodostaminen tulee käymään republikaaneille erittäin vaikeaksi, tarkoitan kielto lakia koskevaa kohtaa.

Huolimatta sanomalehtien usein uudistuvista päivävästaisistä väitteistä presidentti Hoover ei sanallakaan ole ilmaissut kantansa kielto lakiohjelmakohdan suhteen. Käsitteä hyvin, että on huomattu viisaimmaksi olla lisäämättä tämän kysymyksen ympärillä ennestäänkin kiehumispistettä läheneviä intohimoja.

Amerikan perustuslain mukaan aloite ja ensi asteinen ratkaisu perustuslakiin kuuluvan kielto lain suhteen kuuluu kongressille. Tarvitaan molempain huoneiden, edustajahuoneen ja senaatin 2/3 enemmistön päätös perustuslain muutosehdotuksen esittämiseksi osavaltioille. Muutos muuttuu laiksi 3/4 valtioista sen hyväksytyä. Kuluvan istuntokauden aikana on kongressissa kahdesti ollut esillä ehdotuksia, jotka ovat tarkoittaneet toimeenpanolain (Volstead Act'in) lieventämistä siten että lievä olutta sallitaisiin valmistaa verotuksen alaisena. Molemmat huoneet ovat

kahdesti äänestäneet oluesta ja kuivilla on kullakin kerralla ollut vahva absoluuttinen enemmistö.

Tällaisissa olosuhteissahan presidentin kuivalla tai märällä kannalla ei pitäisi olla suurtakaan käytännöllistä merkitystä. Mutta nykyisen mielialan vallitessa sen käsitetään muodostuvan tärkeäksi agitatiokeinoksi.

Mieliala koko maassa on kehittynyt entistä suopeammaksi kieltolain kumoamiselle. Kuvaavana osoituksena siitä tässä viitattakoon kautta maan levinneen viikkolehden Literary Digest'in koeäänestyksen tuloksiin. Lehden koeäänestykset aikaisemmin, esimerkiksi ennakkoeäänestykset presidentinvaaleissa, ovat antaneet tuloksia, jotka prosentteissa lausuttuina ovat hämmästyttävän tarkasti vastanneet todellisen vaalin tuloksia. Mainitun viikkolehden 1930 toimeenpanemassa kieltolakiäänestyksessä äänestettiin kolmesta vaihtoehdosta: kieltolain kumoaminen, sen lieventäminen ja sen säilyttäminen. 40% äänistä annettiin kumoamisen, 30% lieventämisen ja 30% säilyttämisen puolesta. Tänä vuonna järjestetyssä koeäänestyksessä äänestettiin vain kumoamisesta ja säilyttämisestä. 73 1/2% äänestäjistä kannatti kumoamista, 26 1/2% säilyttämistä.

Kieltolain kumoamisen kannattajat ovat viime aikoina olleet erittäin aktiivisia ja aggressiivisia. Kun he nyt kovasti agiteeraavat "märän" ohjelmakohdan puolueohjelmaan ottamisen puolesta, he sen tekevät tarkoituksella saada puolue sidotuksi kongressissakin ajamaan kieltolain kumoamista. Senaattori Borah, kuivaa kantaa edustaen, on jo ilmoittanut, että sellainen ohjelmakohta olisi merkityksetön koska kuivat eivät tulisi siitä välittämään. Sitäpaitsi hän väittää, ettei puolueella ole mitään oikeutta tehdä jäseniään velvoittavaa päätöstä asiassa.

Tilanne on republikaaniselle puolueelle kiusallinen. Edellisessä presidentinvaalissa heillä oli ohjelmassaan, juhlallisesti Washingtonia ja Lincolnia siteeraten, lauseita perustuslain pyhydestä ja siitä kuinka kansa oli sisällyttänyt kieltolain perustus-

lakiin sekä vakuutus että republikaanien ehdokkaat tulisivat sitä noudattamaan ja pontevasti toimeenpanemaan. Demokraateilla oli myös silloin kuiva kohta ohjelmassa, mutta heidän silloinen ehdokkaansa oli tunnettu henkilökohtaisesti määräksi. Kuivuus myötävaikuttii suuresti siihen että presidentti Hoover sai useiden säännöllisesti demokraattisten etelävaltioiden äänet. Etelän valtioissa kieltolailla on voimakas kannatus, koska sikäläiset äänioikeutetut valkoihoiset pitävät sitä tarpeellisena neekereitä varten, niiden kurissa ja järjestyksessä pitämiseksi. Nyt ei republikaaneilla ole toiveita noiden etelän äänien saamisesta missään tapauksessa, ja se vaara on tarjolla, että jos demokraatit, kuten todennäköistä on, ottavat ohjelmaansa vaikkapa lievänkin määrän kohdan, lukuisat normaalisesti republikaaniset seudut antavat ehkä senkin seikan perustalla äänensä demokraateille, jollei republikaanien ohjelma ole ainakin yhtä märkä. Realistit puolueen johdossa ovat innokkaasti ajaneet määrän kohdan ohjelmaan ottamista. On kuullut jo moneen kertaan vakuutettavan että niin tulee käymään. Niinpä noin kuukausi sitten erään kabinetin jäsenen rouva minulle "aivan luottamuksellisesti" vakuutti, että kansanäänestyksen järjestäminen kieltolaista on jo päätetty otettavaksi ohjelmaan. Parasta kuitenkin olla uskomatta sen siihen tulemistä ennenkuin puoluekokous on asiasta äänestänyt.

Demokraattisen puolueen valmistelut puoluekokoukseen tällä kertaa luonnollisesti ovat mielenkiinnon pääkohtana. Nykyisenä pulakautena arvostelu keskittyy vallassa olevaan puolueeseen kuten aina vastaavanlaisissa tapauksissa ja toiveet suuntautuvat vastustaja-puolueeseen. Puoluekokoukseen liittyy vielä koko se jännitys, joka johtuu siitä ettei puolueen presidenttiehdokas ole ennakolta tiedossa. Monet demokraatit itse valittavat että heiltä tälläkin kertaa puuttuu yleisesti sopivaksi tunnustettu mies ehdokkaaksi asetettavaksi.

Tosin Franklin D. Roosevelt, New Yorkin valtion kuvernööri on saavuttanut kannatusta varsin laajalla alueella. Mutta hänellä

on myöskin innokkaita vastustajia ja kansan suosiota nauttivia kilpailijoita. Vuoden alussa näytti kuin hänen pääkilpailijakseen tulisi edustajahuoneen nykyinen puhemies, texaslainen Garner. Huomion kiintyminen häneen johtui kait alussa pääasiallisesti siitä, että hänessä oltiin istuntokauden alkuvuikkoina huomaavinaan suuria johtajaominaisuuksia. Mutta budjettiasian tärkeässä vaiheessa hän menetti johtajaotteensa ja hänestä on sen jälkeen puhuttu vähemmän. Nyt juuri parina viime päivänä Garner on tehnyt tempun, jonka hän ilmaisesti toivoo lisäävän hänen mahdollisuuksiaan.

Edellistä raporttia kirjoittaessani näytti kuin hätäavustusten järjestelyn suunnittelussa vain olisi enää kysymys kompromissin aikaansaamisesta Youngin laatiman, demokraattisen senaattori Wagnerin esittämän ehdotuksen ja presidentti Hooverin kannan välillä, pääeroituksen ollessa 500 miljoonan erässä, jonka demokraatit ehdottavat valtion hankkivan lainanotolla julkiseen rakennustoimintaan. Garner on nyt esittänyt oman ehdotuksen joka vaatii 900 miljoonaa lainattuja varoja. Ne käytettäisiin valtion rakennuksiin eri osissa maata. Hän on levityttänyt ympäri maan yksityiskohtaisia tietoja eristä, jotka ehdotetaan eri valtioissa käytettäväksi. Presidentti Hoover jyrkästi suunnitelmia arvostellen kutsui ehdotusta jättiläismäiseksi ääntenostamisyritykseksi (pork barrel). Riita on nyt siltä kohdalta käymässä Garnerin vastattua sanoja säästämättä. Asia voi muodostua Garner'in mahdollisuuksien uuden nousun aluksi, mutta se voi myöskin tietää hänen prestiisinsä lopullista menetystä. Mahdotontahan ei ole että kansa reageeraa päinvastoin kuin Garner ilmeisesti toivoo.

Joitakin viikkoja sitten ilmestyi odottamatta toinenkin kilpailija Roosevelt'ille, 1928 hävinnyt presidenttiehdokas, R:n entinen aseveli ja New Yorkin valtion monivuotinen kuvernööri Alfred Smith. Hän saavutti huhtikuun lopulla loistavan voiton Massachusetts'in puoluedelegaatti-vaalissa ja on sittemmin saavuttanut voittoja joissakin muissa Uuden Englannin valtioissa.

Rooseveltilla kuitenkin on kanssaehdokkaista pitkä etumatka. Hänen kannattajansa laskevat, että hänelle puoluekokouksessa ensi äänestyksessä tulee ainakin puolet äänistä. Mutta ehdokkaaksi valituksi tulemiseen vaaditaan demokraattien puoluekokouksen sääntöjen mukaan 2/3:n enemmistö. On kuulunut puheita siitä, että tätä sääntöä tultaisiin muuttamaan tänä vuonna, mutta varmaa se ei ole. Aikaisempi kokemus on osoittanut, että jos jollakin ehdokkaalla ensi äänestyksessä on yli 1/3 äänistä mutta ei 2/3ta on erinomaisen vaikeaa saada kenellekään vaadittua määränemmistöä.

Smith'in esille astumista on suuresti ihmetelty. Katsotaan että hänen pitäisi itsensä tietää, ettei hänellä viimekertaisen perusteellisen häviön jälkeen ole minkäänlaisia mahdollisuuksia päästä tällä kertaa ehdokkaaksi. Kuului yhteen aikaan arvailuja, että hänen tarkoituksensa olisi vain estää Roosevelt saamasta riittävän määrän delegaatteja, jotta kenttä olisi avoinna pystyvämman miehen esille saamiseksi puoluekokouksessa. Tämän pystyvämman miehen piti olla Owen D. Young, jolle, Wall-street mies kun hän on, olisi mahdotonta saada kannatusta jos hänen ehdokkuutensa esitettäisiin ennen puoluekokousta. Niin voimakkaaksi arvostellaan kansanjoukkojen ennakkoluulo Wall-street'ia kohtaan. Jos Smith'illa tällaisia ajatuksia olisikin ollut, mitä puolestani suuresti epäilen, mainitunsuuntaiset puheet loppuivat, kun Owen Young tämän kuun puolivälissä ilmoitti, että "syistä jotka ovat niin määrääviä, etteivät ne salli keskustelua", hän ei voi vastaanottaa ehdokkuutta, joskin se hänelle tarjottaisiin. Täten siis mies, jota täällä idässä jo viime presidentinvaalin edellä sanottiin pankki- ja liikemiespiireissä demokraattien ehdottamasti parhaaksi presidentti aineeksi, on tälläkin kertaa eliminoitava laskelmista.

Puoluekokouksessa mahdollisesti esilleotettavana ehdokkaana on alusta lähtien puhuttu ja puhutaan edelleenkin Ohiolaisesta Newton Baker'istä, Wilson'in aikaisesta sotaministeristä ja innokkaasta Kansainliiton ystävästä. Maailman politiikan kannalta

hänen mahdollinen menestyksellinen esilletuleminen tarjoo erittäin suurta mielenkiintoa. Ei niinkään sentähden, että voisi toivoa Mr. Baker'in presidentiksi tultuaan voivan tehdä suurempia ihmeitä kuin muut hallituksen vaikutusvaltaisimmilla paikoilla olleet, lähempää yhteistoimintaa muun maailman kanssa toivovat henkilöt (senaatin onneton vaikutusvalta ulkoasiainhoitoon kait kuitenkin säilyisi entisellään). Pikemminkin hänen ehdokkaaksi valitsemisensa olisi mielenkiintoista ja toiveita herättävää siitä syystä, että se osoittaisi demokraattisen puoluekokouksen arvostelevan ennakkoluulot kansainliittoa kohtaan ainakin demokraattien piirissä niin heikoiksi että eivät voitomahdollisuudet vähenisi, joskin ehdokkaana esiintyisi mies, joka ehkä avomielisemmin kuin kukaan muu on kautta vuosien esittänyt kansainliittoa suosivaa kantaansa. Mr. Baker on kerran toisensa perästä ilmoittanut ettei hän pyri ehdokkaaksi, mutta edellytetään hänen taipuvan sen vastaanottamaan jos se hänelle tarjotaan.

Paitsi edellä mainittuja ehdokkaita on pitkä sarja sellaisia, jotka tulevat ensi äänestyksessä saamaan kukin kotivaltionsa delegationin äänet: Traylor tai senaattori Lewis Illinoisista, kuvernööri Murray Oklahomasta, White Ohioista, Ritchie Maryland'ista, Byrd Virginiaasta ja entinen senaattori James A. Reed Missourista. Kukaan ei voi ennustaa kehen edellämainituista ehdokkaista, vai eikö kenenkään, suosio tulee keskittymään jos demokraattien puoluekokouksessa tällä kertaa, kuten niin usein aikaisemmin, joudutaan vaikeaan umpikajaan.

Rooseveltin etumatka voisi olla ratkaiseva, jollei hänellä olisi itsepäisen innokkaita vastustajia. Mutta niitä hänellä näyttää olevan runsaasti. Monet johtavassa asemassa olevat demokraatit, sellaisetkin, jotka eivät suinkaan suosi Al. Smith'ia, eivät salaa käsitystään, että Roosevelt ei heidän mielestään vastaa presidentin viran hoitajalta tällaisena ajankohtana vaadittavia mittoja. Ei kuule paljonkaan viittauksia hänen fyysillisiin heikkouksiin (hänen puoleksi lamaantuneet säärensä pakoittavat hänet liikkumaan kepin varassa ja turvautumaan apuun tai tukeen

istuvasta asennosta noustessaan), mutta sitä enemmän hänen kuver-
nöörinä olonsa aikana osoittamaan puutteelliseen kykyyn saada
oikeaa otetta esillä olevista kysymyksistä ja hänen kykenemättö-
myyteensä tehdä päätöksiä sillä nopeudella ja varmuudella, joka
on välttämätöntä hänen tullakseen toimeen puolustautuessaan vas-
tustajain taholta häneen suunnatuilta hyökkäyksiltä. Tämän suun-
taista arvostelua hänestä on m.m. esittänyt demokraattien ehkä
etevin poliittinen ajattelija, Walter Lippman (joka vanhan World'in
lakattua nykyään kirjoittelee republikaaniseen N.Y. Herald Tribu-
neen). Rooseveltilla on varallisuutta, perheellä erinomainen
yhteiskunnallinen asema ja hänen nimellään vetovoimaa suuriin
joukkoihin varsinkin Keski-Lännessä. Lausunnoissaan hän on tois-
taiseksi ollut varovainen. Hän on epämääräisesti ilmoittanut
olevansa märkä, suosivansa varallisuuden tasaisempaa jakautumista
yhteiskunnassa, sekä esittänyt ohjelman vesivoimalähteiden omis-
yhteiskunnassa, sekä esittänyt ohjelman vesivoimalähteiden omis-
yleisön palvelun (public utilities)
tukseen, sähkövoiman jakeluun ja valalla toimivien yritysten kon-
trolliin nähden, jolla hän on saanut suosionosoituksia n.s. radi-
kaaliselta taholta. Hänen asiantuntemuksensa maatalouden ja
veroituspolitiikan alalla on tuottanut hänelle paljon suosiota
Lännessä ja Keski-Lännessä. Hänen henkilökohtainen rakastetta-
vuutensa ja kultivoitu olemuksensa tuottavat hänelle ystäviä
missä ikinä hän liikkuneekin.

Voi olla tässäkin syytä muistuttaa, että eroitus republikaa-
nisen ja demokraattisen puolueen välillä on nykyään varsin pieni.
Senjälkeen kun tekstiili, metalli- y.m. teollisuudet ovat levinneet
demokraattien kontrolloimiin etelä-valtioihin ja öljy, kupari ja
erinäiset maataloustuotteet lounaassa ovat siirtäneet demokraatteja
joukottain korkeaa tullisuojelusta kannattavien ja sen saavutta-
miseksi innolla lehmäkauppoja tekevien joukkoon, ei edes tullis-
kysymyksen suhteen enää aina ole oikeaa puhua demokraateista lie-
vempää, republikaaneista ankarampaa tullisuojaa puoltavina. Tuo-
reena esimerkkinä tästä voi mainita senaatissa budjetin yhteydessä
ilmennyt kannatus "tuontiveroille" demokraattisella taholla.
Demokraattien leirissä on todennäköisesti, wilsonilaistraditionien

varassa, enemmän Kansainliittoa suosivia kuin republikaanien taholla, mutta "arimmaisia leppymättömiä vastustajia löytyy demokraattienkin joukossa. Columbia yliopiston rehtori Nicholas Murray Butler eräässä hiljan pitämässään puheessa määritteli puolueet seuraavasti:

"Tällä Yhdysvalloissa meillä on valtiollisia keskusteluja ja kilpailuja, jotka naamioidaan puoluenimillä, joilla moniin vuosiin ei ole ollut mitään muuta kuin nimellinen merkitys. Nimityksiä demokraatti ja republikaani käytetään väittämällä niiden takana olevan kaikellaisia mielipiteiden eroavaisuuksia perustavaa laatua oleviin valtiollisen filosofian oppeihin ja julkiseen politiikkaan nähden. Näillä nimityksillä lisäksi peitetään syntien paljoutta. Nimitysten merkitys kuitenkin tosiasiallisesti rajoittuu siihen että toista nimeä käyttävät henkilöt ovat nykyhetkenä virallisessa asemassa ja vallassa ja että toista nimeä käyttävät toivovat syöksevänsä heidät siitä asemasta. Vuosien 1868, 1876, 1880, 1896 tai 1904 merkityksessä ei ole olemassa demokraattista eikä republikaanistakaan puoluetta. On äänestäviä ryhmiä jotka käyttävät näitä puoluenimiä ja joihin nämä nimet ja niiden herättämät mielenliikutukset vahvasti vaikuttavat, mutta niitä eivät pidä koossa mitkään käsitettävissä olevat, kautta Yhdysvaltain ulottuvat yhteisen vakaumuksen tai yhteisen periaatteen tärkeät opit....."

Lännessä ja Keski-Lännessä käyneiden politikkojen puheista olen saanut käsityksen, että presidentti Hooverin osakkeet ovat viime viikkojen kuluessa vahvasti kohonneet. Toiselta puolen olen kuullut kuvauksia paikkakunnilta ja kokonaisista kaunteista, joissa demokraatteja aina on ollut niin vähän, ettei niillä ole ollut siellä edes järjestettyä toimintaa ja joissa nyt huomataan enemmistön kannattavan demokraatteja. -- Epäilemättä demokraateilla nyt on paremmat menestymisen mahdollisuudet kuin moniin aikoihin. Nähtäväksi jää pystyvätkö niitä käyttämään. Ensimmäisiä kysymyksiä, johon vastausta odotetaan, on tämä: Pystyvätkö he tällä kertaa vähemmällä riidalla kuin aikaisemmin valitsemaan ehdokkaan.

Jos 2/3 enemmistö tälläkin kertaa vaaditaan, ehdokkaan tullakseen valituksi on saatava 770 ääntä. Molempien puoluekokousten täydellä äänioikeudella varustettujen edustajain kokonaismäärä on oleva 1154. Tällä hetkellä, jolloin 122 edustajaa vielä on valitsematta, Rooseveltin kannattajat väittävät ehdokkaallaan olevan tiedossa 494 ääntä. Smith'illä on luvassa 94 ääntä, Massachusetts'ista, New Jersey'sta, Connecticut'ista ja Rhode Islandista, Gerner'illä on luvattu 90 ääntä, kotivaltioistaan Texas'ista ja Californiasta.

L. A. Hoover

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C8.

ASIA:

Washingtonissa olevan lähetystön rap. no 7.

Ministeri Aström.

3/6 1982.

Finnish Legation

Kesäkuun 3 p. 1932

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No	7/146 he.	P. 1932
15/6.32		LIL
		ACIA
5	CQ	

Herra Ulkoasiainministeri:

Minulla on kunnia lähettää tämän vuoden raporttini
no. 7:

Kysymys Yhdysvaltain osanotosta maailman talous-
konferenssiin.

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, mitä suur-
rimman kunnioitukseni vakuutus.

L. Astrom

Vapaaherra A. S. Yrjö-Koskinen
Suomen Ulkoasiainministeri
Helsinki

WASHINGTON, D. C. SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 7

Washington 1 ssa 3 p:nä kesä-kuuta 19 32

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No	/	B. ID
		Liit.
ASIA	OLASTO	ASIA

Asia: Kysymys Yhdysvaltain osanotosta
maailman talouskonferenssiin.

Viime viikon torstaina lehdet sisälsivät Englannin pääministeri MacDonaldin kesä-asunnolta peräisin olevan sähkeen, että Mac Donald ja valtiosihteeri Stimson olivat puhelimitse keskustelleet toistensa kanssa. Tietoon liitettiin erilaisia arvailuja keskustelun sisällöstä. Seuraavana päivänä lehdissä mainittiin Lontoossa julaistu, Washingtonista tulleeeksi ilmoitettu tieto, että kysymyksessä oli Yhdysvaltain osanotto talouskonferenssiin. Viime tiistaina valtiosihteeri Stimson ilmoitti lehdille, että Yhdysvallat jo muutamia päiviä aikaisemmin olivat vastaanottaneet Englannin hallitukselta ehdotuksen, että Yhdysvallat ottaisivat osaa pidettäväksi aijottuun taloudelliseen konferenssiin ja että Yhdysvaltain hallitus asiaa harkittueen oli nyttemmin ambassadööri Mellon'in kautta vastannut olevansa sitä mieltä, että sellaisesta konferenssista voisi olla todellista hyötyä nykyisenä pula-aikana. Lontoosta saapuneissa sähkeissä mainittiin, ettei konferenssi tulisi käsittelemään sota-velkoja, reparatioita, aseistriisumista tai yleensä mitään muita kuin puhtaasti taloudellisia kysymyksiä.

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen

1) Tavallinen.

2) Tavallinen ja lisäksi

lle.

3) Ei tiedoituksiin.

4) Ei tiedoituksiin, mutta

lle.

Käydessäni eilen, torstaina, apulaisvaltiosihtööri Rogers'in puheilla tiedustelin, mitä näiden sanomalehtitietojen takana todellakin oli ja mitä tuollaiselle konferenssille jäisi käsiteltäväksi valtioiden välisenä konferenssina, jos valtioiden väliset velat ja reparatiokysymys, sekä kuten saattoi presidentin n.s. demokraattisen tariffilakiehdotuksen johdosta antamasta viestistä päätellä, myöskin tariffikysymykset eroitettaisiin pois konferenssin ohjelmasta. Mr. Rogers tuntui mielihyvällä antavan tietoja asiasta. Teen tässä selkoa hänen nopeasti esittämänsä pitkähkön lausunnon pääkohdista.

"Tariffiasiaa me Yhdysvalloissa pidämme, ja Suomessa kait olette samaa mieltä, puhtaasti sisäisenä asiana, joka ei sovellu kansainvälisessä konferenssissa käsiteltäväksi. On todennäköistä, että Ranska haluaa ohjelman ulkopuolelle jätettäväksi kvootajärjestelmänsä ja joku muu maa jotain muuta, meillä ei tule olemaan mitään sitä vastaan. Käsitätte ettemme voi reparatiokysymystä emmekä siinä yhteydessä esilletulevia sotavelkoja käsitellä tuollaisessa konferenssissa." (Hän sillä epäilemättä viittasi siihen, että edellytti minun tietävän tilanteen senaatissa tekevän mahdottomaksi edes yrittää tuollaisia keskusteluja.) "Lisäksi, me alamme olla selvillä täällä samoin kuin aletaan olla selvillä Europassakin, ettei reparatioprobleemi enää ole niin keskeinen, eikä niin suuresti tilanteeseen vaikuttava kuin ennen. Hän sanoi juuri saaneensa tiedon Sir Arthur Salter'in Lontoossa esittämästä lausunnosta, joka vahvisti hänen käsitystään ettei sielläkään enää pidetty reparatiokysymystä niin keskeisenä kuin ennen. (Voi olla syytä tässä huomauttaa että Sir Arthur'ia pidetään täällä suurena auktoriteettina maailmanasioissa, ja että hänen kirjansa "Recovery" on kuluneina viikkoina ollut eniten keskustelujen aiheena oleva pulakautta käsittelevä teos.)

Mr. Rogers korosti, että nykyään yksityisten suoritusten kansainvälinen järjestely on pääprobleemi sillä niiden summahan kohoo valtioiden välisiin suorituksiin verrattuna moninkertaiseksi. Sillä alalla tärkeimpäin miesten yhteiset neuvottelut voivat tuottaa hyötyä.

Nykyään esiintyy, hän sanoi, yhtenä erittäin suurena olojen sekoittajana ja alaspäinmenoa aiheuttavan epävarmuuden tunteen synnyttäjänä se keinottelu, joka käyttää hyväkseen tilapäisiä tilanteiden selvittelyn yhteydessä esiintyviä vaikeuksia järjestämällä hyökkäyksiä johtavia valuuttoja vastaan. Dollari on ollut kahden tuollaisen hyökkäyksen esineenä, ollen paraikaa sellaisen kohteena. Ranskan frangiin on suunnattu pari vastaavanlaista hyökkäystä. Nämä hyökkäykset aiheuttavat arvojen alaspäinmenoa pitkin linjaa kotoisilla markkinoilla ja kärjistävät ja jännittävät finanssilaitosten asemaa.

Senjälkeen Mr. Rogers viittasi niihin toimenpiteisiin, joihin Yhdysvalloissa oli ryhdytty (joista olen maininnut reportissani N:o 4) finanssielinten vahvistamiseksi vaikeuksien yli pääsemiseksi ja huomautti, kuinka oli osoittautunut että nämä toimenpiteet kyllä olivat auttaneet ohi tilapäisten vaikeuksien tässä maassa, mutta myöskin, ettei yhden maan toimenpiteet johtaneet yleiseen olojen paranemiseen, hintatason vakaantumisen ja kohoamisen kautta. Jos ylipäänsä näille asioille jotain voidaan tehdä, se on tehtävä kansainvälisellä pohjalla ja tämän asian suhteen voidaan ehkä saada jotain aikaan kansainvälisessä konferenssissa, johon kutsutaan arvovaltaisimpia eri valtioiden ja keskuspankkien edustajia sekä maailman rahaasiain etevimpiä asiantuntijoita. Yhteisin toimenpitein saadaan ehkä aikaan jotain, joka vaikutukseltaan vastaa Yhdysvaltain alueella suoritettuja toimenpiteitä laajemmassa mittakaavassa ja laajemmalla pohjalla.

Siinä yhteydessä Mr. Rogers sanoi voitavan käsitellä kysymystä kultakannasta ja myös ottaa esille kysymys Intian hopeaprobleemista sekä kysymys siitä olisiko odotettavissa helpoitusta tilanteessa hopean käytäntöönottamisen kautta. Hän sanoi hopeakysymyksen esilleottamista nykyään ehdotettavan eri osissa maailmaa. Allekirjoittanut ei ole huomannut sitä pidettävän esillä muilla tahoilla kuin Yhdysvaltain hopeaa tuottavain valtioiden edustajain leirissä, jotka ovat varsin äänekkäästi koettaneet saada hopeakysymyksen esille.

Lisäksi Mr. Rogers mainitsi muitakin esille otettavina pidettäviä kysymyksiä kuten erilaiset esteet ulkomaankaupalle ja sen alalla esiintyvät diskrimineeraukset ja niiden korjaaminen tarkoituksella edistää kansojenvälistä kauppaa.

Ehdotus Englannin taholta oli ollut sen muotoinen että Yhdysvalloille oli ehdotettu osanottoa Lausannen kokoukseen. Amerikan taholta oli vastattu, että Lausannessa reparatiot ovat etualalla eivätkä Yhdysvallat sentähden halua ottaa siihen kokoukseen osaa, mutta ovat valmiit tulemaan Lontooseen Englannille sopivaan aikaan. Tähän Englannin taholta oli vastattu, että heillä oli riittävästi konferensseja nyt jo ohjelmassa (Geneve, ~~Lausanne~~,^{Lausanne} Ottava) joten eivät nähneet mihin saisivat uuden konferenssin mahtumaan. He olivat juuri ehdottaneet että heti varsinaisen Lausannen konferenssin jälkeen samassa paikassa pidettäisiin toinen yleinen maailmantalouskonferenssi johon Yhdysvallat osallistuisivat. Siihen Yhdysvaltain sanottiin vastaavan tulevansa milloin vain Englannille sopii Lontooseen mutta ei Lausanneen.

Edellytettävähän on että ajasta ja paikasta vielä päästään yksimielisyyteen. Englanti kokonkutsujana laatinee kokouksen ohjelman. Yhdysvaltain kohdalta voi olla tilannetta valaisevaa tutustua siihen, miten asiaa Washington'in valtiodepartementissa katsottiin hetkellä, jolloin osanottoon periaatteessa suostuttiin. Siitä selostamani Mr. Rogers'in lausunto antanee käsityksen.

L. A. A. ?

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: *f*

OSASTO: *Cs*

ASIA: _____

Washingtonissa olevan lähetystön rap. no 8.

Ministeriöön.

23/6-1932.

Finnish Legation

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
8 Vko S. A. 1932		
6/2-32	50	UJL
RYHMÄ	OSASTO	ACIA
Kesäkuun 23	p. 1932	
5	C 8	

Herra Ulkoasiainministeri:

Minulla on kunnia lähettää tämän vuoden raporttini
no. 8.

Republikaanien puolueohjelmasta.

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, mitä
suurimman kunnioitukseni vakuutus.

L. Aho

Vapaaherra A. S. Yrjö-Koskinen
Suomen Ulkoasiainministeri
Helsinki

SUOMEN WASHINGTONI SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 8

Washingtoni ssa 23 p:nä kesä kuuta 1932

Asia: Republikaanien puolueohjelmasta

Republikaanien puoluekokouksessa valittiin, kuten sähkötie-
toina heti maailmalle tietenkkin ilmoitettiin, nykyiset virkainhoi-
tajat puolueen ehdokkaiksi marraskuulla pidettävissä vaaleissa.
Varapresidentti Curtis'ta vastaan viime hetkellä esiintyi voimakas
vastustus, mutta ehdokkaaksi valitsemista se ei estänyt.

Mitä puoluekokouksen toiseen tehtävään, puolueohjelman laa-
timiseen tulee, radiota kuunnellen saattoi helposti muodostaa
selvän käsityksen siitä että, kuten saattoi odottaakin, vain kiel-
tolakikysymys herätti erikoisempaa mielenkiintoa ja intohimojen
kuohuntaa.

Oli ennakolta kuulunut johtajien lausuntoja että tämä ohjel-
makohta tulisi muodostettavaksi sellaiseksi, että se tyydyttäisi
sekä kuivia että märkiä. Ohjelmakohdassa aluksi juhlallisesti
vakuutetaan uskollisuutta perustuslaille ja huomautetaan sen nou-
dattamattomuuden niin osavaltioiden kuin yksilöjenkin puolelta
uhkaavan valtion vakavuutta. Sen jälkeen selostetaan miten perus-
tuslakia voidaan laillisesti muuttaa. Ohimennen huomautetaan että
referendum ei anna ratkaisevaa vastausta kysymykseen ja viittail-

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen

- 1) Tavallinen.
- 2) Tavallinen ja lisäksi lle.
- 3) Ei tiedoituksiin.
- 4) Ei tiedoituksiin, mutta lle.

laan, että ne jotka tietämättömydessään sitä kannattavat ylläpitävät väärin toiveita ja ne jotka tuntien sen merkityksen sitä ehdottavat pettävät kansaa. Tällätavoin kansanäänestys mahdollisimman voimakkaalla elellä heitetään syrjään.

Selityksenä tälle hylkäämiselle, juridiselta kannalta katsoen, mainittakoon että Yhdysvaltain perustuslain mukaan vaalien ja äänestysten toimeenpaneminen on osavaltioiden eikä federaalivaltion asia. Jos siis kongressi päättäisi referendumin toimeenpanon se liikkuisi ulkopuolella oman alansa ja päätöksen toimeenpano jäisi riippumaan osavaltioiden hyvästä tahdosta. Tämän mukaisesti koko liittovaltiota velvoittavaa päätöstä referendum'ista yksinkertaisesti ei voida federaalisten elinten toimesta saada aikaan, jollei uudella perustuslain luontoisella lailla asia ensin järjestetä. Tämä olisi yhtä mutkikas asia kuin perustuslain luontoisen kieltolain muuttaminen.

Viitaten kautta maan puoluerajoista riippumatta esiintyvään erimielisyyteen ohjelmakohdassa lausutaan, että puolue ei vaadi jäseniään, olkoot viranomaisia tai yksityisiä jäseniä, sitoutumaan määrättyyn kantaan tässä ei-puoluekysymyksessä

Kieltolaki-ohjelmakohta päättyy seuraaviin lauseisiin:

"Me emme kannata sen alistamista voimassapysyttämiseen tai kumoamiseen rajoittuvaan ehtoon, sillä Amerikan kansa ei ole vielä milloinkaan olemassaolonsa aikana mennyt taaksepäin, ja tässäkin kysymyksessä täytyy säilyttää tähänastinen edistys samalla kuin epäkohdat on karsittava pois.

"Siksipä uskomme, että kansalla täytyy olla oikeus päättää muutoksista, ratkaista problemi niinkuin kansalaiset parhaan harkintansa mukaan tahtovat sen ratkaista kussakin valtiossa, kuitenkin ehdolla, että liittohallitukselle myönnetään valtuudet niitten valtioiden suojelemiseen, jotka tahtovat säilyttää kieltolain, että kansalaisemme kaikkialla tulisivat turvatuiksi kapakkain takaisintulolta ja niiden liepeissä kulkevalta pahalta.

"Tällaisen lakiehdotuksen kongressi antakoon viipymättä valtioille, tätä nimenomaista kysymystä harkitsemaan koolle kutsuissa valtioiden konventionissa käsiteltäväksi."

Siis tuossa todella koetetaan tyydyttää kaikkia. Mutta fanaattiset kuivat selittävät ohjelmakohdan kuitenkin merkitsevän ehdotusta joka suosii yleisen kieltolain poistamista, ja senaattori Borah on jo julistanut, ettei hän tule kannattamaan Mr.

Hooveria tuon ohjelmakohdan varassa. Asiallahan on sikäli merkitystä, että senaattori Borah oli viime presidentinvaalissa huomattavin aktiivinen vaalitaistelun osanottaja Mr. Hooverin leirissä.

Mitä ohjelman muihin kohtiin tulee ne tarjoavat mielenkiintoa Yhdysvaltain ulkopuolella sen puolesta mitä niissä ei sanota ja mitä niissä katsotaan vain mitä ylimalkkaisimmassa muodossa voitavan sanoa ulkomaita koskevista asioista. Ohjelmasta saadaan käsitys siitä, mitä myöten kansanjoukkojen uskotaan kannattavan ulkopoliittikan alaa tavalla tai toisella koskettelevia suuntaviivoja. Koska silläkin asian puolella on merkityksensä Yhdysvaltain politiikan käsittämiseksi esitän seuraavassa muutamia ohjelmakohdita.

Kansainvälisistä veloista ja niiden järjestämisestä ei nainita sanallakaan. Puhutaan asiantuntevilla tahoilla, että valtiosihteri Stimson olisi halunnut saada ohjelmaan edes jonku heikon viittauksen Hoover moratorion jälkeen tarpeellisten järjestelyjen mahdollisuudesta. Jos niin on asian laita, velkakäsymyksen täydelleen mainitsematta jättäminen vain on osoitus siitä, että kansanmielialoja tutkineet ja tuntevat varsinaiset poliitikot tietävät mielialan sellaiseksi, että pienikin viittaus tuohon asiaan voi osoittautua vaaleissa vahingolliseksi.

Suhteista ulkovaltoihin yleensä lausutaan:

"Presidentti Hoover on johtanut suhteitamme ulkovaltoihin lujasti ja johdonmukaisesti, mutta rauhassa ja yhteisymmärryksessä kaikkien kansojen kanssa. Maailmaa on kohdannut taloudellinen ahdinko, joka on joka taholla synnyttänyt äärimäistä natsionalismia, kukistanut useita hallituksia, kiihoittanut epäluuloisuutta ja pannut kansainvälisen yhteistoiminnan kovalle koetukselle, mutta me olemme vakaasti ja menestyksellä noudattaneet omaa suuntaamme.

"Puolue tulee pysymään entisellä kannallaan, että meidän on suojeltava kansallisia intressejämme missä ikinä niitä uhataan, mutta samalla edistettävä muiden kansojen erilaisten terpeiden ja pyrkimysten ymmärtämistä ja kuljettava tietämme sopusoinnussa muiden maiden kanssa, kuitenkin antautumatta liittoihin ja ulkomaisiin osuuskumppanuuksiin (foreign partnerships). Maailmanliikenteen helpottaminen, kaupan vapauttaminen tarpeettomista esteistä, kansainvälisten vaikeuksien selvittäminen sovintotietä ja lain puitteissa ja sodan poistaminen kansallisen politiikan välikkappaleena on kuulunut ja tulee kuulumaan puolueemme ohjelmaan."

Tässä voi olla syytä mainita että monet ovat nähneet sanoissa, jotka koskevat itsenäisyyden ja itsehallinnon tunnustamista kaikille kansoille, jotka kykenevät ylläpitämään pysyvää hallitusta, viittauksen siitä, että republikaanit tämän seikan korostamisella viittoisivat suostuvaisuuteen tunnustaa Neuvosto Venäjä. Viitatessani näihin puheisiin eräälle valtiodepartementin Itä-Europan jaoston miehelle, hän jyrkästi torjui tuon konstansoinnin sanoen, etteihän Venäjä aina pidä yllä terveitä suhteita muihin maihin.

Kauppapolitiikassa selitetään tultavan pitämään kiinni suosituimmuus periaatteesta siinä mielessä, että muiden maiden on myönnettävä Amerikalle minimimitullit Amerikan myöntämättä mitään alennuksia.

Asia lausutaan seuraavilla kauniilla sanoilla:

"Me hyväksymme ja pyrimme alituisesti edistämään sitä periaatetta, että kaikkia kansoja, pieniä ja suuria, on kohteltava samalla tavoin; että itsenäisyys ja itsehallinto on myönnettävä kaikille kansoille, jotka kykenevät ylläpitämään pysyvää hallitusta ja terveitä ja järjestykseen perustuvia suhteita muihin kansoihin; ja että kauppaa ja liikennettä on kehitettävä kansainvälisen tasaarvoisuuden pohjalla.

"Näiden periaatteiden mukaisesti, joita maailmassa on yhä yleisemmin ruvettu kannattamaan, ei hallituksemme ole pyytänyt mitään erikoisettuja kaupankäynnissä, vaan on vastustanut kaikenlaatuisia diskriminatioita, ja on lujittanut tätä menettelytapaa sopimuksilla, joissa molemminpuolisesti tunnustetaan tasaarvoisuus kaupankäyntiin ja oleskeluun nähden.

"Amerikan historian pohjalle perustuva politiikka, joka on tunnettu "suosituimmuusperiaatteen" nimellä, on ollut johtavana ohjelmanamme, ja me uskomme että se on ainoa politiikka, joka on sopusoinnussa kansainvälisen kaupan täydellisen kehityksen kanssa, ja ainoa joka sopii maalle, joka harjoittaa niin laajaa ja monenlaatuista kauppaa kuin Amerika, ja että se myöskin on meille sopivin teollisuutemme, maataloutemme ja luonnonrikkauksiemme monipuolisuuteen sekä kansamme traditioihin nähden. Kaikki muunlaiset ohjelmat edellyttävät Amerikan asemalle sopimattomia ulkomaisia liittoja ja kumppanuuksia."

Selkkauksesta Japanin ja Kiinan välillä puolueohjelma lausuu seuraavaa:

"Kaukaisen Idän tapaukset, joiden yhteydessä on Japanin ja Kiinan välisessä selkkauksessa aseitakin käytetty laajassa mittakaavassa, ovat kuluneena vuonna herättäneet huolestumista ympäri maailman ja olleet kovana koetuksena rauhalle ja kansainvälisten riitaisuuksien rauhalliselle selvittelylle. Tämä selkkaus ei ole ainoastaan ollut uhkana Tyneenmereen rajoittuvien maiden turvallisuudelle, vaan myöskin Kiinassa noudatetun avoimen oven politiikalle ja Kiinan hallinnolliselle ja valtiolliselle koskemattomuudelle, mikä kaikki kuuluu ohjelmaan, joka Amerikan aloitteesta hyväksyttiin jo sukupolvia sitten ja vahvistettiin kansainvälisellä sopimuksella.

"Presidentti ja hänen valtiosihteerinsä ovat koko selkkauksen ajan ylläpitäneet oikeudenmukaista tasapainoa Japanin ja Kiinan välillä välttämättä riitaan sotkeutumista, mutta johdonmukaisesti vaatiin hyväksytyjen kansainvälisten tapojen noudattamista ja Yhdysvaltain sopimuksiin perustuvien oikeuksien ja intressien huomioonottamista; he eivät ole milloinkaan antaneet suostumustaan toimenpiteille, jotka olisivat vaarantaneet sopimusten asettamia velvoituksia tai maailmanrauhaa. Koko selkkauksen ajan meidän hallituksemme on toiminut yhteisymmärryksessä niiden hallitusten kanssa, jotka ovat edustetut Kansainliitossa, aina selvästi ilmoittaen, että Amerikan politiikka määrätään kotona, mutta aina valmiina myötävaikuttamaan kaikille tärkeän rauhan ja järjestyksen saavuttamiseksi."

Paris!
Toukokuun alussa pitämässään puheessa (*Paris*) ~~kirjeettä 911, 12/V~~ jossa Yhdysvaltain kantaa m.m. boikotti- ja Kellogg paktikysymykseen analysoitiin erittäin valaisevalla tavalla, alivaltiosihteri Castle antoi Hoover-doktrin nimen sille Yhdysvaltain politiikan uudelle tunnukselle, jonka mukaan Yhdysvaltain hallitus ei "pannen hampaita Kellogg paktiin" tunnusta mitään tilannetta tai sopimusta, joka on syntynyt vastoin Parisin paktin määräyksiä ja velvoituksia. Tälle doktrinille, jota valtiosihteri Stimson kehitti eräässä senaattori Borah'lle osoitetussa kirjeessä (~~läh. kirje 400, 25/II~~) ja jota koskettelin raportissani No. 1, ^{on} koetettu täällä antaa suuri merkitys rauhanaatteen edistyskeinona ja kun alivaltiosihteri laittoi sille presidentin nimestä laitettun nimenkin, odotettiin että siitä vaaliohjelmassa tehtäisiin suurta numeroa. Seuraavassa on sitä koskeva kohta puolueohjelmasta.

"Kellogg-paktin määräysten soveltamisessa Yhdysvaltain hallitus on käynyt etunenässä, noudattaen sitä periaatetta, että paktin rikkominen tai siihen kohdistettu uhkakin on kansainvälinen asia, tapahtukoon se milloin tai missä tahansa.

"Edelleen on valtiosihteri, presidentin ohjeiden mukaisesti, noudattanut sitä periaatetta, että Yhdysvaltain hallitus ei tule tunnustamaan mitään tilannetta tai sopimusta, joka syntyy Japanin ja Kiinan välille väkivallalla ja Kellogg-paktin määräysten vastaisesti.

"Tämän presidentti Hooverin nimeen liittyvän periaatteen hyväksyi Kansainliitto myöhemmin kaikkien siihen kuuluvien hallitusten toimintaohjeeksi. Se tulee säilymään tärkeänä lisänä kansainväliseen oikeuteen, ja sen suuri merkitys on siinä, että se sekä moraalisesti että aineellisesti estää kansoja nauttimasta aggressiivisen sodankäynnin hedelmiä. Se täten avaa uuden tien rauhaan ja järjestykseen.

* Katso ulkomaanedustuksen tied. no 101, 12/5-22.

"Me suostumme siihen että kongressi säätää lain, joka valtuuttaa hallituksemme kutsumaan koolle kansainvälisen konferenssin, tai ottamaan osaa tällaiseen konferenssiin siinä tapauksessa, että joltain taholta uhataan olla noudattamatta Kellogg-paktin 2 artiklan määräyksiä."

Maailmantuomioistuimeen liittymiskysymystä myöskin ohjelmassa kosketellaan:

"Kolme perättäin seuraavaa republikaanista presidenttiä on puoltanut Amerikan liittymistä maailmantuomioistuimeen, ja me suosittelemme tuen antamista tässä muodossa yrityksille ratkaista kansainväliset riitaisuudet laillista tietä. Amerikan olisi vaikutusvallallaan liityttävä tähän tuomioistuimeen ja saatava siinä äänensä kuuluville, mikä antaisi meille varmemman, pätevemmän ja mukavamman tavan ratkaista alituisen toistuvia kysymyksiä kuin on nykyään noudattamamme välitystyömenetelmä."

Sehän tiedetään, että ei ainoastaan presidentit vaan myöskin valtiosihteerit ovat tuomioistuimeen liittymistä kannattaneet, ja senaatin ulkoasiainvaliokunta on, kuten lähetystö kirjeissä on tiedoittanut antanut myönteisen lausunnon asiassa sen nykyisessä muodossa (reservatiokysymys järjestyneenä). Mutta siitä huolimatta on aivan epävarmaa saavutetaanko senaatin 2/3:n kannatus. Se oli varsin epäiltävää senaatin nykyisessä kokoonpanossa. Ehkä uusien vaalien jälkeen (kolmannes senaatin jäsenistähän valitaan syksyllä) tilanne on parantunut.

Tällä välin edustajahuoneen ulkoasiain valiokunnan uusi, demokraattinen puheenjohtaja Linthicum on pannut asian alulle uutta tietä. Pidettyään American Association of International Law'n vuosikokouksessa puheen, jossa hän osoitti Yhdysvaltain tuomioistuimeen liittymisen de facto saatavan aikaan molempain huoneiden yksinkertaisella ääntenemmistöllä siten että kongressi vain myöntää varat Yhdysvaltain osuuden maksamiseksi tuomioistuimen kustannuksista, hän esitti edustajahuoneelle sen suuntaisen ehdotuksen. Valiokunta on antanut suotuisan lausunnon siitä ja pidetään todennäköisenä että asia menee läpi kunhan se saadaan istunnossa esille. Se tapahtunee seuraavalla istuntokaudella.

Näyttää siis siltä kuin tuo puolueen ohjelmakohta jollain muotoa nyt todella tulisi toteutumaan.

Asevarustusten supistamiskysymys katsotaan voitavan kansalle esittää seuraavassa ylimalkaisessa muodossa:

"Tietoisena siitä, että asevarustusten rajoittaminen edistää turvallisuutta sotaa vastaan, ja että sotavarustusten aiheuttamat taloudelliset taakat ovat häpeällisesti kasvaneet kautta maailman, on presidentti Hooverin hallitus jatkuvasti pyrkinyt asevarustusten suhteettaiseen rajoittamiseen muiden kansojen kanssa tehtyjen sopimusten kautta, ja tässä pyrkimyksessään saavuttanut huomattavaa menestystä.

"Presidentin alotteesta tehtiin kolmen tärkeimmän merivallan välillä Lontoossa 1930 sopimus, joka noudattaa Washingtonissa 1922 pidetyn konferenssin suuntaviivoja ja määrää kaikenlaatuisten sotaalusten suhteettaisen supistamisen. Täten aikaansatiin ensimmäisen kerran tämän mitä kalleimman asevarustustulajin menestyksellinen rajoittaminen.

"Amerika ottaa aktiivisesti osaa nykyään Genevessä käynnissä olevaan asevarustusten vähentämiskonferenssiin, ja edustavista kansalaisistamme kokoonpantu valtuuskunta työskentelee menestyksen saavuttamiseksi tässä asiassa, jonka edistymistä maamme aina on innokkaasti harrastanut. Tätä politiikkaa tullaan jatkamaan.

"Meidän laivastomme ylläpitäminen pariteetissa jokaisen muun kansan kanssa on kuitenkin mitä tärkeintä laatua oleva seikka, jota republikaaninen puolue on sitoutunut kannattamaan. Me tulemme jatkuvasti käyttämään kaiken vaikutusvaltamme saadaksemme maailman kansat supistamaan asevarustuksiaan valtiotalouden, ihmisyyden ja veronmaksajien intressissä, mutta me emme aio supistaa meripuolustustamme alle minkään muun maan."

Siirtolaisuuslainsäädännössä kukaan ei odota lievennyksiä nykyisen tilanteen vallitessa republikaaniselta puolueelta. Asiasta ohjelmassa lausutaan seuraavasti.

"Siirtolaisuuden rajoittaminen on republikaanista politiikkaa. Meidän puolueemme hahmoitteli ja sääsi lain muotoon kvoottajärjestelmän, joka ensimmäistä kertaa on tehnyt siirtolaisuuden tehokkaan valvomisen mahdolliseksi. Hakijain tarkka tutkiminen vieraismaissa on estänyt rikollisten ja muiden epäsuotavien ihmisluokkien saapumista tänne, kun taas lain muut määräykset ovat antaneet presidentille vallan lakkauttaa ulkomaalaisten palkannauttijien maahantulon, mikä suoraan tai epäsuorasti olisi lisännyt työttömyyttä tässä maassa syntyneiden ja täällä laillisesti oleskelevien ulkomaalaisten palkannauttijain keskuudessa. Tästä on ollut seurauksena, että siirtolaisuutta maahamme on nykyään vähemmän kuin milloinkaan ennen viimeisten 100 vuoden aikana.

"Me kannatamme tätä koskevien lakien ylläpitämistä ja ankaraa täytäntöönpanoa."

Tariffiasianssa republikaanien kannan voi edellyttää jäädäkseen äärimmäisen suojelun kannalle. Ne jotka toivovat nykyisestä pulasta päästävän tekemällä työvoiman ja tavarain syyntymisen maasta maahan eivät haudo mitään toiveita republikaanisen puolueen hallitsemaan Amerikkaan nähdessä. Seuraava on heidän ohjelmansa tariffikohta.

"Republikaaninen puolue on aina vakaasti kannattanut amerikalaisista suojelutullisysteemiä. Sen mielestä kotimarkkinat, maailman suurimmat ja rikkaimmat markkinat, jotka on luotu tämän systeemin turvissa, kuuluvat ennen kaikkea Amerikan omalle maataloudelle, teollisuudelle ja työlle. Millään tekosyyllä ei voida puolustaa näiden markkinain luovuttamista sellaiseen kilpailuun, joka hävittäisi maatilamme, kaivoksemme ja tehtaamme, ja alentaisi sitä elintasoa, jonka me olemme työläisillemme järjestäneet."

Myöhemmässä yhteydessä lausuttuaan arvostelun demokraattien n.s. tariffilaista, jonka presidentti vetollaan kumosi, ohjelma ilmaisee aikomuksen olevan laajentaa tullisuojelusta.

"Me kannatamme yleisen republikaanisen tullisuojeluperiaatteen ulottamista luonnonrikkauksiimme, niihin luettuna maatilojen, metsien, kaivosten ja öljylähteiden tuotteet, ja korvaustullien asettamista niistä valmistetuille tuotteille."

Lähetystä on useissa kirjeissä tiedoittanut viime kongressissa esillä olleitten ehdotusten kohtalosta, jotka tarkoittivat kultakannasta luopuneista maista Amerikkaan tuotujen tavain erityistä veroittamista. Ne kaikki raukesivat. Lähetystä myöskin (kirjeessä No. 1021, 29/V) tiedoitti tariffikomissionin puheenjohtajan O'Brien'in lausunnon, josta ilmeni että tämä tärkeimmän asiantuntijaelimen esimies vastusti erikoisveroja. Puolueohjelmassa kuitenkin nimenomaa lausutaan asiasta seuraavaa:

"Kun monet maat ovat äskettäin luopuneet kultakannasta, mistä johtuu että useiden näissä maissa valmistettujen tarvikkeiden hinnat ovat ainakin toistaiseksi huomattavasti alentuneet Amerikan rahassa laskettuina, on tehokas tullisuojaus nykyään erikoisen oleellinen Amerikan kansan menestykseksi."

"Tariffikomissionin olisi viipymättä tutkittava alentuneiden valuuttain vaikutuksia yksityisten tuotteiden suhteen ja ehdotettava presidentille välttämättömäksi huomattuja korotuksia, jotta kotimaiset ja ulkomaiset tuotantokustannukset saataisiin tasapainoon."

"Kustannuksissa ja muissa suhteissa tapahtuneet muutokset saattavat sitäpaitsi tehdä sopimattomiksi sellaiset tullierät, jotka aikaisemmin olivat tarkoituksenmukaisia. Senvuoksi on republikaaninen puolue jo kauan kannattanut muutoksenalaista (flexible) tariffia, joka antaa presidentille vallan puolueettoman komissionin tutkimusten perustalla ja lain määräämissä puitteissa muuttaa kongressin säätämiä tullieräitä."

JÄÄ nähtäväksi joutuuko komissioni vastaisuudessa positivismiin tuloksiin kuin tähän mennessä ja tuleeko sen kokoonpanossa mahdollisesti tapahtumaan muutoksia puolueohjelman toteuttamisen nimessä.

Syksyllähän vasta ratkaistaan tuleeko Presidentti Hoover ja republikaaninen puolue jatkamaan vallassaoloaan. Mahdottomuus se ei ole. Amerikan kansa on ennenkin erinomaisissa olosuhteissa pitänyt varmimpana vallanpitäjien toimeksiannon jatkamista. Siitähän on esimerkkinä presidentti Wilson'in toinen vaali.

L. Astoria

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C8

ASIA: _____

Washingtonin olevan tähtelyksen rep. no 9.

ministeri Öström.

28/6-32.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
WASHINGTON, D. C.

Kesäkuun 28 p. 1932

Ulk. A. S. Yrjö-Koskinen		
No 10 / 146 Jul 32		
15/7-32		
RYHMÄ		
5	C 8	

Herra Ulkoasiainministeri:

Minulla on kunnia lähettää tämän vuoden raporttini
no. 9:

Velkain järjestely kysymys.

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, mitä
suurimman kunnioitukseni vakuutus.

L. A. Ström

Vapaaherra A. S. Yrjö-Koskinen
Suomen Ulkoasiainministeri
Helsinki

SUOMEN WASHINGTONISSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 9

Washingtonissa 28 p:nä kesäkuuta 1932

Asia: Velkain järjestely-kysymys.

Kuten säännöllisesti ennenkin Yhdysvaltain hallituksen joskus pitkstä aikaa dramaattisesti esiintyessä aloitteineen ja suunnitelmineen maailman edessä, niin näyttää nytkin Amerikan varustusten supistamishdotuksen (läh. kirje N:o 1184) julkisuuteen laskeminen aiheuttaneen kokonaisen sarjan Euroopan maiden hartaiden toivomusten värittämien uutisten julkisuuteen tulon Euroopassa. Uutiset näyttävät tällä kertaa käyvän siihen suuntaan, että Yhdysvallat jo neuvottelisivat kansainvälisten velkojen järjestelystä puhumattakaan siitä että ne heti alussa näyttivät sisältäneen viittauksia Yhdysvaltain taipuvaisuuteen nyt jollai tavoin avustaa securite kysymyksen ratkaisua. Viimemainittua asiaa koskevat huhut täällä peruutettiin heti. Ensinmainittuja huhuja koskeva valtios sihteeri Stimson'in peruutus julaistiin toissapäivän, sunnuntain, lehdissä ja oli se suomennettuna seuraavan muotoinen:

"Pitäisi olla tarpeetonta toistaa, että ei ole ollut mitään neuvotteluja tai keskusteluja tämän hallituksen ja Euroopan hallitusten välillä velka- ja reparatiokysymyksistä.

Ei ole vähintäkään perää Euroopasta sähkötetyissä loppumatomissa laverteluissa siitä, että Yhdysvaltain edustajat täällä tai ulkomailla kävisivät jonkinlaisia neuvotteluja näistä seikeista.

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen.

- 1) Tavallinen. lle.
2) Tavallinen ja lisäksi lle.
3) Ei tiedoituksiin. lle.
4) Ei tiedoituksiin, mutta lle.

Minä kategorisesti kiellän erään lehtiyhtymän Lontoosta lähettämät tiedot, että 'Yhdysvaltain ja Iso-Britannian välillä on aikaansaatu kirjoittamaton "gentlemanien sopimus" siitä, että ne tulevat noudattamaan samaa aseistariisumispolitiikkaa, ja että reparatiot on lopetettava.'

Samoin minä kategorisesti kiellän tiedot jostain sopimuksesta, jonka mukaan Yhdysvaltain olisi myönnettävä Iso-Britannialle erikoisia velkalyhennyksiä tahi moratorion, joka saatetaan julkisuuteen presidentinvaalin jälkeen.

Näissä tiedoissa ei ole mitään perää, ja se eräessä tällaisessa uutisessa esiintyvä väite, että Sir John Simonin ja suurlähettiläs Mellonin välillä on jo jonkun aikaa käyty neuvotteluja velka- ja reparatiokysymyksistä, on ehdottomasti väärä. Yhdysvaltain Lontoossa oleva suurlähetystö huomauttaa, että tämän uutisen paikkansapitämättömyys näkyy jo siitä, ettei Mr. Mellon tällä viikolla ole tavannut ketään Englannin hallituksen jäsentä."

Tällaisen kategorisen dementian jälkeen voi olla varma siitä että täkäläiset viranomaiset tulevat noudattamaan ehdottominta vaitioloa, jos epämuodollisia keskusteluja tästä asiasta Lontoossa tai muualla olisi käyty tai tultaisiin käymään. Tällaiset/ helposti muodostuvat vahingollisiksi vaalitaistelun aikana huomioonottaen yleisen mielipiteen valmistamaton kanta ja ottaen lukuun, että pienetkin viittailut tämän asian alalta nykyisen pulatilanteen kiihoitetun mielialan vallitessa helposti herättävät vääristeleviä arvosteluja muodostaen kiitollisen pohjan demagogimaiselle kiihoitukselle. Jo näiltä yleisiltä näkökohdilta katsoen on selvää että täkäläisen hallituksen taholla pidetään onnettomana asiana Yhdysvaltain nimen sekoittamista tuohon kovin ristiriitaisilla tunteilla Amerikassa katsottuun velkain järjestämiskysymykseen, varsinkin ennenkuin marraskuun vaalit on saatu suoritetuiksi.

Jos koettaa sen perustalla mitä velka-asian käsittelyn yhteydessä aikaisemmin on ilmennyt päätellä, mitkä periaatteet todennäköisesti tulevat Yhdysvaltain taholta noudatettaviksi, jos velkakysymys joskus syksyllä ehkä välttämättömyyden pakosta, toisin sanoen Europan maiden siihen mennessä ehkä keskenään hyväksymän yhteisen suunnitelman pohjalla ottaman päättäväisen kannan painostuksesta tai taloudellisen tilanteen kehityksen pakoituksesta, tulee siihen tulokseen että seuraavat periaatteet

Amerikan taholla katsotaan mahdollisiksi soveltaa kokonaan vaarantamatta mahdollisuutta saada asia läpi kongressissa:

Amerikka todennäköisesti vaatii että veloista sovitaan kunkin velallismaan kanssa erikseen eikä kaikkien kanssa yhteisesti. Järjestelyn pohjaksi luultavasti asetetaan kunkin maan maksukyky (capacity to pay) siten, että kunkin velallismaan vuotuismaksuja alennetaan nykyisistään. Myöskin voi otaksua että Saksan suoritusten järjestelyt sen velallisten kanssa pidetään erillään Yhdysvaltain saamia koskevista kysymyksistä.

Asiahan kiinnostaa Suomea ei ainoastaan välillisesti, mikäli Europan tilanteen yleinen helpoitus on kysymyksessä, vaan myöskin välittömästi, koska siihen liittyy kysymys mahdollisuudesta saada elintarvelainamme järjestetyksi uudelle pohjalle. Meidän mahdollisuutemme saada asia järjestymään tarvitsematta mennä puhumaan maksukyvyttömyydestä tulee kaiken todennäköisyyden mukaan riippumaan siitä formulasta, jonka perustalla Yhdysvaltain hallitus katsoo edulliseksi ja mahdolliseksi esittää asian kongressille. Jos se tapahtuu samassa, reparatiomaksut periaatteessa syrjään jättävässä, ylimalkaisessa muodossa kuin Hoover moratorio esitettiin, mukaan pääsymme mahd. ehtojen lievennyksiin kävisi yksinkertaiseksi. - Välitön intressimme kohoittaa nyt jo spekuloidaan todennäköisyyksien alalla.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C8

ASIA: _____

Washingtonissa olevan lähetystön rap. no 10.

Ministeriöön.

29/6-32.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
WASHINGTON, D. C.

Kesäkuun 29 p. 1932

11 / 146 Sud 1. 32		
15/7-32	2	3.1
RYHMÄ	LUKUNUMERO	VIIVA
5	C 8	

Herra Ulkoasiainministeri:

Minulla on kunnia lähettää tämän vuoden raporttini
no. 10:

Veteraanien retkeily Washington'iin.

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, mitä
suurimman kunnioitukseni vakuutus.

L. Strom

Vapaaherra A. S. Yrjö-Koskinen
Suomen Ulkoasiainministeri
Helsinki

SUOMEN WASHINGTONISSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 10

Washingtonissa 29 p:nä kesäkuuta 1932

Asia: Veteraanien retkeily

Washingtoniin

Raportissani N:o 5 mainitsin sivulla 6 eräänä budjetti-
asian järjestykseen saantia vaikeuttavana seikkana veteraaneille
vaadittuja etuja sekä huomautin kirjoittamishetkellä veteraaneja
eri osista maata olevan matkalla Washingtoniin. Näiden jo viik-
kojen kuluessa saapuneiden uusien joukkojen Washingtonissa oles-
kelu tarkoituksella painostaa kongressia, onkin ollut huomiota
herättävimpiä tapauksia alkukesän aikana.

Niin yleistä kuin "lobby-" ja muunlainen kulissientakainen
toiminta täällä kongressin istuntokausina onkin, on tällaisen
joukkovoiman käyttäminen painostuksen harjoittamiseksi kuitenkin
jotain ennen kuulumatonta; ja vaikka ainakaan toistaiseksi ei
mitään pahempia häiriöitä ole tapahtunut, vaan järjestys päinvas-
toin ollut odottamattoman hyvä - mistä ansio tulee sekä veteraa-
nien omalle johdolle että Washingtonin poliisille - on mielen-
osoituksen lopputuloksena todettava, että veteraanit ovat tällä
toimenpiteellään pikemmin vahingoittaneet kuin hyödyttäneet
asiaansa. Että lakiehdotus ei johtaisi positiivisiin tuloksiin
oli ennakoita arvattavissa, mutta veteraanit ovat sen lisäksi
menettäneet moraalista kannatusta laajoissa heille ennen suosiol-

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen

- 1) Tavallinen. _____ lle.
 2) Tavallinen ja lisäksi _____ lle.
 3) Ei tiedoituksiin. _____
 4) Ei tiedoituksiin, mutta _____ lle.

lisissä piireissä. Katsotaan yleisesti, että työttömyydestä kärsivät ilman omaa syytään niin monet muutkin kansalaispiirit, että veteraanien vaatimuksiin suostuminen olisi mitä suurinta kohtuuttomuutta näitä kohtaan.

Siltä varalta että Suomessa p.o. tapahtumasta etsitään paralelliteettia Suomessa viime vuosina esiintyneisiin, laittomuuksiin johtaviin joukkoilmiöihin, tässä voi olla syytä tiedottaa veteraanien "bonus" retkeilyä.

Tunnettua on että Yhdysvallat ovat pitäneet erinomaista huolta veteraaneistaan. Lokakuun lopussa 1931 Amerika oli maksanut kaikkiaan 14.8 miljardia dollaria kaikkien sotiansa veteraanien tai heidän omaistensa avustamiseen. Amerikassa arvostellaan ankarasti Ison-Britannian työttömyysvakuutusmaksustannuksia, "dole", kuten iskusana kuuluu. Amerika kuitenkin viime vuonna suoritti lähes 1 miljardin veteraanien avustuksiin, kun Iso-Britannia sitävastoin käytti yhdessätoista vuodessa, 1920-1931 vain noin puolet tuosta määrästä työttömyysvakuutukseensa. Vuodesta 1918 kesäk. loppuun 1931 Yhdysvallat olivat käyttäneet yli 6 miljardia maailmansodan veteraanien avustamiseen. Sodanaikana sotajoukkoihin kuuluvat henkilöt kansallisuuteen katsomatta saivat ottaa 10,000 dollarin vakuutuksen 8 dollarilla tuhatta kohti sodan vaarojen varalta. Sen lisäksi veteraaneille myönnettiin käteiskorvauksia sotapalveluksessa saaduista tai pahentuneista vammoista ja sairaudesta. Sodassa tai sen johdosta kuolleiden leskille ja huollettaville niinikään käteinen korvaus, sekä sodassa vammoja kärsineille tai sairaiksi tulleille vapaa sairaushoito. - Lasketaan että nykyään voimassa olevien säädösten mukaan veteraanikorvaukset tulevat kohonneiksi 21.5 miljardiin eli samaan määrään kuin koko Amerikan sotaan osaa-ottaminen kaikkiaan maksoi.

Vertauksen vuoksi mainittakoon, että Yhdysvaltain kuluvan vuoden budjetissa on veteraanien avustamiseen varattu 1,072,064,527 dollaria, kun Iso-Britannia, Ranska, Italia, Kanada ja Saksa yhteensä ovat tähän tarkoitukseen myöntäneet 891,190,360 dollaria.

Viimemainitut maat olivat mobilisoineet yhteensä noin 34 miljoonaa miestä, joiden hyväksi ne siis käyttävät noin 10 prosenttia vähemmän kuin Yhdysvallat 4 miljoonan veteraaninsa hyväksi. Kuluvan vuoden avustus on Yhdysvalloissa keskimäärin 223 dollaria miestä kohti, vastaavien lukujen ollessa Englannissa 26, Ranskassa 33 ja Kanadassa 98.

Yksi avustuksen muoto Yhdysvalloissa on v. 1924 säädetty bonus-sertifikaatti järjestelmä. Sertifikaatteja annettiin veteraaneille palvelusajan mukaan, ja tarkoitus oli että ne lankeisivat maksettavaksi v. 1945. Olojen kiristyessä säädettiin kuitenkin v. 1931 laki, jonka mukaan veteraaneille näitä sertifikaatteja vastaan myönnettiin lainaksi 50 prosenttia niiden silloisesta arvosta, ja tähän mennessä lainattu määrä nousee 1,248,000,000 dollariin. Nyt vaativat veteraanit, ei tosin veteraanijärjestöt virallisesti, vaan palvelevaisten kongressin jäsenten opastamat veteraanit järjestöistä riippumatta, että myöskin jällelloleva 1945 maksettavaksi joutuva osa, eli 2,390,000,000 dollaria, on heti maksettava heille käteisenä rahana täytenä määränä. Tällaisen lain säätäminen siis on Washingtoniin-marssin tarkoitus.

Veteraaniarmeijan etujoukot saapuivat pääkaupunkiin toukokuun lopulla; 28 päivänä niitä arvioitiin olevan tuhatkunta miestä, minkä jälkeen joukot nopeasti ja säännöllisesti kasvoivat. Tulijoita oli Yhdysvaltojen kaikista osista. Marssi tapahtui pääasiallisesti jalkaisin, mutta useissa valtioissa asianomaiset katsoivat viisaimmaksi myöntää heille vapaat matkat rautateillä ja asettaa kuormaautoja heidän käytettäväkseen. Armeijan suuruudesta yleensä ei ole täysin tarkkoja tietoja, mutta kesäkuun puolivälissä lienee sen lukumäärä alhaisimmankin arvioinnin mukaan noussut 10,000:een. Senjälkeen kuin lakiehdotus oli senaatissa hylätty alkoi liikkua fantastisia huhuja yrityksistä saada koolle aina 150,000 miestä, mutta tosiasia on että kesäkuun loppupuolella ei uusia tulokkaita enää ole saapunut, ja entisetkin joukot ovat alkaneet vähitellen huveta.

Ensimmäiset tulokkaat sijoitettiin poliisin toimesta kaupungin ulkopuolella oleville Anacostia-kentille. Washingtonin poliisipäällikkö, kenraali Glassford (jonka veteraanit kokouksessaan valitsivat rahastonhoitajakseen!) ryhtyi toimenpiteisiin rakennusainesten hankkimiseksi parakkien rakentamista varten, ja lupasi myöskin luovuttaa telttoja ja kenttäkeittiöitä armeijan varastosta. Hän oli kuitenkin heti selvillä siitä, että armeijan sijoittaminen ja muonittaminen tulisi kohtaamaan erittäin suuria vaikeuksia, ja sähkötti senvuoksi eri valtioiden kuvernööreille, että he tekisivät voitavansa estääkseen lisäjoukkojen saapumisen. Tästä ei ollut minkäänlaisia tuloksia, ja kenraali Glassfordin esitykseen, että Washingtoniin kokoontuneet joukot viipyisivät täällä korkeintaan 48 tuntia, vastasi heidän johtajansa Walter W. Waters lyhyesti: me viivymme täällä kunnes olemme varmat avustuksen myöntämisestä. Käsitellen olevansa alakynnessä kenraali Glassford on senjälkeen tehnyt voitavansa aseman järjestämiseksi siedettävälle kannalle, sijoittaen uusia joukkoja muille kaupungin lähistöllä oleville kentille, tyhjiin makasiineihin j.n.e. Hänen pyynnöstään sotasihteeri Hurley myöskin luovutti 2,000 olkivuodetta armeijan varastosta veteraanien käytettäväksi. Hyväntekeväisyysjärjestöt ja yksityiset henkilöt ovat niinikään auliasti antaneet apuaan, joten nälänhätää ei ole päässyt syntymään. (Demokraattiseen puolueeseen kuuluva coloradolainen senaattori Castigan ehdotti jo toukokuun 31 päivänä, että kongressi myöntäisi 75,000 dollaria veteraanien ylläpidoksi, jota ehdotusta luonnollisesti ei hyväksytty. Kuten eräs kongressin jäsen lausui, olisihan aivan poissa suunnilta että kongressi rupeaisi maksamaan lobby-tarkoituksessa tänne tulleiden oleskelu kustannuksia. Sellaisesta politiikastahan vain voisi olla seurauksena että aina vain lisää joukkoja saapuisi pääkaupunkiin.)

Jo alusta alkaen liikkui huhuja, että veteraaniarmeijaan oli pesiytynyt joukko kommunisteja, jotka jakoivat kiihoituskirjallisuutta ja yllättivät väkivaltaisuuksiin. Epäilyttäviä

aineksia pidettiin kuitenkin tarkoin silmällä ja kesäkuun 9 p. eristettiin 150 "punaista", jotka senjälkeen ovat olleet omassa leirissään poliisin valvonnan alla. Veteraanien edellisenä päivänä toimeenpanema suuri paraati, jota sanomalehtien mukaan 100,000 ihmistä oli katsomassa, sujui täyden isänmaallisuuden merkeissä Amerikan lippu etunenässä ja yleisön hurratessa. Joukoissa on tähän saakka kieltämättä vallinnut hyvä kuri, mutta tämän päivän (kesäk. 25) lehtien mukaan on huomattavissa hajaantumista ja radikaalisen suunnan kasvua; ilmoitetaan myöskin näkyvän merkkejä siitä, että Waters'in ote joukkoihinsa on hellyydessä eikä hänen ohjeitaan enää tahdota totella.

Lakiehdotuksen bonus-sertifikaattien heti tapahtuvasta lunastamisesta 2,400 miljoonan dollarin hinnasta, jota tarkoitusta varten laskettaisiin liikkeelle paperirahoja, oli jo aikaisemmin tällä istuntokaudella esittänyt demokraattiseen puolueeseen kuuluva texasilainen kongressimies Patman. Asianomainen valiokunta (Committee on Finance) antoi lakiehdotuksesta epäävän lausunnon, mutta edustajahuone päätti siitä huolimatta 226 äänellä 175 vastaan ottaa sen käsiteltäväksi ja äänestettäväksi. Kesäk. 15 p. edustajahuone hyväksyi Patmanin lakiehdotuksen 209 äänellä 176 vastaan, mutta 17 päivänä senaatti hylkäsi sen 62 äänellä 18 vastaan; ei ole pienintäkään epäilystä siitä, että presidentti joka tapauksessa olisi käyttänyt veto-oikeuttaan.

Kun ottaa huomioon että vuosien kuluessa erinäisiä kertoja, viime vuonna viimeksi, veteraanien hyväksi säädetyt lait on saatu säädetyksi vastoin presidentin vetoa, toisin sanoen molemmissa huoneissa on saatu perustuslain vaatima 2/3 enemmistö veton kumoamiseksi, äänestyksen tulos on omiansa vahvistamaan käsitystä, että kongressin molempain huoneiden jäsenet nyt ovat tietoisia siitä, että valitsijoissa käsitys on voimistunut veteraanien hyväksi säädettyjä lakeja vastaan.

Kongressissa tapahtuneissa keskusteluissa bonusta puolustettiin pääasiallisesti tunteisiin vetoamalla, ja edustajahuoneessa keskusteluun toi dramaattisen kohdan erään tennessee-

läisen kongressin jäsenen kuolema hänen saadessa halvauksen juuri bonuksen maksamisen puolesta puhuessaan. Vastustajien puolella korostettiin, ettei 2,400 miljoonaa voitu saada kokoon järkyttämättä valtion luottoa tai alentamatta dollarin arvoa. Huomautettiin myös ettei kongressi ole veteraaneille penniäkään velkaa ja korostettiin että työttömistä Yhdysvalloissa vain 13% on veteraaneja ja että ollaan vastuussa muiden työttömäin avustamisesta samassa suhteessa.

Kesäkuun 27 p. senaattori Copeland esitti näinkuuluvan päätösehdotuksen:

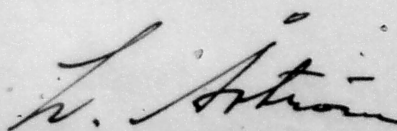
"Koska nykyään vallitsevat olosuhteet ovat uhkana Columbian liittovaltiolle ja sen vakinaisten ja tilapäisten asukkaiden terveydelle ja menestykselle,

PÄÄTETTÄKÖÖN, että senaatin mielestä 100,000 dollarin määräraha on myönnettävä ja asetettava Columbian liittovaltion terveydenhoitoviranomaisten ja poliisin käytettäväksi Yhdysvaltain presidentin hyväksymällä tavalla. Tätä määrärahaa voidaan käyttää täällä tilapäisesti oleskelevien veteraanien hyväksi, lähettämällä heidät kotiinsa tai huolehtimalla heistä täällä tilapäisesti."

Kesäkuun 28 päivän "Washington Postin" mukaan on neljänhätä veteraanien joukossa käynyt uhkaavaksi. Ainoana ravintona on nyttemmin Farm Board'in hallussa olevasta vehnästä leivottu leipä, jota jaetaan Amerikan Punaisen Ristin välityksellä.

Armeijan rahavarat ovat myöskin lopussa, minkä johdosta kenraali Glassford on eronnut rahastonhoitajan toimesta. Kesäk. 27 p. karkoitettiin District of Columbiasta joukko kommunisteja, jotka jälleen olivat yrittäneet pesiä veteraaniarmeijaan.

Siis tätä kirjoitusta päätettäessä B. E. F:n (Bonus Expeditionary Forces) nimellä käyvän joukkoliikkeen loppuvaiheet vielä ovat selvittämättä. Monella taholla pelätään ettei loppu-selvittely tule sujumaan selkkauksitta ja epäjärjestyksittä. Täällä tiedetään varsin hyvin että joukkoliikkeiden aikaansaaminen pulaaikana on varsin yksinkertainen asia ja että päävaikeudet on odotettavissa niiden likvidoinnin yhteydessä.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 8

ASIA: _____

Washingtonissa olevan lähetystön rap. no 11.

Ministeri Åström

30/6-32.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
WASHINGTON, D. C.

Kesäkuun 30 p. 1932

Suomen Lähetystö		
9 / 146 Sat D. 1932		
13/2-32	No	UML
RYHMÄ	OPASTO	ASIA
5	C 8	

Herra Ulkoasiainministeri:

Minulla on kunnia lähettää tämän vuoden raporttini
no. 11:

Keskusteluja valtiodepartementissa Amerikan varus-
tusten supistamiehdotuksesta.

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, mitä
suurimman kunnioitukseni vakuutus.

L. Astoria

Vapaaherra A. S. Yrjö-Koskinen
Suomen Ulkoasiainministeri
Helsinki

SUOMEN WASHINGTONI SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 11

Washingtoni ssa 30 p:nä kesäkuuta 1932

Asia: Keskusteluja valtiodepartementissa
Amerikan varustusten supistamis-
ehdotuksesta.

Keskiviikkona, 22 p:nä presidentti Hoover antoi julkisuuteen Genevessä esitetyn ehdotuksensa aseistuksen rajoittamiseksi. Joskin edellytän sen Genevestä tämän perilletullessa jo ministeriölle saapuneen esitän tässä suomennoksen sen pääkohdista. (Suunnitelma julkisuuteen lasketussa muodossa seuraa kirjettä N:o 1184).

"Minä ehdotan noudatettavaksemme seuraavia periaatteita:

1) Kellogg-Briand pakti, jonka me kaikki olemme allekirjoittaneet, ei voi tarkoittaa muuta kuin että maailman kansat ovat sopineet aseidenkäytöstä yksinomaan itsepuolustukseksi.

2) Tätä vähennystä ei olisi toimeenpantava vain asevarustusten yleisellä, summittaisella supistamisella, vaan enentään suhteellista puolustuskykyä heikontamalla hyökkäyskykyä.

3) Kansojen asevarustukset ovat kasvaneet yleisessä keskinäisessä suhteessa. Ja tällainen suhteellisuus, suurin piirtein katsoen, olisi säilytettävä supistuksia toimeenpantaessa.

4) Supistusten on oltava todellisia ja positiivisia. Niiden vaikutuksena tulee olla taloudellisen aseman lievennys.

5) Käsiteltävänä on kolme kysymystä - maavoimat, ilma-voimat ja merivoimat. Ne ovat kaikki yhteydessä toistensa kanssa. Minun tekemiäni ehdotuksia ei voida miltään osalta erottaa toisistaan.

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Ei tiedoituksiin

- 1) Tavallinen. lle.
2) Tavallinen ja lisäksi
3) Ei tiedoituksiin.
4) Ei tiedoituksiin, mutta lle.

Näiden periaatteiden pohjalla ehdotan, että maailman asevarustuksia supistetaan lähes yhdellä kolmanneksella.

Maavoimat. - Vähentääkseni kaikkien maavoimien hyökkäävää luonnetta erotukseksi niiden puolustavasta luonteesta minä ehdotan hyväksyttäväksi jo Geneven konferenssissa tehdyn esityksen kaikkien tankkien, kaiken kemiallisen sodankäynnin ja kaikkien suurten liikutettavien tykkien poistamisesta. Tämä ei tulisi estämään minkäänlaatuisten, rajoja ja rannikkoja suojelevien pysyväisten linnoitusten rakentamista tai vahvistamista. Se lisäisi sellaisten puolustuslaitosten vahvuutta hyökkäyksiin verrattuna.

Minä ehdotan edelleen, että kaikkia maa-armeijoita, niin sanottuja poliisivoimia lukuunottamatta, vähennettäisiin yhdellä kolmanneksella niiden nykyisestä vahvuudesta.

Useiden kansojen maasotavoimilla katsotaan olevan kaksi tehtävää. Toinen on sisäisen järjestyksen ylläpitäminen maan säännöllisten rauhanaikaisten joukkojen kanssa. Tähän tarkoitukseen tarvittavia joukkoja sanotaan 'poliisivoimiksi.' Toinen tehtävä on maan puolustaminen ulkoapäin tulevilta hyökkäyksiltä. Tähän tarkoitukseen tarvittavia lisääjoukkoja sanotaan 'puolustusvoimiksi.' Ehdottamatta näiden voimien erottamista toisistaan pidän välttämättömänä, että käytännöllisessä suunnitelmassa maavoimien supistamiseksi kysymys näistä eri tehtävistä otetaan huomioon. Versaillesin ja muiden rauhansopimusten mukaan Saksan, Itävallan, Unkarin ja Bulgarian armeijat vähennettiin siihen määrään, mikä pidettiin sopivana sisäisen järjestyksen ylläpitämiseksi; Saksalle, jonka väkiluku oli noin 65,000,000, myönnettiin lupa pitää 100,000 miehen suuruista armeijaa. Minä ehdotan että me hyväksymme kaikkien kansojen armeijan perustaksi sotilaista kokoonpannun poliisivoiman keskimääräisessä suhteessa niihin joukkoihin, jotka tuonnoin sallittiin Saksalle ja muille maille. Tämä formula, jota on välttämätön korjata niiden maiden osalta, joilla on siirtomaita, olisi luullakseni riittävä sisäisen järjestyksen ylläpitämiseksi kautta maailman. Analysoituani täten näitä erilaisia joukkoja minä ehdotan, kuten jo olen maininnut, että kaikkia maa-armeijoita, poliisivoimia lukuunottamatta, supistettaisiin yhdellä kolmanneksella.

Ilmavoimat. - Kaikki pommeja heittävät lentokoneet poistettava. Täten hävitetään sentapaiset sodankäyntivälineet kuin lentokoneet, joilla voidaan tehdä hyökkäyksiä siviiliväestöä vastaan ja tähän olisi liitettävä kaiken ilmasta tapahtuvan pommituksen täydellinen kieltö.

Merivoimat. - Minä ehdotan että sota-alusten ja tonniston sopimukseen perustuvaa lukumäärää supistetaan yhdellä kolmanneksella; että sopimukseen perustuvaa lentokone-emälaivojen (aircraft carriers), risteilijäin ja hävittäjien tonnistoa supistetaan yhdellä neljänneksellä; että vedenalaisten sopimukseen perustuvaa tonnistoa supistetaan yhdellä kolmanneksella, ja ettei mikään maa saa ylläpitää vedenalaisten tonnistoa yli 35,000.

Viiden johtavan merivallan sota-alusten ja lentokone-emälaivojen suhteellinen suuruus määriteltiin Washingtonin sopimuksessa. Yhdysvaltain, Iso-Britannian ja Japanin risteilijäin, hävittäjien ja vedenalaisten suhteellinen vahvuus määriteltiin Lontoon sopimuksessa. Nyt esittämäni suunnitelman toteuttamiseksi minä ehdotan, että Ranskan ja Italian risteilijäin ja hävittäjien vahvuus arvioidaan ikäänkuin ne olisivat osallistuneet Lontoon sopimukseen n.s. maaliskuun 1 päivän (1931) sopimuksen pohjalla. Näihin laivastokysymyksiin liittyy joukko teknillisiä seikkoja, jotka valtuuskunta tulee keskusteltavaksi esittämään.

Suomea luonnollisesti pääasiallisesti kiinnostaa ehdotus sotavoimain vähentämisestä kolmanneksella poliisikomponentin yläpuolelle kohoavasta määrästä. Kun ehdotus on aivan yleinen jättäen ottamatta huomioon eri maiden puolustustarpeen eri asteita se selvästikin siinä muodossaan on ristiriidassa Suomen etujen kanssa.

Kirjeessäni 1199, 11/VII 31 mainitsin Mr. Castlen sanoneen voitavansa lausua että Yhdysvallat ovat selvillä ja ottavat huomioon, että Venäjään rajoittuvat maat ovat tämän naapuruutensa takia erikoisasemassa varustuskysymysten suhteen. Mainitsin myös että jo vuosien kuluessa aikaisemminkin olin departementissa kohdannut ymmärtämystä tämän asian suhteen. Tämä oli varsinkin ilmennyt keskusteluissa Itä Euroopan jaoston päällikön Mr. Kelley'n kanssa. Koska tuo ehdotus, tekemättä mitään poikkeusta vaaranalaisessa asemassa oleviin maihin nähden tavallaan viittaisi siihen että mainitussa departementin kannassa oli tapahtunut muutos tai että se oli unohtunut, menin ehdotuksen julkaisemispäivän jälkeisenä päivänä Mr. Kelley'n puheille. Koska kaikki Venäjää koskevat asiat menevät hänen kauttaan, eikä niissä yleensä mitään tehdä hänen kanssaan neuvottelematta, edellytin, että jos mitään muutosta käsityksessä olisi tapahtunut hän siitä varmin tietäisi.

Minun ei tarvinnut johdattaa keskusteluja p.o. asiaan. Mr. Kelley sen teki kysymällä olinko koitteeksi laskenut paljollako Suomen sotavoimat ehdotuksen mukaan olisi vähennettävät. Sanoin sen summittain tehneeni ja tullee tulokseen että niitä olisi vähennettävä noin 7:llä 8:llä tuhannella miehellä. Sanoin edellyttäväni hänen tietävän että puolustuslaitoksemme yhä edelleenkin vasta oli muodostumiskannalla ja että se oli kooltaan ja voimaltaan suunnilleen välttämättömintä tarvetta vastaava huomioonottaen naapuruus maahan, joka oli laskemattomin tekijä nykyisessä maailmanpolitiikassa. Muistutin lisäksi että olihan aikaisemmin departementissa käsitetty Venäjän naapurien erikoisasema puolustuskysymykseen nähden.

Hän sanoi tuon kaiken varsin hyvin tietävänsä ja edelleenkin olevansa täysin selvillä Venäjän naapurien aseman erikoisesta luonteesta. Se ettei tällaisia erikoisia seikkoja oltu ehdotuksessa otettu huomioon johtui, hän sanoi, ilmeisesti siitä, että Europan vallat Genevessä asettivat Venäjän liiaksi tasa-arvoiseen asemaan muiden maiden kanssa eivätkä kyllin pontevasti esittäneet tai soveltaneet sen erikoisesta luonteesta johtuvia johtopäätöksiä. Kaikki tietävät bolshevikien julistettuun ohjelmaan kuuluvan kapitalistisen maailman kukistamisen, joten se muodosti erikoisuhkan kaikille maille ja siitä huolimatta sen sallittiin harjoittaa propagandaa Genevessä ja kaikissa Europan maissa. Ei voi edellyttää Amerikan ottavan huomioon eri maiden erikoisasemaa, jollei sitä tuoda neuvotteluissa esille kyllin voimakkaasti.

Mr. Kelley sen jälkeen siirtyi puhumaan siitä, kuinka toivoton oli Europan maiden kanta siinäkin kysymyksessä, että kiltisti otettiin täydestä mitä Venäjä suvaitsi syöttää heille esimerkiksi siitä, että muka kolmas internationali ja Venäjän hallitus olivat toisistaan erillään olevia asioita. Vasta aivan hiljan Englannin ulkoasiainministeri Simon oli, kuten alihuoneen toukokuun 11 päivän pöytäkirjasta kävi ilmi, esittänyt Englannin hallituksen kantana käsityksen, että kolmatta internationalea ei voitu eroittaa sovjet hallituksesta. Hän viittaili, että jospahan muutkin hallitukset omaksuisivat tämän kannan ja tekisivät siitä johtuvat johtopäätökset olisi yksinkertaista asettaa erikoisasemaan kaikki Venäjää tavalla tai toisella koskevat asiat.

Joskin Mr. Kelley'n lausunto etupäässä ilmaisi hänen omaa käsitystään katsottuna hänen omalta näkökannaltaan (hänen vuosien kuluessa jyrkästi vastustaessa Venäjän tunnustamista, sovjethallituksen ja kolmannen internationalen eroittamattomuus on ollut hänen keppihevosiään) hänen puheistaan sentään saattoi selvästi päätellä ettei mitään muutosta departementin kannassa Venäjään rajoittuvien maiden erikoisasemasta ollut tapahtunut.

Vasta tänä päivänä, viikon kuluttua, olin tilaisuudessa keskustell^{emaan} asiasta alivaltiosihteeri Castlen kanssa.

Sanoin tietenkin heti keskustelun alussa, etten tullut minkään hallitukseltani saaman tehtäväksi-annon perustalla sekaantumaan asiaan, josta neuvottelut luonnollisesti käydään Genevessä, vaan tuntien jonkuverran maani probleemeja puolustuskysymyksen suhteen halusin kiinnittää hänen huomiotaan meidän asemaamme ja probleemiemme erikoisuuteen toivossa samalla saada häneltä valaistusta Yhdysvaltain kantaan.

Viitaten keskusteluihini hänen kanssaan viime kesänä, hänen toimiessa v.t. valtiosihteerinä, huomautin Suomen aseman ja probleemien puolustuksen suhteen nykyään olevan saman kuin ennenkin. Naapurimaana oli valtio, joka ei ollut salannut päämääräänsä kapitalistisen maailman suhteen, ja jonka toivottavana pitämä varustusten supistamiskysymyksen ratkaisu ilmeni siitä ehdotuksesta, jonka sen edustajat Genevessä aikoinaan ensi töikseen esittivät, heidän ehdottaessaan, että kaikki sotavarustukset poistettaisiin jättämällä valtioille vain oikeus ylläpitää riittävän suuria joukkoja valtion omaisuuden suojaamiseksi, yksityisten kansalaisten saadessa aseistautua revolvereilla itsensä ja omaisuutensa suojaamiseksi. Toisin sanoen päämääränä olisi, että omaisuuden valtionomaisuudeksi muodostanut maa olisi ainoa, joka saisi ylläpitää huomattavia sotajoukkoja, kun muissa maissa taasen sotajoukot jäisivät minimiin. Mr. Castle ei näyttänyt tätä ehdotusta ainakaan tässä valossa katsoen muistavan ja teki muistiinpanoja edessään olevalle blokille. Huomautin, että Suomen puolustuslaitoksen ollessa vielä muodostamisasteella ja Venäjän kyökkäys mahdollisuuksiin nähden ihan minimissään varustusten supistaminen Suomelle nykyisessä tilanteessa merkitsisi suhteellisesti suurempaa heikontamista kuin vanhojen maiden varustusten supistaminen. Selostin hänelle lisäksi E. C. artikla-ehdotuksen vuodelta 1927.

Mr. Castle siihen heti huomautti, ettei hän tulisi kysymyseenkään edellyttää muullaista ja pitemmälle menevää varustusten supistamista Venäjän naapurien taholla kuin mihin Venäjä suostui, eikään tässä tapauksessa sellainen tulisi kysymyseenkään, koskapa

Venäjä ensimmäisenä ja suurella innolla oli hyväksynyt presidentti Hooverin ehdotuksen, ilmoittaen että se vain valitti, ettei ehdotus mennyt pitemmälle kuin se meni.

Sanoin siihen, että lupauksien ja niiden toteutumisen saattoi edellyttää aivan eri asioiksi ja jos nyt todella varustusten supistamisesta sovittaisiin olisi välttämätöntä, että samalla saadaan järjestetyksi tehokas kontrolli, siitä että supistukset todella toimeenpannaan. Mr. Castle sanoi edellyttävänsä mahd. syntyvään sopimukseen tulevan sisällytetyksi asiaa koskevat määräykset.

Puhuin vielä lisäksi Suomen aseman vaatimuksesta, että sen kaikellaisten garantiojen puuttuessa on saatava järjestää puolustuksensa turvallisuuden vaatimalle, sen taloudellista kantokykyä vastaavalle kannalle. Viittasin siihen, että poikkeuksia oli tehtävä muihinkin kuin siirtomaita omistaviin maihin nähden ja huomautin Litvinoffin 1928 Genevessä esittämästä lausunnosta, josta ilmeni että Venäjänkin taholla käsitettiin, ettei pienten maiden tarvitsisi varustuksiaan supistaa samassa suhteessa kuin suurten maiden.

Tämän huomautuksen johdosta Mr. Castle jälleen kirjoitti muistiinpanoja. Jo minun puhuessani hän otti käteensä paperin pöydältään ja etsi siitä jotain kohtaa. Sanoen sen olevan ambasadori Gibson'ilta aamulla saapunut sähkösanoma hän luki siitä kohdan, jossa sanottiin itämerenmaiden (Baltic States) joilla Mr. Castle otaksui tarkoitettavan myöskin Suomea, esittäneen puolustuksensa suhteellisen haikkouden sekä ehdotuksen että maiden, joiden puolustuskontingentti oli 25,000 tai sitä pienempi ei tarvitsisi puolustustaan supistaa.

Lopuksi Mr. Castle presidentti Hooverin ehdotuksen tähän aikaan esiintymisestä ja yleisestä luonteesta lausui seuraavaan tapaan. Asiat Genevessä näyttivät joutuneen kuolleeseen kohtaan ja näytti tarpeelliselta stimuloida keskusteluja heittämillä esille selvän suunnitelman. Kysymyksessä luonnollisesti ei ollut mikään "ultimatum'in" luontoinen esitys, vaan yksinkertaisesti keskustelu-

jen ja sovittelujen pohjaksi kelpaava ehdotus. Amerika edellyttää, että yksityiskohdista, joka tapauksessa täytyy syntyä sovitteluja mukauttaakseen syntyväksi tarkoitetun sopimuksen tosiolojen mukaiseksi.

Mitä ehdotuksen esittämiseen tällä hetkellä tulee, ei käsitykseni mukaan ole aivan epätodennäköistä, että on laskettu tuollaisella ehdotuksen esittämisellä olevan merkitystä myöskin presidenttivaalin kannalta. Korvaansa maassa pitämään tottuneet monet poliitikot ovat lausuneet, että ehdotuksen esittäminen oli mitä tyydyttävintä asiaa republikaanien sisäisen politiikan kannalta.

L. Stimson

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA: _____

Washingtonissa olevan lähetystön rap. 12.

Ministeri: Astor.

26/2-32.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
WASHINGTON, D. C.

Heinäkuun 26 p. 1932

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
5/13/42		
5/8-32	19	111
RYHMÄ	OLASTO	ASIA
5	08.	

Herra Ulkoasiainministeri:

Minulla on kunnia lähettää tämän vuoden raporttini
no. 12:

Demokraattisen puolueen ohjelmasta.

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, mitä
suurimman kunnioitukseni vakuutus.

L. A. S. Yrjö-Koskinen

Vapaaherra A. S. Yrjö-Koskinen
Suomen Ulkoasiainministeri
Helsinki

SUOMEN WASHINGTONI SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 12

Washingtoni ssa 12 p:nä heinäkuuta 19 32

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
13/1476 D. 1932		
8/8-32	9	Liit.
AFRIKA	EUROPA	ASIA
5	08	.

Asia: Demokraattisen puolueen
ohjelmasta.

Kuunnelleessaan radiossa demokraattista puoluekokousta huomasi helposti, melusta ja toimitusta keskeyttävistä mielenosoituksesta, mielialan varsin toisellaiseksi kuin republikaanien kokouksessa.

Ehdokkaan nimittäminen tapahtui vähemmin vaikeuksin kuin edeltäpäin saattoi aavistaa. Lippman esimerkiksi oli ennustanut, että kolmen ensimmäisen äänestyksen jälkeen Smith luopuisi ehdokkuudestaan Baker'in hyväksi ja että sen jälkeen hajalleen menneet Rooseveltin vastustajain äänet keskittyisivät. Niin ei käynyt. Neljännen äänestyksen edellä McAdoo, Wilson'in vävy ja hänen kabinettinsä valtionvarain sihteeri, järjesti kaupan, jonka mukaan puhemies Garner'in äänet (Teksas ja Kalifornia) siirrettiin Rooseveltille sillä välipuheella, että Rooseveltin kannattajat hyväksyisivät Garner'in varapresidenttiehdokkaaksi. Roosevelt siten tuli saavuttaneeksi määränemmistön ennenkuin hänen vastustajansa oli saatu yhteiseen rintamaan.

Tilaisuudessa hyväksytyn puolueohjelman suurinta innostusta herättävä kohta koski kieltolakia, demokraattien hyväksyessä sen

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen

- 1) Tavallinen. _____
 2) Tavallinen ja lisäksi _____ lle.
 3) Ei tiedoituksiin. _____
 4) Ei tiedoituksiin, mutta _____ lle.

kumoamista koskevan kohdan ohjelmaansa. Kohta suomennettuna on seuraavan muotoinen:

"Me kannatamme kahdeksannentoista amendmentin (kieltolain) kumoamista.

Tässä tarkoituksessa me vaadimme, että kongressi viipymättä esittää perustuslain muutoksen eri valtioiden edustuslaitoksille, jotka kutsutaan koolle käsittelemään yksinomaan tätä esitystä.

Me vaadimme eri valtioita ryhtymään sellaisiin lainsäädäntötoimenpiteisiin, jotka todella edistävät raittiutta, tehokkaasti estävät kapakoiden palautumisen ja saattavat väkijuomaliikkeen julkiseksi, valtioiden täydellisen ylivalvonnan alaisena.

Me vaadimme että federaalihallitus käyttää valtaansa siten, että osavaltiot voivat tehokkaasti suojella itseään lakiensavastaiselta väkijuomien alueelleentuonnilta.

Kunnes kieltolaki on saatu kumotuksi, on Volstead-lakia viipymättä lievennettävä laillistamalla oluen ja muiden sellaisten juomien valmistus ja myynti, joiden alkoholipitoisuuden perustuslaki sallii, ja siten hankittava valtiolle sopivia ja tarpeellisia tuloja."

"Tätä ohjelmakohtaa ei vaivaa selvyiden puute kuten on asianlaita republikaanien vastaavan ohjelmakohdan suhteen. Kuulee lausuttavan epäilyksiä kohdan poliittisesta viisaudesta, koska se vieroittaa puolueesta kuivat aiheuttaen ehkä republikaanisia voittoja Etelässä. Epäilijät eivät usko kohdan tuovan vastaavaa määrää ääniä säännöllisesti itsensä republikaaneiksi lukeutuvain leiristä.

Kuivat ovat nyttemmin päättäneet perustaa oman puolueensa. Voi varmuudella ennustaa ettei sillä tule olemaan sen enempää merkitystä kuin muillakaan kahden pääpuolueen ulkopuolelle järjestyvillä ryhmillä. Etelässä todennäköisesti tämä puuha pidättää jonku määrän äänestäjiä äänestämästä pääpuolueiden ehdokkaita.

Ulkomaita koskevista ohjelmakohdista kosketeltaessa esitetäkään tässä lähinnä tariffia koskeva kohta, joka on suomennettuna seuraavan muotoinen:

"Kompetitiivinen tariffi valtion tuloja varten sekä tosiasioita selvittävä tariffikomissioni, jonka toimintaan presidentin ei ole puututtava; vastavuoroisuuteen perustuvat tariffisopimukset muiden kansojen kanssa ja kansainvälinen taloudellinen konferenssi, jonka tarkoituksena on kansainvälisen tavaravaihdon helpottaminen ja entiselleen saattaminen."

Mitä kompetitiivisella tariffilla varsinaisesti tarkoitetaan, siitä ei ole kuulunut nimenomaista selitystä, mutta on viitailtu siihen että se olisi vastakohta prohibitiiviselle tariffille. Muilta osiltaan mainittu kohta sisältää ne periaatteet, jotka esiintyivät kongressissa käsitellyssä demokraattien n.s. tariffilaissa.

Minkä näkökohdan perusteella republikaanisella taholla tullaan tuota ohjelmakohtaa vastaan hyökkäämään on nyt jo selvää presidentin mainitun lain veton yhteydessä kongressille lähettämistä viestistä sekä valtiovarainsihteri Mills'in eilen pitämästä radiopuheesta. Tariffikomissionin suosittelemia tariffimuutoksia koskevan päätösvallan siirtäminen presidentiltä kongressille väitetään jättävän nämä muutokset kokonaan lehmäkauppain varaan, vähentäen asiallisuuden vaikutusta ratkaisuihin. Vastavuoroisuuteen perustuvista tariffisopimuksista republikaanit huomauttavat olevan sellaiset kokemukset että 22:sta aikoinaan tällaisella pohjalla aikaansaadusta sopimuksesta 16 jäi kongressin vahvistusta vaille ja 2 vaille toisen sopimuspuolen ratifiointia. Kansainvälisistä neuvotteluista toistaiseksi sanotaan olevan varsin vähän hyötyä. Mr. Mills lisäksi varsin purevasti huomauttaa, että kokemus on osoittanut lukuisten demokraattisten jäsenten olleen ainakin yhtä innokkaita korkeiden tariffieräin kannattajia kuin konsanaan republikaanit, jos kysymyksessä on ollut asianomaisen demokraatin omassa valtiossa tuotetut tavarat.

Kun istuntokautena toisensa perästä on huomannut viimeksimainitun väitteen mukaisia ilmiöitä on taipuvainen epäilemään tulisiko demokraattisen presidentin valitseminen suurestikaan muuttamaan Yhdysvaltain tariffipolitiikkaa. Tariffihan säädetään kongressissa ja voi aikaisempain kokemusten perustalla otaksua että vähemmistönäkin olevat republikaanit saisivat riittävästi lisä-ääniä demokraattiselta taholta saattaakseen korkeaa suojelua koskevan ehdotuksen kulloinkin päätökseen. Näin ollen näyttää todennäköiseltä että seuraava nykyisen tariffilain tuomitseva ohjelmakohta ei todellisuudessa tulisi paljonkaan merkitsemään:

"Me tuomitsemme hyljättävänä Hawley-Smoot'in tariffilain, jonka prohibitiiviset määräykset ovat aiheuttaneet kustotoimenpiteitä enemmän kuin 40 muun maan taholta, synnyttäneet kansainvälistä taloudellista vihamielisyyttä, vaikuttaneet turmiollisesti ulkomaankauppaan, karkoittaneet tehtaitamme muihin maihin, riistäneet Amerikan maanviljelijältä hänen ulkomaiset markkinansa ja enentäneet hänen tuotantokustannuksiaan."

Ulkopolitiikasta ohjelma sisältää suomennettuna seuraavanmuotoisen kohdan:

"Ohjelmaamme kuuluu luja ulkopolitiikka, johon sisältyy: Rauha koko maailman kanssa ja kansainvälisten riitaisuuksien selvittäminen välitystuomiotietä; sekaantumattomuus muiden kansojen sisäisiin asioihin; sopimusten loukkaamattomuus ja hyvä tahto ja hyvä usko rahallisten sitoumusten noudattamisessa; liittyminen maailmantuomioistuimeen, ehdotetuin varauksin; sodan hylkäämistä kansallisen politiikan välikappaleena tarkoittavan Parisin sopimuksen tehostaminen määräyksillä, joiden mukaan neuvotteleva konferenssi on kutsuttava koolle siinä tapauksessa, että sopimuksia uhataan loukata; kansainvälinen sopimus asevarustusten supistamiseksi; ja yhteistyömintä läntisen pallonpuoliskon kansojen kanssa Monroen doktriinin hengessä ylläpitämiseksi."

Kantansa ulkomaisten velkoihin demokraattinen puolue lausuu seuraavin sanoin:

"Me vastustamme niiden velkojen mitättömäksi julistamista, joita Yhdysvalloilla on saatavana muilta kansoilta."

Siitä ilmenee että ne toiveet, joita Euroopassa on haudottu, että demokraattinen voitto tietäisi vapaamielisempää Amerikalaisista politiikkaa velkakäytöksessä, julistetaan turhiksi. Puolueen kanta on yhtä pitävä ennustelujen kanssa, joita jo parin vuoden aikana on asiantuntevalla taholla esitetty.

Vanhoista traditioista poiketen ehdokasvaalin tulos julistettiin vielä puoluekokouksen yhteydessä Mr. Roosevelt'ille, joka tarkoitusta varten lentokoneella saapui Chicagoon. Hän tilaisuudessa esitti vastauspuheensa, jossa hän asetti taloudelliset kysymykset etualalle.

Varsinainen vaalikampanja tavanmukaisesti alkanee vasta elokuun loppupuolella. Nyt jo huomaa kuitenkin selvästi, ettei Mr. Roosevelt'in kandidaatiksi tuleminen ainakaan täällä Idässä ole lisännyt innostusta. Merkit viittaavat päinvastoin siihen, että eräs republikaaninen johtomies ei ollut kaukana oikeasta käsityksestä hänen kutsuessaan Mr. Rooseveltia jumalan lahjana republikaaniselle puolueelle. Varapresidentti/ ^{-ehdokas} Garner on myös harkitsemattomilla lausunnoilla tarjonnut vastustajille oivallisia hyökkäys-aiheita.

Republikaanien taktiikka ainakin Idässä tulee ilmeisesti pääasiassa olemaan demokraattien ehdokkaan maalailemista radikaaliksi, epävarmoihin kokeiluihin taipuvaksi mieheksi. Viimemainitussa suh-

teessa nojaututaan Mr. Rooseveltin aikoinaan esittämään lausuntoon, jonka mukaan nykyaika vaatii rohkeata kokeilua.

Demokraattien taktiikka on jo vuosikausien kuluessa ollut pääasiassa nykyisen hallituksen kykenemättömäksi kuvaamista ja pulajan vaikeuksien sälyttämistä hallituspuolueen niskoilille. Siitä päätellen, että tämä sama sävy esiintyy varsin räikeänä heidän lyhyen puolueohjelmansakin alkupuolella, tällainen hyökkäily tulee saamaan keskeisen aseman demokraattien vaalikampanjassa.

Demokraateilla, heidän kerrankin ollessa vastustuspuolueena suuren pulan aikana, on nyt sillä perustalla oivalliset edellytykset. Mutta kaikki ennustelu vaalien tuloksesta on tietenkin toistaiseksi mahdotonta. Pienikin taloudellisen tilanteen paraneminen lähikuukausina voi heikentää demokraattien toiminnan pohjaa varsin huomattavasti.

L. A. Ström

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: *F.*

OSASTO: *Cg.*

ASIA: _____

Washingtonissa olevan lähetystön rap. 13.

Ministeri Istron.

1/xi 1932.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
WASHINGTON, D. C.

Marraskuun 1 p. 1932

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
20 1148/ae.	32	
16/XI.32.		
5	08.	

Herra Ulkoasiainministeri:

Minulla on kunnia lähettää tämän vuoden raporttini
no. 13, joka koskee

Sotavelkain järjestelykysymystä

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, mitä
suurimman kunnioitukseni vakuutus.

A. Åström

Vapaaaherra A. Yrjö-Koskinen
Ulkoasiainministeri
Helsinki

SUOMEN WASHINGTON- ISSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 13

Washingtonissa 1 p:nä marras-kuuta 1932

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
20/148 h.e.	D. 10	82
16/xi.32	LIIE	
5	Og	

Asia: Sotavelkain järjestämis-
kysymys.

Kirjelmissäni 1624 ja 1775 esitettyjen presidentti Hooverin lausuntojen ja kirjelmässä 1687 mainitun valtionvarainsihteri Millsin lausunnon lisäksi mainittakoon tilanteen valaisemiseksi, että niin valtiosihteri Stimson kuin alivaltiosihteri Castle ovat viittailleet yhä edellyttävänsä keskusteluja veloista tulevan tapahtumaan heti vaalien jälkeen.

Tshekkoslovakian ministeri kertoi saaneensa hallitukseltaan tehtäväksi Yhdysvaltain hallitukselle ilmoittaa, että rasittuneen budjettitilanteen johdosta sen olisi miltei mahdoton suorittaa jouluun 15 p:nä maksettaviksi lankeavia erä, sekä pyytämään että maksumuutokset lykättäisiin. Ennenkuin hän valtiodepartementissa asiasta keskusteli, hän oli epämuodollisesti ottanut asian puheeksi Mr. Millsin kanssa. Tämä oli sanonut, että koska hallituksella ei ollut mitään valtuuksia keskustella asiasta, vastaus varmasti olisi hylkäävä. Tämän tositalanteen huomioonottaen Tshekkoslovakia on, kuten muutkin maat, asettunut odottavalle kannalle, odottaen mitä päävelalliset Iso-Britannia ja Ranska asian suhteen tekevät.

Ranskan ambassadööri on kertonut Ranskassa liikkeelle pannusta pyrkimyksestä jälleen eroittaa sodan jälkeen syntyneet varastojen

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen

- 1) Tavallinen.
 2) Tavallinen ja lisäksi lle.
 3) Ei tiedoituksiin.
 4) Ei tiedoituksiin, mutta lle.

ostoista aiheutuneet velat varsinaisista sotaveloistaan. Hän on jyrkästi neuvonut tällaista järjestelyä vastaan, koska se vain sotkisi asioita kun nuo sodanjälkeiset velat kerran on voimassaolevassa sopimuksessa yhdistetyt sotavelkoihin. Kirjelmäni 1624 liitteenä lähetetyn promemorian sivulla 5 olen maininnut Ranskan aikaisemmin ottaman mainitunlaisen kannan merkityksestä muiden maiden sodanjälkeen tehtyjen velkain järjestämiselle. Jos se nyt palaisi jälleen tuolle kannalle voi edellyttää siitä syntyvän muille velallismaille vaikeuksia. Mainitun ambassadöörin oma käsitys on ettei Ranska tule maksuja joulukuun 15 p:nä suorittamaan. Budjettitilanne pakoittaisi hankkimaan tarkoitukseen tarvittavat varat lainanotolla, ja sen sanotaan nykyhetkellä olevan arveluttavaa.

Ison-Britannian suhteen lehdissä lokak. 15 p:nä oli United Press'in levittämä kirjoitus, jossa väitettiin Englannin varustautuvan maksun suorittamiseen m.m. keräämällä tarkoitukseen tarvittavaa kultaa. Tämä tieto pian senjälkeen julistettiin täysin perättömäksi. Näin ollen saa edellyttää Ison-Britannian kannan asiassa olevan sellaisen, jollaiseksi sen voi päätellä siitä, ettei budjettiin oletettu mitään tarkoitukseen käytettävää erää. Punnan viime aikoina ilmennyt heikkous ei sekään pane päättelemään että Iso-Britannia suunnittelisi maksujen suoritusta.

Sekä Ison-Britannian että Ranskan kannasta voitane parhaiten saada tietoja Lontoosta, Pariisista ja Genevestä.

Mitä presidentti Hooverin vaalipuheissaan esittämään ajatuksen tulee, että ehtojen lievennys tulisi kysymykseen vain Amerikan talouselämälle, varsinkin maataloudelle, hankittavia erikoisetuja vastaan, (katso kirj. 1624 ja 1775) ennen mainittu United Pressin kirjoitus kosketteli sitäkin, mainiten departementteissa valmistettavan suunnitelmaa tarkoitusta varten. Tämän mukaan velkamaksuja hyvitettäisiin prosenttiluvuin, jotka riippuisivat Amerikan tuotteiden tuonnin lisääntymisestä siten että prosenttiluku olisi korkein maataloustuotteiden tuonnin asianomaiseen maahan lisääntyessä. Millään taholta ei ole ollut saatavissa vahvistusta mainitunlaisten suunnitelmain olemassaolosta, joten toistaiseksi on varmintä pitää

niitä sanomalehtikirjoittajan omina keksintöinä.

Täkäläiset diplomaatit tuntuvat yleensä pitävän presidentti Hooverin esittämiä ehtoja absurditeettinä, ottaen huomioon, että useimmat velallismaat ovat maatalousmaita, joiden on suojattava omaa maatalouttaan. Olisihan niinollen aivan nurinkurista, jos ne suostuisivat siihen, että velkamaksujen lyhennystä vastaan järjestettäisiin amerikalaiden tuotteiden dumpinkia niiden markkinoilla. Toisin sanoen, että ne ikäänkuin itse maksaisivat palkintoja oman maatalouden markkinain pilaamisesta.

Tässä mainittakoon vielä eräs aikaisemmin mainitsematta jäänyt tapaus, joka tavallaan epäsuorasti luo valaistusta tilanteeseen. Syyskuun lopulla Saksan oli Mixed Claims Commission'in päätöksen mukaisesti suoritettava Yhdysvalloille lähes kahdeksaan miljoonaan dollariin kohoava erä amerikalaiden miehitysjoukkojen aiheuttamista kustannuksista. Maksu jätettiin yksinkertaisesti suorittamatta. Lainamarkkinoilla yleisöltä otettujen lainain maksut Saksa suorittaa täsmällisesti. Tämän asian yhteydessä on mielenkiintoista, että valtioiden välisen velan maksun laiminlyönti ei välittömästi tullut näkyviin rahamarkkinoilla otettujen lainain noteerauksissa.

Edellä esitetyistä seikoista käy ilmi, että tilanne edelleenkin on sama kuin aikaisemmin, sikäli että kaikki ovat odottavalla kannalla presidentin vaalin tuloksia odottaessa. Jos republikaanit voittavat, voi edellyttää jonkulaista keskustelua johtavien velallismaiden kanssa syntyvän. Jos demokraatit voittavat (mikä yhä näyttää todennäköisimmältä) on luultavaa, ettei republikaanien hallitus mitään ratkaisevaa kantaa asiassa ota toimikautensa viimeisinä kuukausina, vaan kysymys jää riippumaan siksi kunnes uusi hallitus, maaliskuun 4 p:nä toimeen astuttuaan, saa aikaa ja tilaisuutta kantansa määräämiseen.

L. Åström

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Oq.

ASIA:

Washingtonissa olevan lähetystön rapo. no 14.

Ministeri Astor.

15/xi 1932.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
WASHINGTON, D. C.

Marraskuun 17, 1932

N:o 2029

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
22 148 ka.	32
30/11-32	
5 Cg.	

Herra Ulkoasiainministeri:

Minulla on kunnia lähettää tämän vuoden raporttini
no. 14,

Taphtuneesta presidentinvaalista ja demokraattisista
suunnitelmista tariffiin nähden.

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, mitä suurim-
man kunnioitukseni vakuutus.

L. Atröm

Vapaaaherra A. Yrjö-Koskinen
Ulkoasiainministeri
Helsinki

WASHINGTON, D.C. SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 14

Washingtoni ssa 15 p:nä marraskuuta 1932

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
22/11/32	ae.	1932
30/11-32		LII
5	eg.	ADA

Asia: Tapahtuneesta presidentin-
vaalista ja demokraattis-
ta suunnitelmista tariffiin
nähden.

Olen kuullut vaalitaistelun aikana varsin optimististen demokraattien vaalin tapahduttua lausuvan yllätyksensä Mr. Rooseveltin saavuttaman voiton suuruudesta. Demokraattinen puolue ei ole koskaan ennen saavuttanut niin loistavaa voittoa. Tämän päivän New York Times esittää eiliseen mennessä lasketut tulokset (9,518 äänestysalueen äänten vielä puuttuessa) seuraavasti: Roosevelt 21,115,523 ääntä; Hoover 14,960,713. Siis Rooseveltin äänten enemmyyks 6,154,809 laskettujen äänten ollessa 36,7 miljoonaa.

Kaikki tiesivät presidentti Hooverin suosion suuresti kasvaneen kongressin viime istuntokauden aikana, jolloin hän pontevasti ohjasi lainsäädäntöelimen toimintaa suurempaa asiallisuutta kohti. Kongressin hajaantumisen jälkeen selvästi huomattavat taloudellisen tilanteen paranemiseen viittaavat merkit sekä presidentti Hooverin vaalitaistelun viime vaiheessa osoittama taistelukyky, synnyttivät uusia toiveita republikaaneissa. Nyt kuulee lausuttavan Mr. Hooverin läheisten ystävienkin taholla, että vaalin tulos viittaa siihen, ettei Mr. Hoover, jos vaali olisi tapahtunut 9 kuukautta sitten, olisi saanut ääniä kuin nimeksi.

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen ja kauppapoliittisille elimille.

- 1) Tavallinen. _____ lle.
 2) Tavallinen ja lisäksi _____ lle.
 3) Ei tiedoituksiin. _____
 4) Ei tiedoituksiin, mutta _____ lle.

asiantuntija-lausuntojen mukaan
Äänestäjät ovat, ~~äänestäneet~~ etupäässä pula-aikaa ja pula-
ajan hallituspuoluetta vastaan, ~~ei~~ varsinaisesti minkään määrä-
tyn politiikan puolesta. Suurten äänestäjämääräin tosin sanotaan
antaneen äänensä demokraateille näiden kieltolain kumoamiseen täh-
täävän ohjelman perustalla, mutta tämä ei kumoa voiton luonnetta
ennen kaikkea huonon ajan vastustuspuolueen voittona. Sama vastus-
tustunne on epäilemättä ohjannut äänestäjiä myöskin kongressivaa-
leissa ja osavaltioiden kuvernöörivaaaleissa. Nykyisessä kongres-
sissa demokraateilla jodi 8 äänen enemmistö edustajahuoneessa,
jonkun äänen puuttuessa enemmistön hallitsemiseksi senaatissa. Nyt
on täytevaalit korjanneet tuon vajanaisuuden jouluk. 2 p:nä kokoon-
tuvan senaatin demokraattisessa ryhmässä, ja uusi kongressi, joka
maaliskuun 4 päivän jälkeen muodostaa lainsäätäjäläinen, on vahvas-
ti demokraattien kontrolloima. Edustajahuoneessa enemmistö tulee
nyt käsillä olevain tietojen mukaan olemaan 50 paikkeilla, senaa-
tissa kuuden paikkeilla. Monet republikaanien vanhoista johtajista
kuten floor leader, senaattori Watson Indianasta; korkean tariffin
symboli, finanssikomitean puheenjohtaja Smoot Utah'ista; kiivas
taistelija Moses, New Hampshirestä, ja maahanmuuttorajoitusten esi-
puhuja par preference Jones Washingtonista, hävisivät vaaaleissa.

Joska puoluerajat eivät moniin aikoihin ole tärkeimmissä
kysymyksissä pysyneet selvinä ja joskaan ei voi edellyttää nytkään
tulevan niin käymään, koskapa demokraattien kannattajien joukossa
tällä kertaa on edustettu entistäkin runsaammin vastakkaisten nä-
kökohtain edustajia, vanhoillisista radikaalisiin, se seikka,
että hallituspuolueella on varma enemmistö molemmissa huoneissa,
tulee epäilemättä helpottamaan päätöksiin pääsemistä ja turhan tak-
tikoimisen välttämistä. Kun etevä valtiollinen ajattelija, nykyään
republikaaniseen New York Herald Tribuneen kirjoittava, demokraattei-
hinitsensä lukeva, Walter Lippman myöhään vaalitaistelun aikana lau-
sui kantansa Mr. Rooseveltiin nähden, hän erikoisesti korosti rat-
kaisevan tärkeänä seikkana sitä, että Rooseveltilla on paremmat edel-
lytykset kuin Mr. Hooverilla saada asioita läpi ajatuksi kongressissa

Maailma nyt kysyy millaisia muutoksia Amerikan politiikassa

tulee tapahtumaan maaliskuun 4 päivän jälkeen. Siihen ei kukaan, eivät edes demokraattien johtomiehet, voi vielä antaa lähitulkoonkaan tarkkaa vastausta. Pääkysymysten ratkaisu riippuu uuden kongressin kannanotosta. Mikä se tulee olemaan, on suuressa määrin arvoitus vielä toistaiseksi. On jo puheita siitä, että uusi presidentti tulisi kutsumaan uuden kongressin ylimääräiseen istuntoon pian maalisk. 4 p:n jälkeen (uuden kongressin vakinainen istuntohan alkaa vasta jouluk. ensimmäisenä maanantaina 1933). Jos eivät uuden kongressin jäsenet silloin vielä ole aivan varuillaan valitsijamiestensä reaktionien suhteen, voi käydä niinkuin oli käynyt Wilsonin aikana, että ensimmäisenä ylimääräisenä istuntokautena saadaan aikaan laajakantoisia, uudistusta politiikassa tietäviä päätöksiä. Mutta käy ehkä sitten taasen niin, että kongressin jäsenten jouduttua valitsijoidensa kanssa kosketukseen tuon istunnon jälkeen, vanhat syvään juurtuneet ennakkoluulot pääsevät taasen myöhemmissä istunnoissa jarruttavasti vaikuttamaan.

Jonkuverran osviittoja edessä olevasta suunnasta saa tieteenkin demokraattien puolueohjelmasta, jonka meitä kiinnostavia pääkohtia koskettelin raportissani no. 12. Lisää perustaa arvailuille löytää Mr. Rooseveltin vaalitaistelupuheista. Hän tosin enimmäkseen rajoittui puhumaan kauniita ylimalkaisuuksia. Senhän käsittää, kun ottaa huomioon, kuinka erilaisiin aineksiin hänen oli vedottava. Tuosta hänen taktiikastaan myös on se etu, ettei hän toimeen astuessaan ole sitoutunut tekemään montakaan tarkasti määriteltä asiaa, joten hän ei ole velvollinen yrittämään sellaista, minkä tosiasiat osoittavat mahdottomaksi. Koetan seuraavassa esittää muutamia viittauksia siitä, mihin demokraattinen hallitus toimikautenaan luultavasti tulee pyrkimään tariffiasianssa - mikäli tällä hetkellä tiedossa olevista lausunnoista voi tehdä päätelmiä.

Puolueen vaaliohjelmassa päämääräksi ilmoitetun "competitive tariff'in", kilpailu-tariffin, Mr. Roosevelt Sioux City'ssä pitämässään puheessa määritteli tariffina, "joka asettaa amerikalaiset tuottajat tasaveroisiksi markkinoilla (puts them on a market equality) ulkolaisten kilpailijoidensa kanssa, joka tasoittaa eroituksen tuotan-

tokustannuksissa". Demokraattien puolueohjelma neljä vuotta sitten määritteli kannan seuraavasti: "Todellisen eroituksen tuotantokustannuksissa kotimaassa ja ulkomaillapitää olla äärimmäinen kunkin tariffierän mitta". Näistä määritelmistä kiinnipitäen on jo taipuvainen päättelemään, että pitkälle meneviä tai yleisiksi muodostuvia alennuksia ei uuden demokraattisen hallituksen aikana ole odotettavissa. Lukuisain pääkilpailijaksi jonkun tavaran kaupan alalla leimattavissa olevien maiden valuutan alhaisuus jo tekee sen, että määritelmässä edellytetty "äärimmäinen raja" voi olla varsin korkea. Jos saa rakentaa johtopäätöksiä kokemuksista kahden viimeisen tariffilain säätämisen aikana, demokraattisen enemmistön taholla tulee varsin usein olemaan riittävästi jäseniä, jotka ovat valmiit kannattamaan nyt vähemmistöpuolueeksi jääneen republikaanisen puolueen ajamia korkeita tariffieriä eri tuotteille. Tosin eräs korkeita tariffeja usein äänestänyt demokraattinen senaattori hiljan lausui tehneensä sen republikaanisen systeemin aikana, koska se kuului järjestelmään, mutta tulevansa nyt tarkemmin pysymään periaatteissaan. Jos tämä lausunto kuvaa yleistä käsitystä hänen puolueensa taholla, selvä systeemin muutos voi tulla näkyviin. Epäilen sitä, kunnes mahdollisesti ilmaantuu enemmän aikaisempain kokemusteni kanssa ristiriidassa olevia tosiasiota.

Vaalitaistelussa tietenkin hyökkäiltiin nykyistä korkeaa tariffia vastaan. Niinpä Mr. Roosevelt ennen mainitussa Sioux Cityssä pitämässään puheessa lausui: "Luonnollinen asia, säädyttömän korkeat tullierät laiksi tullessa ehdotuksessa (Hawley Smoot'in "bill") on saatava alennetuiksi. Mutta meidän ei ole niitä alennettava alle osoitetun pisteen". Tämä osoitettu piste oli: "mitään tullia ei ole alennettava pisteeseen, jossa vahinkoa koituisi luonnollisille teollisuuksillemme".

Varsin merkillinen oli Mr. Rooseveltin Baltimoressa lokak. 25 p:nä antama vakuutus, että tarkoitus ei ollut alentaa maataloustuotteiden tulleja. "En tunne mitään liian korkeita maataloustuotteiden tulleja. Tarkoitukseni ei ole että näitä tulleja alennetaan". Kun pitää mielessä, että juuri maataloustullit ovat Keski- ja Etelä-Amerikan

maille kaikkein ärsyttävimpiä ja tuhoatuottavimpia ja aiheuttavat hankausta Kanadan ja eräiden Europankin maiden kanssa, käsittää että mainitun vakuutuksen noudattaminen rajoittaa "kaupan elvyttämiseksi" suoritettavien tullialennusten alan varsin ahtaaksi. Toisessa tilaisuudessa Mr. Roosevelt, vastaten senaattori Smoot'in tekemiin syytöksiin, nimenomaa vakuutti, ettei hän ole luvannut sokekeritullin alennusta.

Sioux Cityssä pitämässään puheessa Mr. Roosevelt lausui pitävänsä "ensimmäisenä ja toivottavimpana" menettelytapana tariffin alentamiseksi kansainvälisiä neuvotteluja, joissa Yhdysvallat suosuisivat "alentamaan jossain määrin joitakin tullieriä" tarkoituksella saavuttaa "ulkolaisten tullimuurien alentamista, jotta suurempi määrä meidän ylijäämästämme saadaan pääsemään ulkomaille". Myöhemmässä lausunnossa hän on ilmaissut käsittävänsä kestävän useita vuosia, ennenkuin alennuksia sopimustein saadaan järjestetyksi.

Toisena menettelytapana triffin alentamiseksi Mr. Roosevelt mainitsi seuraavan: "Demokraatit tarkoittavat saada aikaan tarpeellisen alennuksen käyttämällä tariffikomissionia". Hän viittasi tässä yhteydessä presidentti Hooverin vetolla mitättömäksi tehtyyn n.s. demokraattien tariffilaki ehdotukseen viime kongressikaudelta. Tämän ehdotuksen mukaan tariffikomissionin lausunnot oli esitettävä kongressille, eikä kuten nykyään, presidentille ja ehdotukset tullierien muuttamiseksi eivät olisi kongressin muutettavissa siten, että muiden tuotteiden tullieriä samalla korjailtaisiin. (Tällä viimemainitulla rajoituksella tietenkin tarkoitetaan estää se, että kustakin komissionin ehdotuksesta tulisi lähtökohta laajakantoisille lehmäkaupoille.)

"Luottaen uskon", Mr. Roosevelt lausui, "että sellaisen järjestelmän kautta tullierät muodostettaisiin niin kohtuullisiksi, että jäisi vähäsen tilaisuutta arvostelulle, tai edes virheiden löytämiselle..... Toivon että jokin sellainen muutos pian säädetään laiksi. Se on saava sydämellisen kannatukseni". Vaalikampanjan kuluessa ei ole näkynyt viittauksia aikomuksista äkkiä panna toimeen tariffilain uusiminen, vaan siis ainoastaan viitattu edellä

mainittuihin tariffin alentamismenettelytapoihin. Sekin puolestaan viittaa siihen, ettei suuria muutoksia tariffissa suunnitella. Eräs virkaveljeni jo sanoi hylänneensä suuret toiveensa ja toivovansa vain, että ainakin tariffilakia toimeenpanevain virkamiesten hävyttömyyksille sellaisina kuin ne viime aikoina ovat ilmenneet, (kts. esim. läh.kirjelmää no. 1954, 2/XI '32) asetetaan uuden hallituksen aikana varmat rajat.

Monet demokraattien johtajat ovat kyllä pontevammin kuin Mr. Roosevelt puhuneet kaupan suojamuurien alentamisen välttämättömydestä. Niinpä Owen D. Young New Yorkissa t.k:n 3 p:nä pitämässään puheessa lausui että kaupalle rakennetut muurit olivat hävitystä tuottavampia kuin aseistautuminen ja uhkasivat kansainvälistä rauhaa enemmän kuin tämä. "Ainoastaan kaupan palauttamisesta riippuu maailman sekä taloudellinen että yhteiskunnallinen pelastus", hän lausui. Jää nähtäväksi kuinka voimakkaina tällaiset virtaukset kongressissa esiintyvät nykyisen pulakauden painostuksesta. Sitähän ei vielä tiedä osoittautuuko niin, että aikaisempiin, toisenlaisina aikoina tehtyihin havaintoihin perustuvat päätelmät nykyoloissa ovat paikkansapitämättömiä.

Ulkopoliitiikasta ei demokraattien kampanjassa montakaan sanaa puhuttu, lukuunottamatta tariffin yhteyteen liittyvistä asioista. Ainoaksi perustaksi suunnan arvaamiselle jää vaaliohjelman lyhyt lausunto. (kts.rap.12).

Seuraavassa esitän lyhyen yhteenvedon demokraattien julkitulleesta ohjelmasta:

Yleisten töiden laajentaminen hätäapu-työn hankkimiseksi; päivä- ja tuntityön lyhentäminen hallituksen esimerkin mukaan; federaali- ja osahallitusten välillä tapahtuva koordineerattu työnvaihto.

Farmikiinnitysten tehokkaampi finanssiointi; maataloustuotteiden myyntiä koskevasta laista poistettava hintojen stabilisointia koskevat määräykset; maataloustariffit pysyttävä voimassa.

Tasapainoon saatettu budjetti; olut-vero; muita uusia

veroja ei määrättävä paitsi neljänhädän estämiseksi; ei elintarve- eikä vaatetusveroa; ulkomaisia lainoja ei pyyhittävä; valtion nykyisistä juoksevista menoista säästettävä 25 % hallituselinten uudestajärjestelyn ja tarpeettomien virastojen lakkauttamisen kautta; bonusmaksuja ei etukäteen suoritettava jollei valtion kassassa ole käteistä ylijäämää.

Pörssien ja muitten yhtiöiden osakkeita omistavien suuryhtiöiden säännöstely; arvopaperien liikkeelle laskeminen julkaisemalla lainaa koskevat tosiasiat; valtiodepartementin ylivalvonta ulkomaisten lainojen liikkeellelaskemisen suhteen lopetettava; Federal Reserve'n luoton käyttämistä keinottelutarkoituksiin rajoitettava; keksittävä nopeampia menettelytapoja suljettujen pankkien varojen realisoimiseksi.

Yleisöä palvelevien moottoriajoneuvojen ja valtioiden välisen voimansiirron säännöstely; rautateiden hallinnon alaisuuteen asettamista koskevien lakien tarkistus; yleisiä etuja palvelevien yritysten (public utility) taksojen määrittämisessä on sovellettava "varovaisten sijoitusten" periaatetta.

L. A. Ström

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA:

Washingtonissa olevan Lähetystön rap. no 15.

Ministeri Astori.

17/XI 1932.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
WASHINGTON, D. C.

Marraskuun 17 p. 1932

N:o 2031

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
NO	23/149 lae.	32
30 p. u. 32		
5	Cg.	

Herra Ulkoasiainministeri:

Minulla on kunnia lähettää tämän vuoden raporttini
no. 15, joka koskee

Sotavelkamaksujen lykkäyspyyntöjä.

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, mitä
suurimman kunnioitukseni vakuutus.

A. Yrjö-Koskinen

Vapasherra A. Yrjö-Koskinen
Ulkoasiainministeri
Helsinki

WASHINGTON, D.C: SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 15

Washingtoni ssa 17 p:nä marras kuuta 1932.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
23/11/32		
20/11/32	3	LII
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	CE	

Asia: Sotavelkamaksujen

lykkäyspyynnöt.

Vaalin tulosten käytyä selville, presidentti Hoover sähköitti yksityisesti kodistaan Kaliforniasta, Palo Altosta, voiton saavuttaneelle kilpailijalle onnittelunsa hänelle tarjoutuneesta tilaisuudesta palvella maata. Samalla hän lupasi kaikin tavoin olla avuksi yhteisen päämäärän edistämiseksi. Tämän tarjouksen Mr. Roosevelt vastauksessaan ilmoitti ottavansa vastaan. Ensimmäinen asia, josta presidentti Hoover pyysi saada neuvotella valitun presidentin kanssa, tuli demaan kysymys sotaveloista, joka tuli esille siten, että Iso-Britannia 10 p:nä päivätyssä nootissa ja Ranska samana päivänä päivätyssä memorandumissa, olivat pyytäneet Yhdysvaltain suostumusta sotavelkamaksujen lykkäämiseksi kunnes velkakysymys kokonaisuudessaan olisi saatu tarkastetuksi. Näiden asiakirjain sanamuodon, samoin kuin presidentti Hooverin Mr. Rooseveltille osoitetun kirjeen tekstin lähetin Ministeriölle kirjeen no. 2011 14/XI, liitteinä, ja detan että ne ovat Ministeriössä jäljennetty kysymystä harrastavain elinten tutkittaviksi.

Kirjeessään presidentti Hoover selostaa nykyistä tilannetta mainiten kongressille esittämänsä ehdotuksen lautakunnan perustamisesta selvittämään kysymyksiä, jotka voivat johtua siitä, että yksi-

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen

- 1) Tavallinen.
- 2) Tavallinen ja lisäksi lle.
- 3) Ei tiedoituksiin.
- 4) Ei tiedoituksiin, mutta lle.

tyiset velallismaat tilapäisesti pulan aikana eivät pystyisi velvollisuuksiaan täyttämään. Hän myöskin lainaa kongressin moratorium-asian yhteydessä tekemän päätöslauselman, joka sisälsi niemenomaisen selityksen, että on vastoin kongressin politiikkaa, että vieraiden maiden velkaa Yhdysvalloille julistettaisiin mitättömäksi tai vähennettäisiin, ja jossa lisäksi selvyudeksi lausuttiin, ettei päätöstä millään tavoin saisi niin tulkita että se viittaisi vastakkaiseen politiikkaan tai sisältäisi sivutarkoituksen jonakin aikana ottaa harkittavaksi muutosta täten julistetussa politiikassa.

Nähtävästi Englannin ja Ranskan esittämissä asiakirjoissa olevan viittauksen johdosta Hoover-Laval deklaratioon, presidentti Hoover kirjeessään korostaa, että kongressin selvästi ilmaistu kantaa osoittaa, etteivät Euroopan maiden keskinäiset sitoumukset ole voineet perustua mihinkään vakuutuksiin Yhdysvaltain puolelta. Toisin sanoen presidentti ilmeisesti täten tahtoo saada sanotuksi, että Euroopan maat tietävät, ettei hänellä ole ollut valtuuksia minkään sitovain vakuutusten antamiseen, koskapa kuten tunnettua, asia riippuu kongressin, eikä hänen päätösvallastaan. - Tätä tosiasiaa silmälläpitäen herää mielessä kysymys, oliko tuo Hoover-Laval deklaratioon viittaaminen psykologisesti oikein laskettu, nyt kun sekä uusi presidentti että kongressin molemmat huoneet ovat demokraattisia. Voihan helposti käydä niin, että voitettuun presidenttiin viittaus vain vahvistaa vastustusta.

Olen aikaisemmin eri yhteyksissä tiedoittanut, että demokraatit vaaliohjelmassaan asettuivat endottoman kielteiselle kannalle sotavelkain järjestelyn suhteen. Vaalitaistelun aikana asiaa kosketeltiin aivan vähän, ja samassa kielteisessä hengessä. Heinäk. 30 p:nä Mr. Roosevelt pitämässään radiopuheessa kosketteli Lausannen kongressin tuloksia lausuen:

"Se vaara nyt on tarjolla että ne (velallismaat) nyt kääntävät yhteisen rintaman meitä vastaan. Tämä johtuu, käsitän, ei niinkään paljon veloista, jotka ne ovat meille velkaa, kuin meidän kaupalle asettamistamme suojamuureista, jotka tekevät probleemin niin

vaikeaksi. Velat eivät tule muodostamaan probleemia - meidän ei tarvitse niitä antaa anteeksi - jos olemme realisteja, järjestäen keinoja, joilla maksujen suoritus on mahdollinen voittojen kautta, jotka syntyvät uudelleen elpyvästä kaupasta.... Meidän politiikkamme on julistautunut velkain maksamisen puolesta, mutta samalla se puoltaa alennettuja tariffeja ja kaupan elpymistä, jonka kautta avataan tie maksuille."

Varapresidentti-ehdokas Garner myöskin lausui käsityksensä, että sotavelka probleemi oli yksinkertaistutettavissa oikeudenmukaisella tariffipolitiikalla. "Meidän on alituisesti oltava valveilta kasvavalta näyttävän, eurolalaiselta ja amerikalaiselta taholta tulevan, velkain poispyyhkimistä tarkoittavan painostuksen suhteen". Monet demokraattien johtomiehet ovat ilmaisseet vastakkaisen kannan. Niinpä Newton D. Baker jo 1926 puhui velkain pyyhkimisen puolesta. Kuvernööri Ritchie ennusti heinäk. 24 p. 1931 ettei velkoja Hoover-moratorion jälkeen maksettaisi vanhoilla perusteilla. Alfred E. Smith ehdotti viime keväänä, että velat olisi vaihdettava kauppaetuihin, ilmaisten vakauksen ettei velkoja muussa tapauksessa maksettaisi. - Mikäli demokraattisesta puolueesta on puhe, sen kanta on selvä.

Kuvernööri Roosevelt, ollen lievästi vilustuneena, vastasi suostuvansa henkilökohtaisella, epämuodollisella tavalla keskustelemaan tästä mielestään republikaanien huolehdittavasta asiasta kun hän parannuttuaan ja välttämättömät virka-asiansa toimitettuaan Washingtonin kautta matkustaisi lepäämään Etelän eräälle terveyslähteelle. Arvellaan tapaamisen tulevan tapahtumaan ensi viikon puolivälissä.

Toissapäivänä Belgia jätti memorandumun, jossa se Ison-Britannian ja Ranskan demarcheihin viitaten pyysi maksun lykkäystä. Memorandumin sanamuoto lähetetään kirjeen no. 2032 liitteenä.

Presidentti Hoover palasi eilen matkaltaan Washingtoniin. Mitään varmaa ei vielä ole ehtinyt vuotaa ulos hänen keskusteluitaan tšekäläisten virkamiestensä kanssa. Tilanne on niin ollen yhä täysin epäselvä.

Lehdet sisältävät suuren määrän kongressin johtajien esittämiä lausuntoja. Mainittakoon tässä muutamia.

Senaatin ulkoasiainvaliokunnan tuleva puheenjohtaja, senaattori Swanson, joka on ollut Mr. Rooseveltin läheinen kuliissientakainen neuvonantaja vaalitaistelun aikana, ja josta luullaan tulevan vaikutusvaltaisen ulkomaita koskevien asiain neuvonantajan, on eilisen New York Timesin mukaan lausunut vastustavansa velkain pyyhkimistä ja ilmoittanut olevansa vakuutettu, ettei kongressi hyväksyisi jouluk. 15 p:n maksujen lykkäystä.

Edustajahuoneen demokraattien johtaja, josta luultavasti tulee puhemies Garner'in jälkeen, on saman lehden mukaan lausunut olevansa muuttumattomasti aina lainatilanteen muuttamista vastaan. "Tämä moratorioasia on mitä naurettavin asia, eikä ole vähintäkään mahdollisuutta että tämä tai mikään myöhempi kongressi sitä hyväksyy". Kuitenkin hänen kerrotaan myöhemmin sanoneen, että hän olisi valmis harkitsemaan velkain alentamista tariffialennuksia vastaan. Hän ei sanonut ottavansa varustusten vähennystä lukuun mahdollisena velan alennuksen korvauksena.

Kaikki kolme toistaiseksi demarcheja tehnyttä maata esittävät reparatiomaksujen lykkäystä pääperusteena.

Mikäli virkaveljiltäni olen kuullut, odotetaan lähipäivinä Puolan ja Tšehkoslovakian demarcheja. Molemmille reparatiomaksut ovat merkinneet varsin vähän, joten niiden on koetettava keksiä muita argumentteja.

L. A. Swanson

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: *F.*

OSASTO: *C8*

ASIA: _____

Washingtonissa olevan lähetystön rapo. n:o 16.
Ministeri Astor.

28/xi 1932.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
WASHINGTON, D. C.

N:o 3101

Marraskuun 28 p. 1932

25 mg. ke. 32	
12/12-32	
5	Ca

Herra Ulkoasiainministeri:

Minulla on kunnia lähettää oheisena tämän vuoden
raporttini no. 16, joka koskee
Sotavelkakysymyksen asemaa tällä hetkellä Washingtonissa.
Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, mitä suurimman kunnioitukseni vakuutus.

L. Aho

Vapaaherra A.S. Yrjö-Koskinen
Ulkoasiainministeri
Helsinki

Salainen.

WASHINGTON, D.C.: SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 16

Washington, D.C.: ssa 28 p:nä marras kuuta 1932

KOKOAJA		D. D. 32	
25/11/32		LIL	
12/12.32	3		
5	Ca.		

Asia: Sotavelkakysymyksen asema
tällä hetkellä Washingtonissa.

Raportissani no. 15 mainitsemani presidentti Hooverin ja maaliskuun 4 p:nä presidentiksi tulevan Mr. Rooseveltin tapaaminen oli tiistaina t.k:n 22 p:nä. Saman päivän iltana Mr. Roosevelt tapasi puolueensa johtomiehiä ja seuraavana päivänä Valkoisessa talossa oli neuvotteluja kongressin johtomiesten kanssa. T.k:n 24 p:nä sanomalehdet julkaisivat presidentti Hooverin selityksen kannastaan velkakysymykseen nähden. Tämän lausunnon sanamuoto on lähetetty kirjeen no. 2100 liitteenä. Käännettäköön siitä tähän ne neljä kohtaa, joissa periaatteellinen kannanotto määritellään:

1. Nämä velat syntyivät ja asetettiin lainaajien epäilemättä hyvässä uskossa tekemän ehdotuksen sekä Yhdysvaltain hallituksen edellytyksen perustalle, että ne ovat todellisia lainoja, jotka maksetaan takaisin. Ilman tätä edellytystä voitaneen tuskin olettaa, että Yhdysvaltain hallitus olisi myöntänyt näitä lainoja niin suuressa määrässä. Me olemme koko ajan olleet sitä mieltä, että nämä vapaaehtoiset sitoumukset on lunastettava täyteen määräänsä, mikäli ei molemminpuolisesti toisin sovita. Tämä on kaikkien kansainvälisten sitoumusten ylläpitämisen perusajatus ja sitäpaitsi oleellista koko sille luotto- ja luottamusrakennelmalle, josta nykyaikainen taloudellinen elämä riippuu.

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen

- 1) Tavallinen. _____
2) Tavallinen ja lisäksi _____ lle.
3) Ei tiedoituksiin. _____
4) Ei tiedoituksiin, mutta _____ lle.

2. Yhdysvaltain hallitus on alusta alkaen ollut sillä kannalla, että se neuvottelee jokaisen velallismaan hallituksen kanssa erikseen, koska selvästi erilaiset olosuhteet liittyvät kuhunkin eri tapaukseen. Tämä käsityskanta on useampaan otteeseen selitetty jokaisen asianomaisen vieraan maan hallitukselle, sekä lainoja annettaessa että niitä sittemmin järjesteltäessä eri velallisten kanssa.

3. Velkoja järjesteltäessä kussakin eri tapauksessa otettiin huomioon jokaisen eri velallismaan taloudellinen tila ja maksukyky. Niiden maksujen nykyinen arvo, jotka Yhdysvalloilla on saatavana lainoja annettaessa asetettujen ehtojen mukaan, alkuperäisissä sopimuksissa määrättyllä 5 prosentin korolla, osoittaa, että niiden kokonaisarvosta on suostuttu alentamaan 30 - 80 prosenttia.

4. Siitä ajasta alkaen, jolloin nämä Yhdysvalloille suoritettavat velat syntyivät, on Yhdysvaltain hallitus johdonmukaisesti vaatinut, että niistä on neuvoteltava kokonaan erillään sodan aiheuttamista reparatiovaatimuksista."

Lausunnossaan presidentti Hoover myöskin viittasi vaalitaistelun aikana esittämäänsä ajatukseen, että muullainen kouraantuntuva korvaus, kuten amerikalaisen työn ja maatalouden tuotteiden markkinain laajentaminen, voi Yhdysvalloille tuottaa suurempia etuja kuin käteismaksut. Hintain ja kaupan tervehtymiseen johtavia keinoja ehkä tutkimusten avulla selvitetään olevan muitakin, hän arveli ja nämä keinot ehkä avaavat mahdollisuuksia kurssivaikkeuksien voittamiseksi. Hän lisäksi viittasi aseista riisumiskonferenssiin ja odotettavissa olevaan taloudelliseen konferenssiin tilaisuuksina, joissa voitaisiin keksiä teitä joita kannattaa tutkia.

Presidentti Hoover edelleen ilmoitti kannattavansa erityisen elimen muodostamista velkatilanteen tutkimiseksi esittäen ajatuksen, että tällaisen elimen jäsenet olisi valittava niin, että jotkut heistä olisivat identtisiä taloudellisen konferenssin delegaattien, toiset aseistariisumiskonferenssin delegaattien kanssa.

Ainoa presidentti Hooverin lausunnon kohta, joka viittasi jonkulaisiin mahdollisuuksiin joulukuun 15 p:nä lankeevien maksujen

järjestämiseksi, koski vain sellaisia maita, joille kurssi-arvon lasku ja maailmankaupan yleinen väheneminen ovat tehneet mahdolltomaksi välittömään suoritukseen tarvittavan maksun siirtämisen dollareissa, ilman että siitä koituisi molemminpuolisia vahinkoja. Sellaisissa tapauksissa hän sanoi Yhdysvaltain hallituksen ottavan harkittavakseen ehdotuksen, että joulukuulla maksettava suoritus suoritettaisiin Yhdysvaltain tilille vieraassa valuutassa, suoritettavaksi valuuttakurssitilanteen salliessa eri aikoina. Mutta noiden ulkolaisten valuuttain arvosta pitäisi antaa takuut. Jos tällaiset tapaukset saatetaan Yhdysvaltain tietoon, presidentti ilmoitti ne esittävänsä kongressille nopeita toimenpiteitä varten, mutta hän sanoi samalla että hänen täytyy vaatia, että olemassa olevia sopimuksia on noudatettava kunnes asianmukaisesti valtuutetut asianomaisten hallitusten edustajat ovat päättäneet niitä lieventää.

24 päivän sanomalehdet julkaisivat myöskin Mr. Rooseveltin lausuman. Huomautettuaan aluksi, että Englannin, Ranskan ja muiden valtioiden välittömästi esittämät kysymykset synnyttävät edesvastuun, joka hänen mielestään kuuluu nykyiselle hallitukselle ja kongressille, hän ilmoittaa hyväksyvänsä presidentti Hooverin neljä ylempänä käännettyä periaatetta. Mutta hän ilmoittaa olevansa eri mieltä presidentti Hooverin kanssa elimeen nähden, jonka Amerikan puolelta olisi velkakysymyksestä keskusteltava vieraiden valtojen edustajien kanssa. Mr. Roosevelt ilmoittaa kannattavansa neuvottelujen käymistä tavallista diplomaattista tietä, siis ilman että tarkoitusta varten järjestettäisiin kongressin valtuuttama erityinen valtuuskunta. Hän sanoo käsittävänsä kannattamastaan menettelystä olevan sen edun, että mikä velallinen tahansa voi milloin tahansa Yhdysvaltain hallitukselle ilmoittaa uusista olosuhteista ja toisasioista, joilla on vaikutusta valkatilanteen johonkin puoleen.

Presidentti Hoover on myöhemmin ilmoittanut Mr. Rooseveltin kannasta riippumatta pysyvänsä omassaan, jonka mukaan hän siis tulee kongressille ehdottamaan erityisen neuvotteluelimen perustamista.

Tshekkoslovakia esitti maksunlykkäystä pyytävän nootin 21 p:nä, ja seuraavana päivänä Puolan ambassadööri teki vastaavan demarchen

keskustelemalla asiasta valtiodepartementissa ja jättäen lyhyen memorandum. Tšhekkoslovakian nootista on jäljennös kirjeen no. 2100 liitteenä. Siitä ilmenee että argumentteina käytettiin, paitsi viittausta velka-asian vaikutukseen yleiseen taloudelliseen tilanteeseen, maataloustuotteiden hintain laskun sekä raha- ja luototilanteen aiheuttamaa vaikutusta Tšhekkoslovakian asemaan suurena vienti ja saamisia omistavana maana. Tilannetta sanottiin parhaiten todistavan tavaton ulkomaankaupan lasku, joka parafysoi kaikki yritykset vastata alituisesti kasvavista ulkomaisen rahan määräisistä sitoumuksista. Kaikesta tästä on vastakkaiseen suuntaan käydyistä ponnisteluista huolimatta ollut seurauksena välttämätön budjettivajaus. Puolan demarchen sisällöstä minulla ei ole yksityiskohtaisia tietoja. En nimittäin oletta, että Puola on esittänyt kaikellaisia ylimalkaisuuksia, joista Puolan ambassadööri minun hänen kanssaan viimein keskustellessa mainitsi. Hän m.m. viittasi siihen, että velkahan oli saadusta hätäavusta josta Amerikka aikoinaan lämpimästi kiitettiin.

T.k:n 23 p:nä valtiosihteeri Stimson vastasi Englannin ja Ranskan nooteihin. Niiden sanamuoto on lähetetty kirjeen no. 2100 liitteinä. Nootit sisältävät pääasiallisesti sen mikä sisältyi presidentti Hooverin aikaisemmin selostamaani lausuntoon. Joulukuun 15 p:nä maksettaviksi lankeevien suoritusten suhteen kieli on hyvin selvää. Ilmoitetaan yksinkertaisesti ettei Yhdysvaltain hallituksella ole valtuutta maksun lykkäyksen myöntämiseen ja ettei sille ole esitetty sellaisia tosiasioita, joita se voisi esittää kongressille toivossa, että asiaa siellä harkittaisiin myönteiseen suuntaan. Loppu kappale molemmissa nooteissa sisältää seuraavaa: "Amerikan hallitus ja kansa panee niin suuren merkityksen alkuperäisten sopimusten voimassa pitämiseen suorittamalla joulukuun 15 p:nä maksettavaksi lankeevan maksun, että se painaa paljon enemmän vaa'assa kuin kaikki nyt näkyvissä olevat syyt maksun lykkäämiseksi, ja suorituksen kautta mahdollisuudet tyydyttävään koko velkakaksymyksen käsittelyyn mielestäni suuresti lisääntyisivät."

T.K:n 26 p:nä v. t. valtiosihteeri Castle osoitti Puolan am-

bassadööriille ja Tšhekkoslovakian ministerille samallaiset nootit. Ne olivat lyhennettyjä aikaisemmin mainittujen noottien variantteja joulukuun maksua koskevain loppulauseiden ollessa samallaisia kuin edellä on selostettu.

Joskin on oletettavissa, että Yhdysvaltain hallituksen asian nykyisessä vaiheessa ilmaisema jyrkkä kanta on osaksi ele kongressiin ja amerikalaiseen yleisöön päin, ei enää näytä olevan suurtakaan mahdollisuutta, että joulukuun 15 päivän maksuja saataisiin lykättyiksi tai edes ulkolaisessa valuutassa suoritetuiksi muutoin kuin maksukyvyttömyyttä osoittamalla. Kongressin jäsenten julkisuudessa esiintyneet lausunnot ovat olleet yleisesti jyrkän negatiivisia ja yleinen mielipide näyttää tällä hetkellä entistäkin kiihtyneemmältä. Yksinpä Washingtonissakin liikkeessään joutuu tuon tuostakin kuulemaan aivan kiukkuisia lausuntoja.

Olen ylläpitänyt yhteyttä asiasta intresoitujen virkaveljieni kanssa, ja he tietävät yhtä vähän positiivisia tosiasioita kuin minäkin.

Onhan mahdollista, että Englanti saa asiansa vielä jollain tavoin järjestetyksi, mutta se on vielä tietämätöntä. Edellytetään ettei se jätä maksua suorittamatta, jos asiasta ei sopimusta synny. Ranskan suhteen tilanne voi muodostua kompliseeratuksi. Pidetään varsin mahdollisena, ettei Ranskan edustajahuone tule myöntämään tarkoitukseen tarvittavia varoja, ja ettei maksua sentähden ehkä tulla suorittamaan. On luultavaa, että jotkut maat eivät pysty maksuun suorittamaan. Tšhekkoslovakian ministeri lausui edellyttävänsä hänen hallituksensa tulevan pitämään varansa, että se pystyy maksamaan, jollei odottamatonta muutosta tilanteessa tapahdu.

Voitane pitää jokseenkin varmana, että jonkulaisia keskusteluja velkatilanteesta yleensä tulee tapahtumaan pitkin talvea, ja että asia tulee maaliskuun 4 p:n jälkeen varsinaisesti esille, jollei sillävälin jo aivan odottamattomia maailmassa tapahdu.

Reportissani no. 13 mainitsemastani Saksan maksun laiminlyömisestä on syytä lisätä, että saksalaiset olivat sopimuksen määräämänä aikana kesällä ilmaisseet aikovansa lykätä maksun suorittamisen, mutta Treasuryn taholta oli luovuttu ilmoitusajan vaatimisesta. Näin

ollen tuo syyskuun lopulla yksinkertaisella maksamatta jättämisellä näyttävä tilaisuus joutuu jonkuverran toiseen valoon.

Kun Suomen velka Yhdysvaltain hallitukselle on siksi pieni, sekä absoluuttisesti, että suhteessa Suomen muihin dollarivelkoihin, ja koska täytyy edelleenkin olettaa, että sotavelkoja koskevat asiat säilyvät yleisön mitä suurimman harrastuksen kohteena ja siis muodostavat sanomalehtien ja uutistoimistojen laajalle levittämää aineistoa, näyttää edelleenkin siltä, kuin Suomella ei olisi mahdollisuutta "luottorekordiaan" tuntuvasti vahingoittamatta ottaa asiaa edille sen nykyisessä vaiheessa ollen. Jollei Suomessa ole keksitty vaarattomia argumentteja, jotka asettavat asian toiseen valoon, näyttää siltä kuin meidän toistaiseksi olisi pysyttävä odottavalla kannallamme. Tilaisuuksiahan mahdollisesti kyllä avautuu, jos muut maat todella pääsevät tuloksiin ja saavat lainaehtoihinsa tuntuvia lievennyksiä. Mutta tämä mahdollisuus näyttää nyt ainakin useiden kuukausien takaiselta.

L. Aho

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C₈

ASIA: _____

Washingtonissa olevan lähetystön rap. n:o 17.

Ministeri Aström.

28/12 1932.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
WASHINGTON, D. C.

Joulukuun 29 p. 1932

N:o 2244

1145/ae: 83.	
18/1.33	181
5 Cg.	

Herra Ulkoasiainministeri:

Minulla on kunnia lähettää oheisena tämän vuoden
raporttini no. 17, joka koskee

Venäjän tunnustamishuujia.

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, mitä
suurimman kunnioitukseni vakuutus.

L. A. Koskinen

Vapaaherra A.S. Yrjö-Koskinen!

Suomen Ulkoasiainministeri

Helsinki

WASHINGTON 1 SSA OLEVA LAHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 17

Washington, D.C:ssa 28 p:nä joulukuuta 1932.

ULKOASIA MINISTÖN	
1145	33
18/12.33	2
5	C8

Asia: Venäjän tunnustamishuhut.

Koko Washingtonissa oloni aikana sanomalehdissä tuon tuostakin on ollut mitä erilaisimpiin seikkoihin muka nojautuvia väitteitä, että Venäjän tunnustaminen on läheisessä tulevaisuudessa odotettavissa. Scripps-Howard sanomalehdet, sekä eräät yksityiset sanomalehtimiehet, Drew Pearson ja hänen luokkaansa kuuluvat vähemmän luotettavat kirjoittelijat, ovat parina viime vuotena tuon tuostakin viittailleet politiikan muutoksen olevan Venäjän tunnustamisasiassa odotettavissa. Jos on saatu joiltakin demokraattisilta johtomiehiltä, kuten senaattori Robinson'ilta viime talvena varovaisia ja varauksia sisältäviä lausuntoja, niistä on sanomalehtirubriikkien avulla tehty suurempia asioita kuin lausunnot sellaisenaan ovat oikeuttaneet päättelemään niiden olevan. Jos eversti Pope on pistäytynyt Mr. Kelleyn puheilla valtiodepartementissa, on toivotettu, ilmeisesti Venäjältä päin, että ollaan amerikalaisen kommissionin Venäjälle lähettämispuhissa.

Ennen demokraattien puoluekokousta viime kesänä puhuttiin lavealti siitä, kuinka ohjelmaan tulisi Venäjän tunnustamista koskeva kohta. Tšekäläiset molempain puolueiden asiantuntijat nau-

Jakelu (alempana olevien ohjeiden mukaan):

Tavallinen

- 1) Tavallinen.
- 2) Tavallinen ja lisäksi lle.
- 3) Ei tiedoituksiin.
- 4) Ei tiedoituksiin, mutta lle.

roivat noille vakuutteluille tietoisina siitä, ettei minkään puolueen ohjelmaan otettaisi niin voimakkaisiin vastustusta herättäviin tunteisiin vetoavaa asiaa kuin puheena-oleva, josta saattoi toivoa puoluetaktillisesti varsin vähän hyötyä ja paljon vahinkoa.

Nyt vaalin ollessa ohi vakuutellaan eri tahoilla, että tuleva presidentti tulee toimeen astuttuaan tunnustamaan Venäjän. Tosiasia kuitenkin toistaiseksi on, ja Mr. Kelley valtiodepartementissä sen minulle hiljan, häntä tavatessani vielä vahvisti, että kuvernööri Roosevelt ei ole toistaiseksi sanallakaan vihjaisut mikä hänen kantansa on p.o. asiassa. Hän on vain sanonut olevansa intresseerattu ja tutkivansa asiaa. Hän ilmeisestikään ei toistaiseksi ole kantaansa tähän enempää kuin useimpiin muihinakaan ulkomaita koskeviin asioihin nähden vielä muodostanut, tai määritellyt, joten on liian aikaista väittää sitä taikka tätä hänen hallintokautenaan noudatettavasta politiikasta.

United Press toimisto toimitti joku aika sitten sanomalehtiin tuloksia kyselystä, jonka se oli pannut toimeen senaatin ulkoasiainvaliokunnan jäsenten keskuudessa, selvittääkseen heidän kantaansa Venäjän tunnustamiskysymyksessä. Toimisto ilmoitti yhdeksän jäsenen lausuneen kannattavansa tunnustusta, viiden lausussa sitä vastustavansa, ja seitsemän jäsenen esittäessä erilaisia varauksia tai pidättyessä lausumasta asiasta mitään. Niiden yhdeksän joukossa, joiden ilmoitettiin tunnustamista kannattavan, oli tietenkin senaattori Borah ja ne neljä muuta valiokunnan jäsentä, jotka entuudestaan tiedetään kannattaneen tunnustamista, nimittäin insurgentti republikaanit Johnson, Cutting ja La Follette sekä maanviljelijä-työpuolueen ainoa edustaja senaatissa Shipstead (suureksi osaksi suomalaisten äänillä valittu norjalais-syntyinen minnesotalainen). Näiden lisäksi toimisto luettelee demokraatit Robinson, Walsh (Montanasta), Black ja Wagner.

Demokraattisen johtajan Robinson'in ilmoitetaan lausuneen katsovansa sen ajankohdan olevan käsillä, jolloin Amerikan taloudellisten olojen parantamiseksi olisi ryhdyttävä liikeasioihin ve-

näläisten kanssa ja tunnustettava Venäjä. Yleensäkin näyttää kuin Amerikan viennin elvyttämistoiveet tälläkin kertaa olisivat päämotiivina agitationissa tunnustamisen hyväksi, ja tässä suhteessa Venäjän tšekäläisen kauppajärjestön Amtorg'in puheenjohtajan ilmoitetaan kehuskelevan, että Sovjet-Venäjä ensi vuonna kaksinkertaistuttaa ostoksensa ulkomailta, varsinkin rauta- ja terästuotteiden, sekä koneiden ostamisen sanotaan kasvavan. Hän on samalla lausunut toivovansa, että suhteet Yhdysvaltoihin silloin ovat sellaiset, että suuri osa tilauksista voidaan sijoittaa Yhdysvaltoihin.

On kuitenkin syytä muistaa, että tunnustamisen kautta mukasaavutettavissa olevia taloudellisia etuja on ennenkin voimakkaasti pidetty esillä, kun on agiteerattu tunnustamisen puolesta, eikä se ole vaikuttanut Yhdysvaltain kannanottoon. Onhan muistettava, että Yhdysvaltain tunnustamiselleen asettamat ehdot liikkuvat aivan toisella alalla. Nykytilanteessa on myöskin syytä muistaa, että Yhdysvaltain kannan alkuaan määritteli Wilsonin aikainen valtios sihteeri Colby. (Katso läh. kirj. 1913, 14/XI 1931 liitteen sivu 7.)

Tässä voi olla syytä johdattaa muistiin ne tunnustamisen esteet, jotka Mr. Colbyn kannanoton mukaisesti valtiosihteerit Hughes ja Kellogg aikoinaan esittivät. Tunnustus on jäänyt antamatta, koska Yhdysvaltain käsityksen mukaan Sovjet Venäjä jättää huomioonottamatta kansainvälisen kanssakäymisen vaatimukset lähinnä seuraavissa kohdissa:

- 1) Se ei myönnä hallintopiirissään asuville ulkomaalaisille henkilöön ja omaisuuteen nähden sitä turvaa, jota kansainvälinen laki edellyttää;
- 2) Se ei tunnusta edellisten hallitusten tekemiä sitoumuksia;
- 3) Se ei tunnusta muiden kansojen oikeutta kehittää laitoksiaan ja järjestää sisäiset asiansa ilman minkäänlaisia kontrolloita tai väliintuloa muiden taholta.

On merkillepantava että senaatin ulkoasiainvaliokunnan johtava demokraatti, senaattori Swanson, kieltäytyi kantaansa määrittelmästä. On myöskin muistettava, että tunnustamisasia

kuuluu presidentin päätösvaltaan eikä senaatin, joten senaatti voi asiassa vain lausua toivomuksensa. Senaattori Borah'n säännöllisesti kunkin istuntokauden alussa ehdottama Venäjän tunnustamista koskeva päätöslause on tähän saakka aina haudattu jo komiteassa, eikä ole suuria mahdollisuuksia nytkään sen johtavan päätökseen. Asian ratkaisu, kuten sanottu, riippuu presidentistä. Mr. Hooverin kannassa ei muutosta ole tapahtunut ja valitun presidentin kanta on toistaiseksi tuntematon.

Ennen mainitsemassani keskustelussa Mr. Kelley'n (valtiodepartementin Itä-Euroopan jaoston päällikön) kanssa, kysyin häneltä mitä hän omasta puolestaan uskoi uuden administrationin Venäjän tunnustamispolitiikan suhteen. Hän vastasi pitävänsä aivan epätodennäköisenä, että uusi hallitus olisi valmis ilman ehtoja tunnustamaan Venäjän.

Tähän mennessä Yhdysvallat ovat ehdoikseen asettaneet muutokset ylempänä mainitsemassani kolmessa kohdassa.

L. Stanton